Talousarvio 2027

Talous-suunnitelma 2028–2029

muhos

Kunnanhallitus 23.11.2026 §
Valtuusto

Sisällysluettelo

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS **3**

1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ **4**
1.1 Yleinen taloudellinen tilanne 4
1.2 Kuntatalous 2027 6
1.3 Muhoksen kunnan taloustilanne ja tehtävien muutokset 8
1.4 Kunnan sijainti, väestö ja työllisyys 9
1.5 Muhoksen kunnan organisaatio 12
1.6 Henkilöstö 13
1.7 Vuoden 2027 veroprosentit ja verotuloennuste 15
1.8 Valtionosuudet 16
1.9 Kunnan tulorahoitus yhteensä 18

2 MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA **19**
2.1 Kuntastrategia 19
2.2 Muhoksen kuntastrategia 2026–2029 19
2.3 Talousarvio ja -suunnitelma 21
2.4 Talouden tasapainotus 22

3 TALOUSARVION SITOVUUS **23**
3.1 Tavoitteiden sitovuus 23
3.2 Rahamääräisten erien sitovuus 23

4 KÄYTTÖTALOUS **25**
4.1 Konsernipalvelut 26
4.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut 34
4.3 Tekniset palvelut 64

5 TULOSLASKELMAOSA **72**

6 INVESTOINTIOHJELMA 2027 JA -SUUNNITELMA 2028–2029 ..... **79**

7 RAHOITUSLASKELMA **84**

8 KUNTAKONSERNI 2027–2029 ..... **87**

9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2027 ..... **88**

10 TALOUSARVION 2026 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET **89**
LIITTEET 94

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Kimmo Hinno
kunnanjohtaja

1 TALOUSARVION YLEISPERUSTELUT JA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

1.1 Yleinen taloudellinen tilanne

Maailmantalous on kasvanut ennakoitua nopeammin. Euroalueen kasvu on piristynyt, eikä Yhdysvaltojen kasvu ole hidastunut odotetulla tavalla. Sekä Yhdysvaltojen kauppapolitiikan että Hormuzinsalmen sulun kielteiset vaikutukset maailmantalouteen ovat toistaiseksi jääneet pelättyä pienemmiksi. Lähi-idän tilanne pysyy silti kireänä ja ylläpitää energian korkeaa hintaa.

Suomen talouden kasvu on ollut alkuvuonna selvästi odotettua nopeampaa. Kasvun piristyminen näkyy laajasti kaikilla päätoimialoilla, ja näkymät ovat kirkastuneet sekä yrityksissä että kotitalouksissa. Bruttokansantuotteen (bkt) arvioidaan kasvavan 1,6 prosenttia vuonna 2026, 1,8 prosenttia vuonna 2027 ja 1,5 prosenttia vuonna 2028. Kasvun vahvistumisesta huolimatta talouden kuva ei ole yksiselitteisesti myönteinen. Työllisten määrä alenee edelleen, asuntomarkkinoiden ja asuntorakentamisen toipumisesta ei ole vielä merkkejä eikä verotulojen kehitys viittaa erityisen nopeaan talouden kasvuun. Lisäksi hintojen ja korkojen nousu hidastaa kasvua sekä kuluvana että ensi vuonna. Tuotanto jää yhä selvästi potentiaalista tuotantoa pienemmäksi.

Inflaatio on kiihtynyt kuluvana vuonna erityisesti energian hinnan nousun myötä. Kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen reaalikasvua ovat hillinneet heikko työllisyystilanne, hintojen ja korkojen nousu sekä julkisen talouden sopeutus, vaikka samaan aikaan ansiotuloverotus keveneekin. Ensi vuonna ostovoiman kasvu nopeutuu, kun työllisyys kääntyy kasvuun ja sopimuskorotukset nostavat palkansaajakorvauksia. Sosiaalietuuksien kasvu jää sen sijaan hyvin hitaaksi, ja reaalisesti etuudet pienenevät.

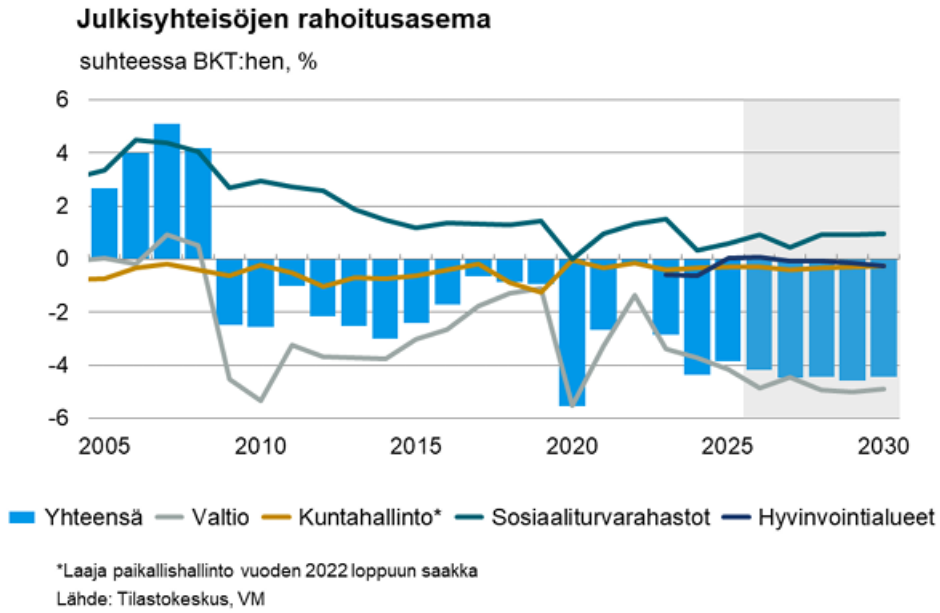
Investointien kasvua vetävät erityisesti datakeskukset ja monitoimihävittäjien toimitukset. Vauhtiin päässeet datakeskushankkeet lisäävät sekä rakentamista, kone- ja laiteinvestointeja että aineettomia investointeja. Myös teollisuuden energiasiirtymä tukee investointeja. Myös talonrakentamisen pitkä taantuma alkaa väistyä toimitila- ja teollisuusrakentamisen sekä datakeskus- ja energiahankkeiden vetämänä. Asuntorakentamisessa käännettä ei sen sijaan ole vielä näkynyt, ja asuntomarkkinoilla on otettu ennemminkin takapakkia. Patoutunutta kysyntää on kuitenkin runsaasti, ja asuntorakentamisen toipumisen odotetaan alkavan ensi vuonna.

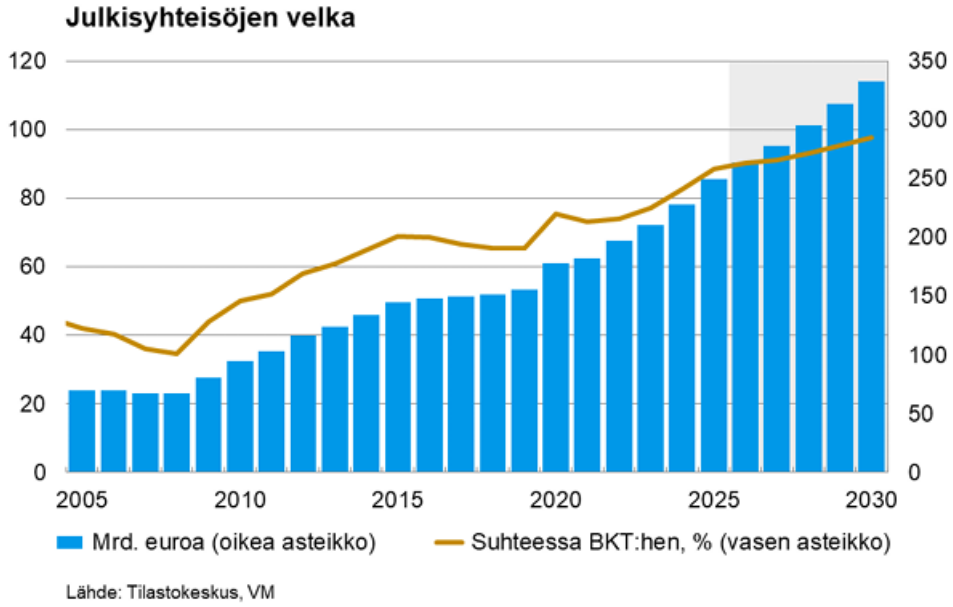
Työllisten määrän lasku on jatkunut alkuvuonna, ja työttömyys on 2000-luvun suurinta. Työttömyysasteen ennustetaan nousevan 10,3 prosenttiin vuonna 2026 ja laskevan sen jälkeen alle kymmenen prosentin. Työllisyysaste (20–64-vuotiaat) jää 75,5 prosenttiin kuluvana vuonna.

Suhdanteen kääntyminen ja kasvun vahvistuminen kohentavat julkisen talouden synkkää näkymää vain hiukan. Julkisyhteisöjen alijäämä syvenee tänä vuonna 4,2 prosenttiin suhteessa bkt:hen, kun puolustushankinnat lisääntyvät voimakkaasti. Vuonna 2027 alijäämä kasvaa 4,5 prosenttiin, kun erityisesti paikallishallinnon alijäämä kasvaa. Julkisen talouden alijäämä ei juuri pienene pidemmälläkään aikavälillä, sillä puolustus- ja korkomenojen kasvu pitää sen 4,4 prosentissa suhteessa bkt:hen vielä vuonna 2030. Taloussuhdanteen piristyminen kasvattaa kuluvana vuonna välillisiä verotuloja, mutta toistaiseksi heikko työllisyyskehitys hidastaa ansiotuloverotulojen kasvua. Verotulojen kasvua hidastavat lisäksi vuoden alussa voimaan tulleet ansiotuloverotuksen

kevennykset ja ensi vuonna yhteisöveron keventäminen. Julkisen talouden syvä alijäämä on luonteeltaan rakenteellista.

Julkisyhteisöjen velkasuhde nousee tänä vuonna 90 prosenttiin suhteessa bkt:hen. Velkasuhteen kasvu hidastuu kuluvana ja ensi vuonna talouskasvun sekä valtion eläkerahastosta vuonna 2027 tehtävän kertaluonteisen siirron ansiosta mutta kiihtyy jälleen vuodesta 2028 alkaen. Vuoteen 2030 mennessä velkasuhde kohoaa jo lähes 98 prosenttiin.

	2024	2025	2026*	2027*	2028*
Bruttokansantuote, arvo, mrd. euroa	276	282	293	305	317
Bruttokansantuotteen hinta, muutos, %	0,3	1,2	2,4	2,2	2,4
Palvelut, volyymin muutos, %	0,2	0,6	1,3	1,4	1,2
Koko teollisuus, volyymin muutos, %	4,9	-0,3	2,9	2,5	1,9
Työn tuottavuus, muutos, %	1,7	1,3	1,9	0,8	0,8
Työlliset, muutos, %	-1,0	-0,5	-0,5	1,1	0,8
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	76,7	76,0	75,5	76,1	76,5
Työttömyysaste, %	8,4	9,7	10,3	9,9	9,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,6	0,3	2,0	1,9	2,1
Ansiotasoindeksi, muutos, %	3,4	3,1	3,6	3,2	3,4
Vaihtotase, mrd. euroa	-1,8	4,2	1,3	1,7	0,8
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,6	1,5	0,4	0,5	0,2
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	3,6	2,2	2,3	2,9	2,8

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:35: Taloudellinen katsaus Syksy 2026.

1.2 Kuntatalous 2027

Kuntatalouden kehitys heikkeni vuonna 2025 emokuntien lisäksi myös kuntakonserneissa. Konsernien tapaan kuntien vuosikate riitti kattamaan poistot, mutta ei nettoinvestointeja. Tilikauden tulos heikkeni, mutta oli kuitenkin 730 milj. euroa positiivinen. Tulosta vahvistivat yksittäisten kuntien omaisuuden luovutusvoitot. Kuntien lainamäärä kasvoi yli 20 mrd. euroon, ja velka kasvoi erityisesti suuremmissa kaupungeissa. Taseeseen kertynyttä alijäämää omaavien kuntien määrä kuitenkin väheni.

Kuntahallinnon ennustetaan pysyvän keskimäärin noin 0,3 prosenttia alijäämäisenä suhteessa bruttokansantuotteeseen ja syvenee 0,4 prosenttiin vuonna 2027. Alijäämän syvenemisen taustalla ovat erityisesti valtionosuuksiin kohdistuvat leikkaukset sekä kulutusmenojen voimistuva kasvu. Kunta-alalle sovitut palkkaratkaisut kasvattavat henkilöstövaltaisen sektorin työvoimakustannuksia, ja kuntasektorin ansiotason ennakoidaan nousevan yleistä ansiotasoa nopeammin lähivuosina.

Verotulot kattavat edelleen suurimman osan kuntien tuloista, ja ne koostuvat kunnallis-, kiinteistö-, yhteisö- ja kaivosmineraaliverosta. Verotulojen kasvu kiihtyy 5,0 prosenttiin vuonna 2026 erityisesti kunnallis- ja yhteisöverotuottojen kasvun ansiosta, minkä jälkeen kasvu tasoittuu arviolta keskimäärin 3,7 prosenttiin vuosina 2027–2030. Kasvua tukevat talous- ja tulokehitys sekä veropohjien vahvistuminen. Kuntatalousohjelman laskelmien mukaan myös kunnallisveron korotuspaine kasvaa, erityisesti vuonna 2027. Veronkorotuspaine on suurin pienissä kunnissa. Näissä kunnissa veroprosentit ovat usein jo valmiiksi korkeita ja verotulotuotto heikkoa. Vuonna 2027 vain noin neljänneksellä kunnista arvioidaan olevan mahdollisuus alentaa veroprosenttia.

Vuonna 2027 tulonsiirtojen kasvua hidastavat hallituksen päättämät toimet, kuten valtionosuuksien indeksijarru sekä kehysriihessä päätetty kertaluonteinen indeksijarrun tason korotus. Näiden lisäksi valtionosuuksia pienentää vuosina 2027–2030 kustannustenjaon tarkistus. Valtio osoittaa kunnille

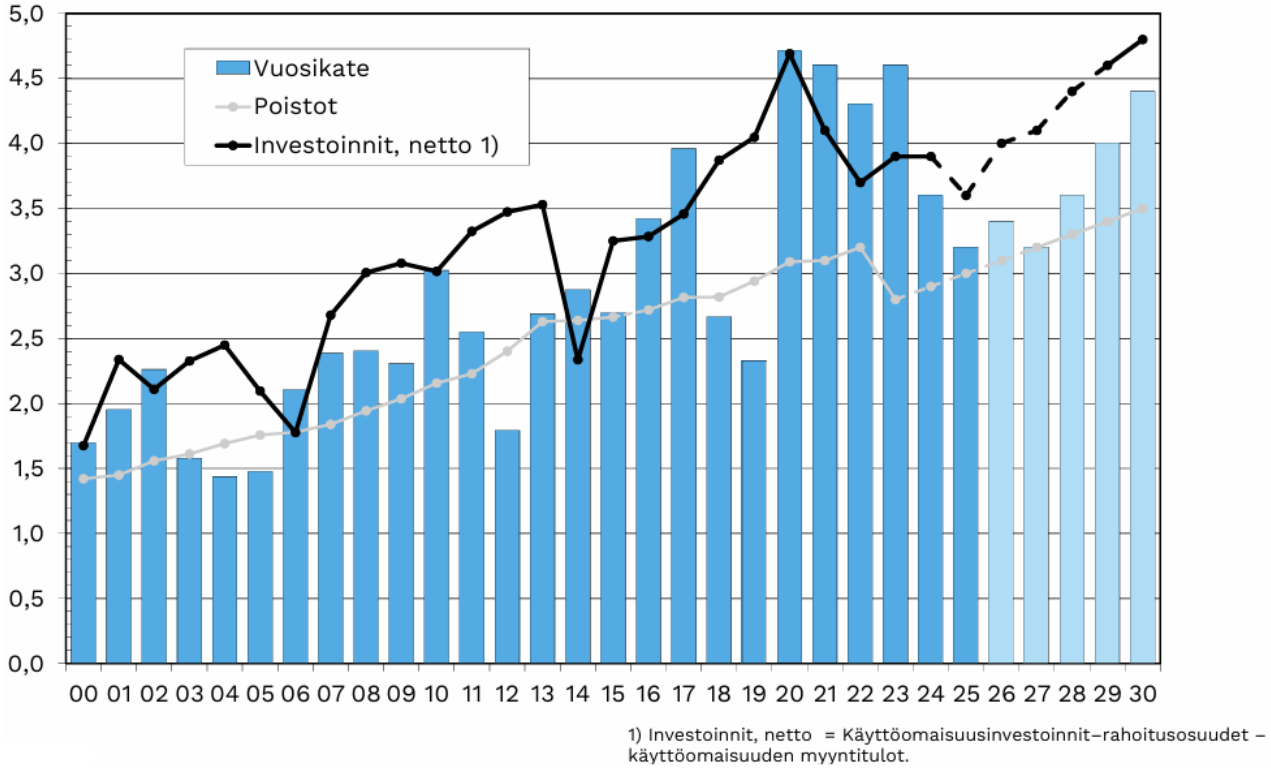
valtionapuja noin 5,8 mrd. euroa vuonna 2027, mikä on noin 3 prosenttia vähemmän kuin vuonna 2026. Valtionavuista noin 4,8 mrd. euroa muodostuu laskennallisista valtionosuuksista, noin 0,6 mrd. euroa verotulomenetysten korvauksista ja noin 0,4 mrd. euroa muista valtionavuista.

TE-palvelu-uudistuksen myötä kuntien vastuu työttömyysetuuksien rahoituksesta on kasvanut, mikä tekee kuntataloudesta suhdanneherkemmän, sillä tulojen lisäksi myös menot reagoivat työllisyyskehitykseen. Kuntien työttömyysmenot aiheutuvat pääosin yli vuoden työttömyysjaksoista, sillä kunnan rahoitusosuus kasvaa työttömyyden keston mukaan.

Väestökehitys eriyttää kuntia toisistaan. Syntyvyyden lasku ja maan sisäinen muuttoliike heikentävät muuttotappiokuntien tulopohjaa ja vähentävät niiden työikäistä väestöä, kun taas kasvukeskuksissa väestön lisääntyminen ylläpitää voimakkaita investointitarpeita. Kokonaisuutena kuntahallinnon investoinnit pysyvät korkealla tasolla, vaikka investointinäkymät ovat osassa kuntia laskevia. Valtaosa panostuksista kohdistuu välttämättömään perusinfrastruktuuriin, kuten rakennuksiin ja teihin, ja tasoa ylläpitävät osaltaan myös vihreän siirtymän investoinnit.

Veropohjan rapautuminen, väestön ikääntyminen ja työllisyyskehityksen epävarmuus lisäävät kuntatalouden riskejä. Suurimmat talousvaikeudet arvioidaan kohdistuvan erityisesti pieniin, alle 5 000 asukkaan kuntiin, joissa usein väestön väheneminen, heikko veropohja ja korkeat palvelujen yksikkökustannukset heikentävät talouden tasapainoa. Suurilla, 100 000–300 000 asukkaan, kaupungeilla haasteita aiheuttavat merkittävät investointitarpeet. Talouden ongelmat näkyvät myös vuosikatteessa. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän ennustetaan kasvavan viidestä kunnasta vuonna 2025 jopa 27 kuntaan vuonna 2029, mistä lähes kaikki ovat alle 5 000 asukkaan kuntia. Negatiivinen vuosikate viittaa käyttötalouden rakenteellisiin ongelmiin, joiden korjaaminen edellyttää sopeutustoimia.

Kuntasektorin vuosikate, poistot sekä investoinnitpainelaskelman mukaan, mrd.€:

1) Investoinnit, netto = Käyttöomaisuusinvestoinnit–rahoitusosuudet – käyttöomaisuuden myyntitulot.

Kuntien peruspalvelujen painopiste säilyy sivistys- ja kulttuuripalveluissa, joiden yhteenlaskettu palvelutarve alenee. Tarpeen supistuminen välittyy menoihin kuitenkin vain osittain, sillä palveluverkon, henkilöstörakenteen ja lainsäädännöllisten velvoitteiden jäykkyydet hidastavat menojen sopeutumista palvelutarpeen mukana. Lisäksi varhaiskasvatuksen osallistumisaste ja erityisen tuen tarve ovat viime vuosina kasvaneet.

Kuntatalouden kestävyyteen vaikuttavat jatkossa yhä enemmän kuntien kyky hallita työvoimakustannuksia, sopeuttaa investointeja sekä hyödyntää digitalisaatiota ja uusia teknologioita palvelutuotannossa. Väestörakenteen muutos, kaupungistuminen ja vihreä siirtymä lisäävät investointitarpeita, mutta vaativat samanaikaisesti rakenteellisia uudistuksia. Tulojen ja menojen epätasapaino edellyttää kuntien omia sopeutustoimia ja tiukkaa menokuria. Palvelut ja palveluverkko on sopeutettava kuntien tulorahoitukseen. Samalla tulopohjan vahvistaminen voi johtaa veronkorotuspaineisiin erityisesti kunnallisverotuksessa.

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:35: Taloudellinen katsaus Syksy 2026.
Valtiovarainministeriön julkaisuja 2026:38: Kuntatalousohjelma vuodelle 2027 Syksy 2026.

1.3 Muhoksen kunnan taloustilanne ja tehtävien muutokset

Vuoden 2025 tilikauden tulos oli -0,7 miljoonaa euroa alijäämäinen, mistä johtuen taseen kertynyt ylijäämä laski 2,4 miljoonaan euroon. Talousarviovuodelle 2026 arvioidaan noin miljoonan euron alijäämää, kuin myös alustavan raamin mukaan keväällä 2026 arvioitiin vuotta 2027 koskien. Heikosta talousnäkymästä johtuen Muhoksen kunnan kunnanhallitus päätti kokouksessaan 11.5.2026 käynnistää työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena on ollut löytää rakenteellisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia toimintaan ja talouteen. Yhteistoimintaneuvottelut koskivat Muhoksen kunnan koko henkilöstöä, pois lukien maatalouslomittajat. Neuvottelutuloksen mukaan henkilöstövaikutteisten toimenpiteiden vuosisäästö tulisi olemaan arviolta noin 760 tuhatta euroa, missä pääpaino on avoimien tehtävien täyttämättä jättämisessä, eläköitymisten hyödyntämisessä ja määräaikaisten palvelussuhteiden vähentämisessä. Muut säästötoimenpiteet ovat arviolta 270 tuhatta euroa palveluostoihin ja toiminnan uudelleenorgansointiin liittyen. Talousarviossa vuodelle 2027 on huomioitu tilikaudelle kohdistuvat henkilöstön säästöt sekä muut toiminnan sopeuttamistoimet ja tästäkin huolimatta ennuste näyttää noin 250 tuhannen euron alijäämää.

Kuntien peruspalveluhintaindeksi on vuodelle 2027 arviolta 3,5 %. Käyttötalouden menot kasvavat hintojen nousun seurauksena ja suuri merkitys kunnan kustannuskehitykselle on myös kuntatyönantajien sopimuskorotukset, jotka ovat arviolta noin 2,8 %. Vuoden 2027 verorahoituksen ennusteet pohjautuvat Kuntaliiton veroennustekehikkoon (9/2026) ja peruspalveluiden valtionosuuksien osalta Valtiovarainministeriön laskelmiin (11/2026). Ennusteet näyttävät, että Muhoksen kunnan verotulot kasvaisivat noin 0,341 milj. euroa vuoden 2026 arvioidusta tasosta ja olisivat yhteensä 22,35 miljoonaa euroa vuonna 2027. Verotulojen kasvu johtuu pääasiassa yhteisöveron tuotto-osuuden lisäyksestä. Valtionosuuksien ennuste on noin 0,15 milj. euroa vuoden 2026 arvioitua tasoa vähäisempi ja yhteensä 10,67 miljoonaa euroa. Tämä johtuu muun muassa opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksien arvioiduista muutoksista rahoituksessa.

Sote-uudistukseen liittyvä hyvinvointialueiden sote-kiinteistöjen vuokrausvelvoite on päättynyt 31.12.2025. Vuokrattavat kiinteistöt tulisi yhtiöittää, mikä muuttaisi olennaisesti kunnan teknisten palveluiden toimialan rakennetta ja taloutta. Talousarviossa 2027 ei olla huomioitu kunnan ja konsernin osalta yhtiöittämiseen liittyviä mahdollisia talousvaikutuksia, vaan ne tuodaan lisätalousarviomenettelyllä osaksi kyseisen vuoden talousarviota. Tämä siitä syystä, että sopimusneuvottelut Hyvinvointialue Pohteen kanssa eivät ole talousarviota tehdessä valmiit, mistä johtuen sote-kiinteistöjen vuokrahinnat ja mahdolliset yhtiöön siirtyvät kiinteistöt eivät ole kaikilta osin kunnan tiedossa. Uusien sopimusratkaisujen myötä mahdollinen yhtiöittäminen voidaan toteuttaa apporttisijoituksen ja kiinteistökaupan yhdistelmänä kiinteistöjen käyvän arvon periaatteella.

Muhoksen kunta ja Googlen tytäryhtiö Tuike Finland Oy on tehnyt taloudellisesti merkittävän maankäyttösopimuksen vuonna 2025 ja syyskuussa 2026 Google ilmoitti päätöksestään investoida datakeskuksiin ja niitä tukevaan infrastruktuuriin Muhoksella. Arvoltaan 26 miljoonan euron maankäyttösopimuksen mukaisesti Muhoksen kunta vastaa alueen kunnallistekniikan rakentamisesta. Korvauksen tuloutus tehdään tilikausittain suhteessa toteutuneisiin kaavoituksen investointikustannuksiin sekä infrastruktuurin rakentamiskustannuksiin. Kunnan tuloslaskelman osalta korvauksen tuloutus näkyy maankäyttökorvaustulona sekä investointivarauksen purkuna, jolloin tulosvaikutus on neutraali tilikaudella 2027.

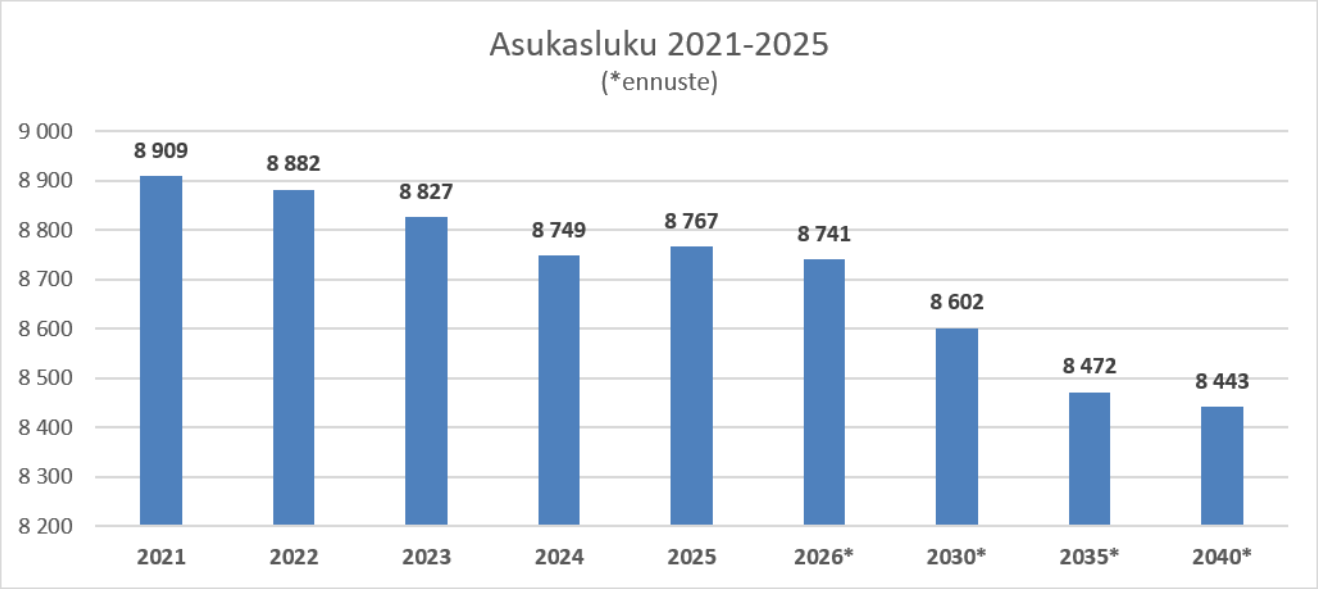
Vuonna 2027 kuntien tulonsiirtojen kasvua hidastavat hallituksen päättämät toimet, kuten valtionosuuksien indeksijarru sekä kehysriihessä päätetty kertaluonteinen indeksijarrun tason korotus. Näiden lisäksi valtionosuuksia pienentää vuosina 2027–2030 kustannustenjaon tarkistus. Valtion taloutta tulee sopeuttaa miljardiluokassa myös tulevaisuudessa ja tämä heijastuu kuntien rahoituksessa. Seuraavalle hallituskaudelle siirtynyt valtionosuusuudistus lisää talouden epävarmuutta ja suunnittelun haastetta, kun uudistuksen talousvaikutusten ennakkolaskelmia eikä tarkkaa aikataulua ei ole saatavilla. Uusi hankintalaki astuu voimaan kesällä 2027, jonka tavoitteena on lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa sekä lisätä yritysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Lakiuudistuksen mukaan kunnat eivät voi tehdä enää jatkossa hankintoja osin omistamiltaan in house-yhtiöiltä ilman kilpailutusta, jos omistusosuus on alle 10 prosenttia. Vähimmäisomistusvaatimus tuo muutoksen toiminnan järjestelyyn muun muassa kunnan sekä Monetran ja Joki ICT:n yhteistyön osalta. Muutokseen liittyviä siirtymäkustannuksia ei ole huomioitu talousarviossa 2027, koska kilpailuttamisen aikataulu ja toteutus tapahtuu seuraavan kahden vuoden aikana.

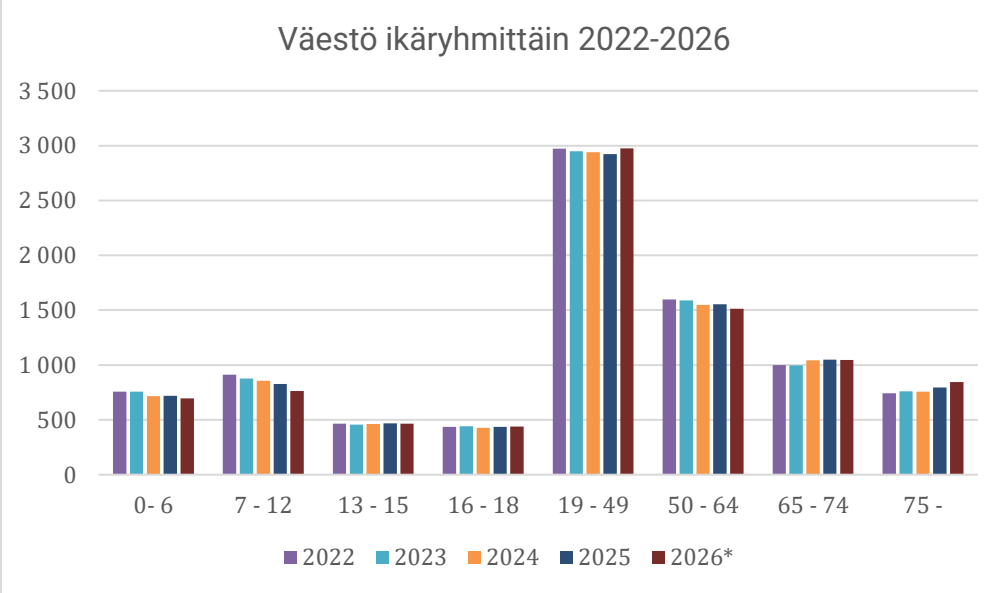
1.4 Kunnan sijainti, väestö ja työllisyys

Muhos on Oulun kaupunkiseudun kehyskunta. Muhoksen kuntakeskus sijaitsee 35 kilometriä Oulusta kaakkoon rautatien ja valtatien 22 varrella. Muhoksen naapurikunnat ovat Oulu, Utajärvi, Vaala, Siikalatva, Liminka ja Tyrnävä. Pinta-alaa Muhoksella on 772 km2, josta vesipinta-alaa on 12 km2.

Muhoksen kunnan asukasluku on laskenut viimeisten vuosien aikana lähemmäs 9 000 väestömäärästä. Syntyneitä on viime vuosina ollut vuosittain noin 80–100 ja kuolleita 70–100.

Vuonna 2025 luonnollinen väestönlisäys oli +15, kun syntyneitä oli enemmän kuin kuolleita. Kokonaismuutos asukasluvussa vuosien 2024 ja 2025 välillä oli +18 muuttoliikkeen vuoksi.

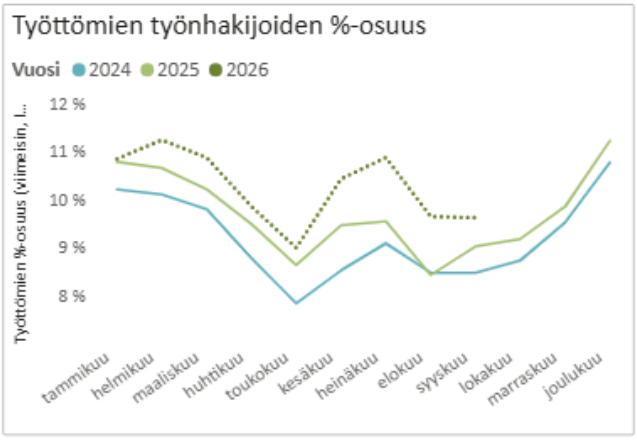

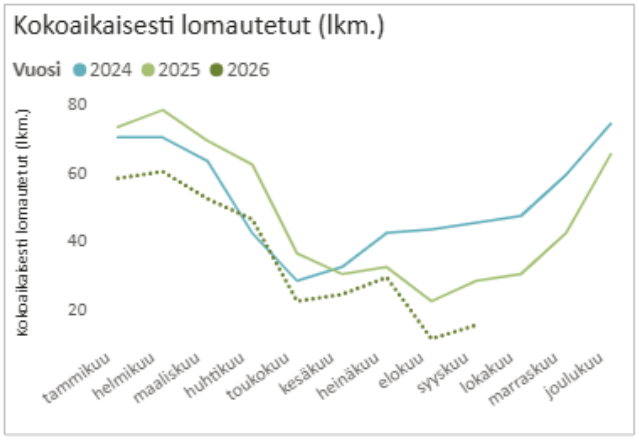
Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Muhoksen kunnan väkiluku vuoden 2026 lopussa olisi 8 741 asukasta eli vuoden vaihteen tilanteesta asukasluku laskisi 26 henkilöllä.

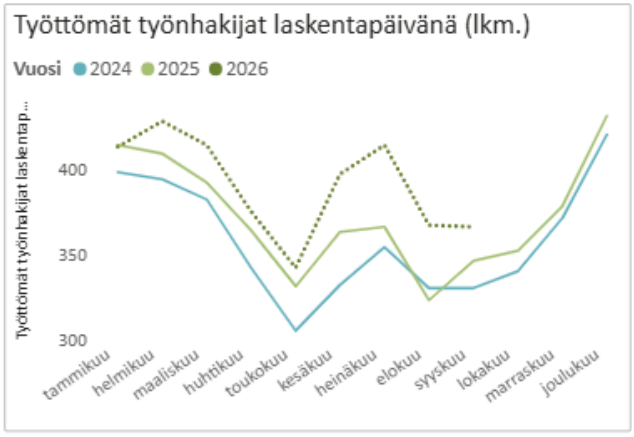
Syyskuun työllisyyskatsauksen mukaan työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta (työttömyysaste) oli Pohjois-Pohjanmaan alueella 12,0 % ja koko maassa 11,8 %. Työttömyysaste vaihteli maakunnan sisällä Limingan ja Pyhännän 5,9 %:n ja Pudasjärven 14,9 %:n välillä. Oulun työttömyysaste oli 13,9 prosenttia. Pohjois-Pohjanmaalla oli syyskuun lopussa 23 720 työtöntä työnhakijaa. Työttömien työnhakijoiden määrä oli 50 henkilöä (-0,2 %) vähemmän kuin edelliskuussa ja 1 310 (+6 %) enemmän kuin vuosi sitten syyskuussa. Pohjois-Pohjanmaan kuntien

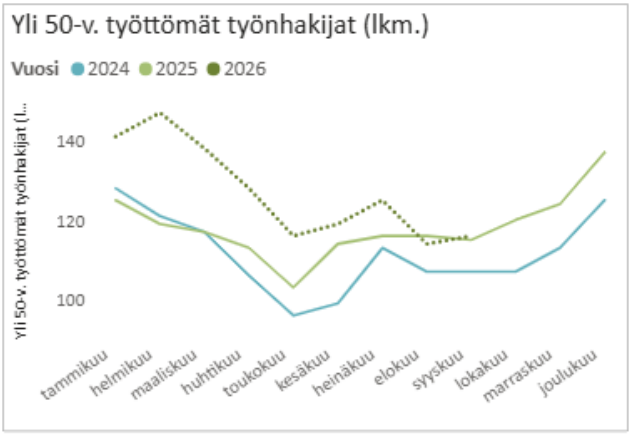
työvoimapalveluihin ilmoitettiin avoimeksi 1 790 uutta työpaikkaa. Uusien avoimien työpaikkojen määrä oli 260 paikkaa (-13 %) vähemmän kuin vuosi sitten syyskuussa.

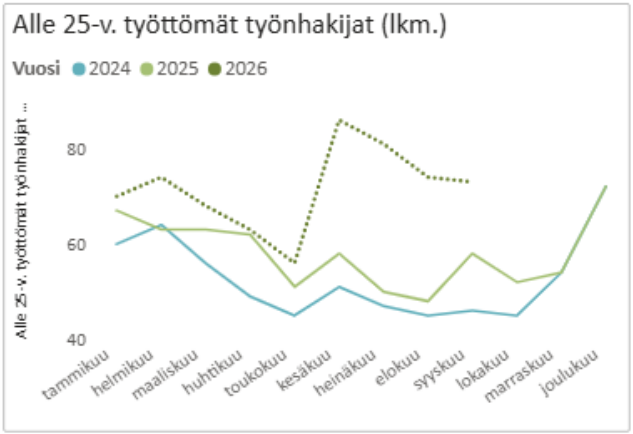
Elinvoimakeskuksen mukaan talouden matalasuhdanne jatkunee lähikuukaudet ja pitää työvoiman kysynnän alhaisena ja pitkäaikaistyöttömien määrä pysyy korkeana. Vallitsevat olosuhteet ja yleinen työllisyystilanne näkyy myös Muhoksen tilastoissa. Työnhakijoiden määrä ja pitkäaikaistyöttömyys ovat olleet kasvussa. Pitkäaikaistyöttömyyden piiriin (työtön yli 12 kk) on siirtynyt aiempaa enemmän myös korkeakoulutettuja, työkokemusta omaavia ja työkykyisiä henkilöitä. Muhoksen kunnan työttömyysaste oli 9,6 %, kun työttömiä työnhakijoita oli 366 työvoiman ollessa 3 811.

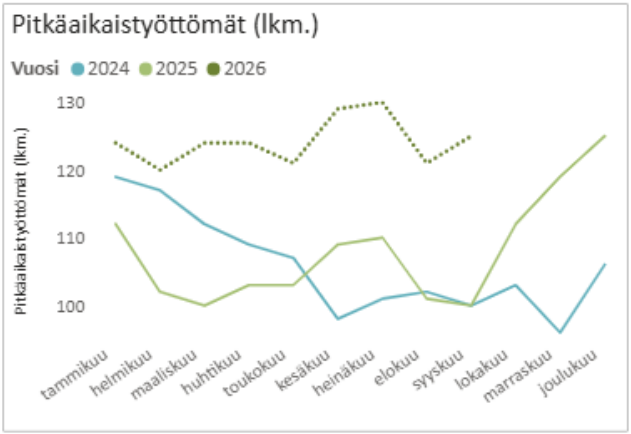

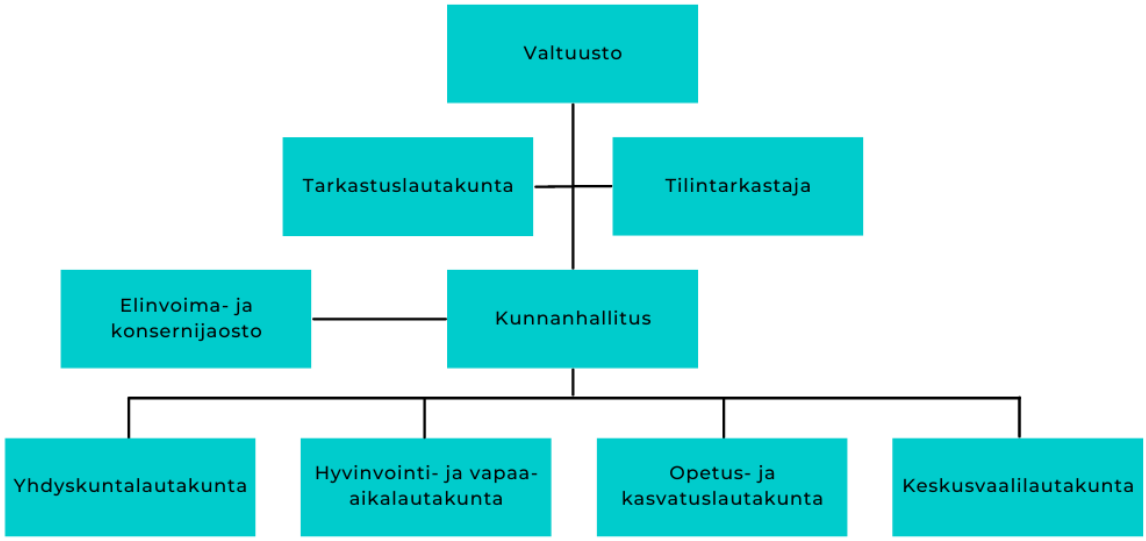

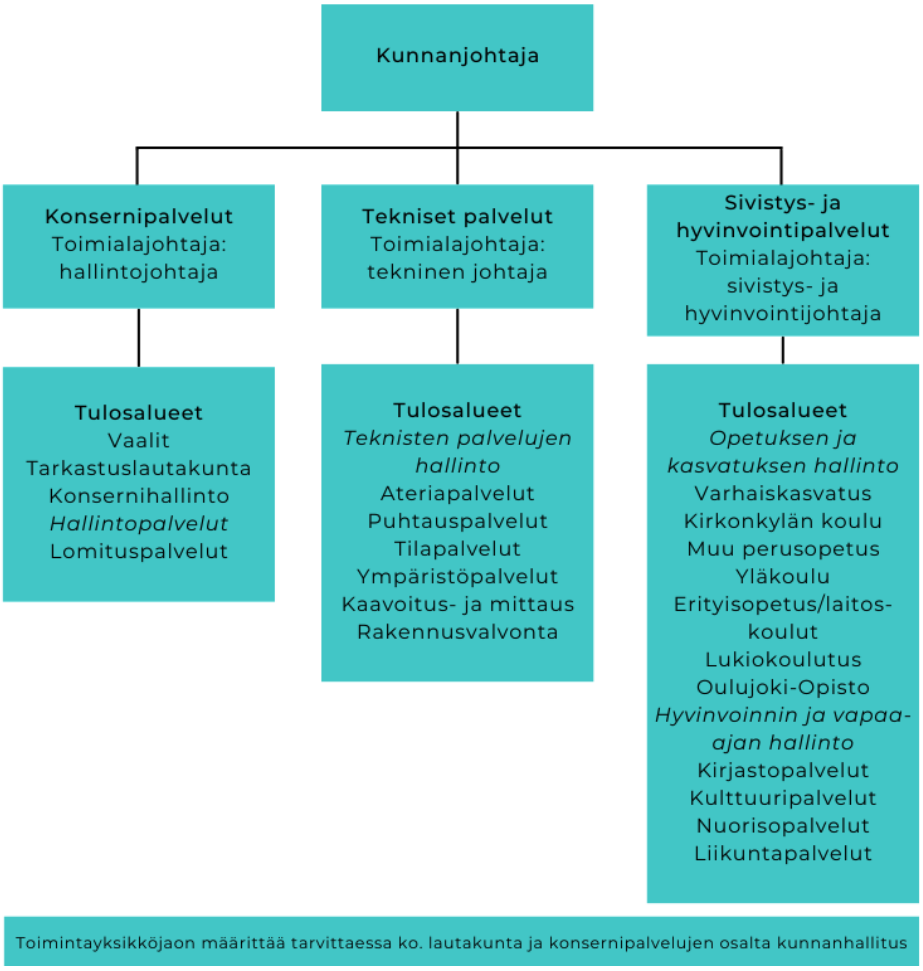

1.5 Muhoksen kunnan organisaatio

Muhoksen kunnan organisaatio muodostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja palvelutuotanto-organisaatiosta. Muhoksen kunnan luottamushenkilö- ja palvelutuotanto-organisaatio on ollut voimassa 1.1.2025 alkaen (kuvat 1 ja 2).

Kuva 1. Muhoksen kunnan luottamushenkilöorganisaatio.

Kuva 2. Muhoksen kunnan palvelutuotanto-organisaatio 1.1.2025 alkaen.

Vuoden 2025 alussa julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyi valtiolta kunnille. Uudistuksen myötä sekä henkilö- että yritysasiakkaiden työvoimapalveluista tuli osa jokaisen kunnan lakisääteisiä tehtäviä ja sitä kautta osa jokaisen kunnan peruspalveluja. Muutoksen myötä valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautettiin. TE-palvelut siirrettiin kunnille tai useammasta kunnasta muodostuville työllisyysalueille. Muhoksen kunta hyväksyi yhteistoimintasopimuksen, jonka sopijapuolet ovat vastuukuntana Oulun kaupunki sekä sopimuskuntina Hailuodon kunta, Iin kunta, Kempeleen kunta, Limingan kunta, Lumijoen kunta, Muhoksen kunta, Pudasjärven kaupunki, Tyrnävän kunta, Utajärven kunta ja Vaalan kunta. Toukokuun 2025 alusta lähtien 3 työntekijää siirtyi Oulun kaupungilta Muhoksen kunnan palvelukseen liikkeenluovutuksella. Vuoden 2025 alussa astui voimaan toinenkin uudistus, uusi kotoutumislaki, jonka myötä kunnille tuli kokonaisvastuu kotoutumisen edistämisestä. Kotoutumispalvelut ovat maahanmuuttajille suunnattuja palveluja, joilla edistetään heidän kotoutumistaan Suomeen.

Kunnan uusien tehtävien myötä Konsernipalvelut-toimialan organisaatiota on ollut tarpeen päivittää 1.1.2025 alkaen. Konsernipalvelut -toimialalla on viisi tulosaluetta vaalit, tarkastuslautakunta, konsernihallinto, hallintopalvelut ja lomituspalvelut entisen kahdeksan tulosalueen sijaan. Poistuvat tulosalueet olivat maaseutupalvelut (siirtyi osaksi konsernihallintoa), ympäristötoimi (siirtyi osaksi konsernihallintoa) sekä työterveyspalvelut (siirtyi osaksi hallintopalveluita).

1.6 Henkilöstö

Talousarviovuoden henkilöstö on esitetty alla toimialueittain ja sitovuustasoittain. Taulukot kuvaavat sitä, että kuinka monta henkilötyövuotta on arvioitu työpanokseksi vuonna 2027.

Konsernipalvelut

Sitovuustaso	Vakinainen kokoaika	Määräaik. kokoaika	Vakinainen osa-aika	Määräaik. osa-aika	TA 2027 Yhteensä	TA 2026 Yhteensä	Muutos
Konsernihallinto	8	2	0	0	10	10,5	-0,5
Hallintopalvelut	6	2	0	0,85	8,85	8,85	0
Lomituspalvelut	37,5	0,5	132	36,6	206,6	216	-9,4
· hallinto	14,5	0,5	2	0,6	17,6	21	-3,4
· lomittajat	23		130	36	189	195	-6
Vaalit	0	0	0	0	0	0	0
Tarkastusltk	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**51,5**	**4,5**	**132**	**37,45**	**225,45**	**235,35**	**-9,9**

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Sitovuustaso	vakinainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakinainen osa-aika	määräaika osa-aika	määräaika sivutoimi	TA2027	TA2026	Muutos
Opetus ja kasvatus hallinto	2,00	0,00	0,50	0,00	0,00	2,50	2,50	0,00
Varhaiskasvatus	81,83	20,85	1,10	2,24	0,00	106,02	108,50	-2,48
Kirkonkylän koulu	23,40	1,26	1,53	0,81	0,00	27,00	31,39	-4,39
Muu perusopetus	19,55	4,38	3,10	0,54	0,48	28,05	28,93	-0,88
Yläkoulu	29,57	0,84	7,15	0,13	0,00	37,69	39,02	-1,33
Erityisopetus/laitoskoulut	17,42	1,26	7,82	2,21	0,00	28,71	26,55	2,16
*Projektien henkilöstö**	0,00	2,20	0,00	0,00	0,00	2,20	3,99	-1,79
Lukiokoulutus	9,00	0,84	3,42	0,00	0,00	13,26	13,75	-0,49
Hyvinvoinnin ja vapaa-aikapalv.hallinto	0,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,50	0,40	0,10
Kirjastopalvelut	5,00	1,00	0,07	0,50	0,00	6,57	6,63	-0,06
Kulttuuripalvelut	1,00	0,00	0,27	0,50	0,00	1,77	1,33	0,44
Oulujoki-Opisto	3,00	1,00	1,60	0,00	6,41	12,01	11,60	0,41
Nuorisopalvelut	2,00	0,99	0,15	0,00	0,00	3,14	2,15	0,99
Liikuntapalvelut	5,00	0,00	0,40	0,00	0,00	5,40	9,40	-4,00
Yhteensä	**198,77**	**34,62**	**27,61**	**6,93**	**6,89**	**274,82**	**286,14**	**-11,32**

** valtionavustuksilla palkattu määräaikainen henkilöstö, joka on osan vuodesta työssä*

Tekniset palvelut

Sitovuustaso	Vakinainen kokoaika	Määräaik. kokoaika	Vakinainen osa-aika	Määräaik. osa-aika	TA 2027 Yhteensä	TA 2026 Yhteensä	Muutos
Hallinto	2,00				2,00	2,00	0,00
Ateriapalvelut	12,64	1,42	2,49	1,76	18,31	19,49	-1,18
Puhtauspalvelut	14,36		0,53	1,26	16,15	13,50	2,65
Tilapalvelut	9,00	1,70			10,70	12,83	-2,13
Ympäristöpalvelut	6,00	2,78		0,67	9,45	7,42	2,03
Kaav. ja mittauspalvelut	3,50	1,68			5,18	5,18	0,00
Rakennusvalvonta	2,50				2,50	2,50	0,00
Yhteensä	**50**	**7,58**	**3,02**	**3,69**	**64,29**	**62,92**	**1,37**

Toimialat yhteensä

Sitovuustaso	Vakinainen kokoaika	Määräaik. kokoaika	Vakinainen osa-aika	Määräaik. osa-aika	Määräaik. sivutoimi	TA 2027 Yhteensä	TA 2026 Yhteensä	Muutos
Konsernipalvelut	51,5	4,5	132	37,45	0	225,45	235,35	-9,9
Sivistys- ja hyvinvointipalv.	198,77	34,62	27,61	6,93	6,89	274,82	286,14	-11,32
Tekniset palvelut	46	7,88	6,95	1,7	0	64,29	62,92	1,37
Yhteensä	296,27	47	166,56	46,08	6,89	564,56	584,41	-19,85

1.7 Vuoden 2027 veroprosentit ja verotuloennuste

Muhoksen kunnan tuloveroprosentti oli 9,4 vuonna 2026 ja pysyy samana valtuuston päätöksen (Valt 16.11.2026 § 89) mukaisesti tulevana vuonna 2027.

Kiinteistöveroprosentit määrätään laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa prosentin sadasosan tarkkuudella. Aiemman lainsäädännön mukaan maapohjasta maksettiin veroa yleisen kiinteistöveroprosentin mukaan. Vuodelle 2024 maapohjan kiinteistövero eriytettiin yleisestä kiinteistöveroprosentista, ja alaraja korotettiin 0,93 prosentista 1,30 prosenttiin. Alarajan muutoksen myötä 245 kuntaa mukaan lukien Muhos joutuivat nostamaan maapohjan veroprosenttia vuodelle 2024.

Voimassa olevan kiinteistöverolain (654/1992) mukaan

kunnanvaltuusto määrää veroprosentit seuraavien vaihteluvälien rajoissa (KiintVL 11,12 ja 13 §):
- yleinen kiinteistöveroprosentti, rakennus 0,93 - 2,00
- yleinen kiinteistöveroprosentti, maapohja 1,30 - 2,00
- vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,41 - 1,00
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 0,93 - 2,00

kunnanvaltuusto voi määrätä veroprosentit seuraavien vaihteluvälien rajoissa (KiintVL 12a, 13a ja 14 §):
- rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 2,00 - 6,00
- yleishyödyllisen yhteisön veroprosentti 0,00 - 2,00
- voimalaitosten veroprosentti 0,93 - 3,10

Valtuusto päätti kokouksessaan 16.11.2026 § 90 säilyttää kiinteistöveroprosentit vuoden 2026 tasolla. Muhoksen kunnan kiinteistöveroprosentit vuodelle 2027 ovat:

* Yleinen kiinteistöveroprosentti 1,00 %
* Maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 %
* Vakituisen asuinrakennuksen veroprosentti 0,50 %
* Muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,00 %
* Rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti 5,00 %
* Yleishyödyllisten yhteisön veroprosentti 1,00 %
* Voimalaitosten veroprosentti 3,10 %.

Päätetyillä tulovero- ja kiinteistöveroprosenteilla verotilitysten ennustetaan kasvavan vuonna 2027 noin 0,341 milj. euroa yhteisövero- ja kiinteistöverotilitysten johdosta.

Tilivuosi (1000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos TA 2026 / 2027
Kunnallisvero	15 419	16 661	**16 646**	17 402	17 973	-15
Kiinteistövero	4 691	4 539	**4 622**	4 622	4 622	83
Osuus yhteisöveron tuotosta	782	808	**1 081**	1 128	1 174	273
Verotulot yhteensä	**20 892**	**22 008**	**22 349**	**23 153**	**23 770**	**341**
Muutos, 1000 euroa		1 116	341	803	617	
Muutos, %		5,3 %	1,6 %	3,6 %	2,7 %	1,6 %

Vuonna 2025 kunnallisverotuksen efektiivisyyttä lisättiin poistamalla tulosta tehtävä ansiotulovähennys ja kasvattamalla vastaavasti ensisijaisesti valtion verosta tehtävää työtulovähennystä. Samaan aikaan kuntien valtionosuuksien verotulomenetysten korvauksia alennetiin kunnallisverotuoton kasvua vastaavasti.

Yhteisöverokannan alentaminen ensi vuodesta alkaen 20 prosentista 18 prosenttiin kompensoidaan nettomääräisesti kunnille yhteisöveron ryhmäosuudessa. Näin ollen näiden vaikutus on kuntien rahoitusaseman näkökulmasta neutraali.

Veroennusteisiin liittyy epävarmuuksia. Positiiviset riskit liittyvät muun muassa kotimaisen kysynnän ennustettua nopeampaan kasvuun ja negatiiviset vastaavasti talouden ennakoitua heikompaan kehitykseen. Työllisyydellä on suora vaikutus kunnallisveron kehitykselle ja se reagoi viiveellä talouskasvuun. Kun talous kääntyy kasvuun, yritykset eivät yleensä heti palkkaa uutta työvoimaa. Usein hyödynnetään nykyistä henkilöstöä ja vasta kun kasvu näyttää pysyvältä, avataan uusia työpaikkoja. Tämä viive on tyypillisesti 3–12 kuukautta. Pitkäaikaistyöttömyyden kohdalla viive voi tyypillisesti olla jopa 1–3 vuotta.

1.8 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu lakisääteisten kunnallisten peruspalveluiden rahoitukseen. Valtionosuudet tulevat kunnille laskennallisin perustein ja maksetaan kunnalle automaattisesti ilman erillistä hakemusta. Lisäksi kunnille voidaan myöntää erillisiä hakemusperusteisia valtionavustuksia. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö. Kunnan peruspalveluiden valtionosuus maksetaan kunnille osana yhdistettyä valtionosuusmaksatusta jokaisen kuun 11. päivään mennessä.

Rakenteellisesti Suomen valtionosuusjärjestelmä koostuu kahdesta osasta:

- kustannus- ja tarve- erojen tasauksesta
- tulopohjan tasauksesta.

Kustannuserojen tasauksen laskentaperusteena ovat asukasmäärän ja ikärakenteen lisäksi erilaiset olosuhdetekijät. Toisena valtionosuusjärjestelmän kiinteänä osana kuntien tulopohjaa tasataan kunnan verotulojen perusteella.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen valtionosuusrahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitus:

- lukiokoulutukseen
- ammatilliseen koulutukseen
- ammattikorkeakouluille.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta (pidennetty oppivelvollisuus, lisäopetus, maahanmuuttajien perusopetukseen valmistava opetus jne.) ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan (kansalaisopistot, museot, teatterit, orkesterit, nuorisotyö jne.).

Merkittävä muutos kuntien valtionosuuksissa tapahtui vuonna 2025, kun TE-palveluiden järjestämisestä muodostui kunnille uusi valtionosuustehtävä, joka rahoitetaan kunnille peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Kuntien peruspalvelujen valtionosuus on vuonna 2027 noin 3,4 miljardia euroa, mikä on 110 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin. Valtionosuuksia pienentävät erityisesti sote-uudistuksen siirtolaskelmiin liittyvät määräaikaiset vähennykset, hallituksen kasvutoimien rahoittamiseen liittyvä vähennys sekä kustannustenjaon tarkistus. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan valtionosuudet kunnille ovat vuonna 2027 noin 1,3 miljardia euroa kuten tänäkin vuonna.

Talousarvion peruspalveluiden valtionosuuksien ennuste pohjautuu Valtiovarainministeriön 21.9.2026 julkaisemaan ennusteeseen ja kuntatalousohjelman painelaskelmiin. Vuonna 2027 Muhoksen kunnan valtionosuuksien arvioidaan laskevan yhteensä 0,15 miljoonaa euroa vuodesta 2026 ollen yhteensä 10,67 milj. euroa. Kuntien verotuloja vähentävät ja veromenetysten korvauksia lisäävät useat vuodelle 2027 kohdistuvat veroperustemuutokset, joista euromääräisesti merkittävimmät ovat ansiotuloverotuksen indeksitarkistukset sekä työtulovähennyksen kasvattaminen. Yhteisöveroprosenttia alennetaan 20 prosentista 18 prosenttiin vuoden 2027 alusta lukien, mutta kompensointi toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla, eikä muutos näy siten valtionosuuksissa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksen (OKM) arvioidaan laskevan pidennetyn oppivelvollisuuden kriteeristön muuttuessa, mistä johtuen määräraha tippuu noin 230 tuhatta euroa vuoden 2026 tasoon nähden.

Tilivuosi (1000 €)	**TP 2025**	**TA 2026**	**TA 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos TA 2026 / 2027**
Peruspalveluiden valtionosuus	4 998	5 276	**5 266**	**5 561**	**6 058**	-10
Verotuloihin perustuva tasaus	5 112	5 138	**5 062**	**5 062**	**5 062**	-76
OPH valtionosuus	-135	-182	**-412**	**-412**	**-412**	-230
Verotulomen.kompensaatio	629	591	**754**	**844**	**939**	163
Valtionosudet yhteensä	**10 604**	**10 823**	**10 670**	**11 055**	**11 647**	**-152**
Muutos, 1000 euroa		218	-152	385	592	
Muutos, %		2,1 %	-1,4 %	3,6 %	5,4 %	-1,4 %

1.9 Kunnan tulorahoitus yhteensä

Muhoksen kunnan vero- ja valtionosuusennuste vuosille 2027–2029:

Tilivuosi (1000 €)	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Verotulot yhteensä	**20 892**	**22 008**	**22 349**	**23 153**	**23 770**
Muutos, 1000 euroa		1 116	341	803	617
Muutos %		5,3	1,6	3,6	2,7
Valtionosuudet yhteensä	**10 604**	**10 823**	**10 670**	**11 055**	**11 647**
Muutos, 1000 euroa		218	-152	385	592
Muutos %		2,1	-1,4	3,6	5,4
Verotulot ja valtionosuudet yhteensä	**31 497**	**32 831**	**33 020**	**34 208**	**35 417**
Muutos, 1000 euroa		1 334	189	1 188	1 209
Muutos %		4,2	0,6	3,6	3,5

2 MUHOKSEN KUNTASTRATEGIA

2.1 Kuntastrategia

Kuntalain 37 §:n mukaisesti kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
4) omistajapolitiikka;
5) henkilöstöpolitiikka;
6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

2.2 Muhoksen kuntastrategia 2026–2029

Uusi kuntastrategia hyväksyttiin helmikuussa 2026 vuosille 2026-2029 (Valt 23.02.2026 § 8).

Strategian mukaan missiona on, että Muhos uudistuu ja on rohkeasti elinvoimainen: olemme edelläkävijöitä hyvinvoinnissa, opinpoluissa, yrittäjyydessä, monipuolisessa asumisessa ja uusiutuvan energian tuotannossa.

Visiona on olla yhteinen, rohkea ja elinvoimainen kunta.

Muhoksen kunnan arvot

Luonnonläheisyys
Muhoslaisilla on mahdollisuus erityiseen luontosuhteeseen Oulujokilaakson maisemissa, oli se sitten eräkulttuuria, luonnossa liikkumista tai maa- ja metsätaloutta. Toiminnassa otetaan huomioon luonnon monimuotoisuus, kestävä kehitys, esteettömyys ja ympäristön hoito sekä Rokua UNESCO Global Geopark.

Rohkeus
Rohkeus on muhoslaisille uskallusta olla oma itsensä ja rakentaa uutta yhteistyön kulttuuria. Se tarkoittaa lupaa kokeilla, oppia ja menestyä. Yrittäjyyttä arvostetaan.

Yhteisöllisyys

Muhoslaiset osallistuvat yhteisöjen ja hyvinvointialueen kautta, eikä ketään jätetä yksin. Tekemiseen otetaan mukaan kuntalaiset ja sidosryhmät. Avoimuus mahdollistaa yhteisöjen osallistumisen ja kunnan vahvuuksien esiintuomisen. Kunta profiloituu maaseudun ja kylien kautta. Vastuu kannetaan yhdessä.

Uudistuminen
Muhoksella arvostetaan uusia ideoita, luovuutta ja arjen kekseliäisyyttä perinteitä kunnioittaen. Ketterä toimeenpano vie asioita eteenpäin.

Strategian painopistealueet

Yhteinen
Muhos on turvallinen, yhteisöllinen ja elinvoimainen kunta, jossa kaikenikäisten hyvinvointi on kehittämisen lähtökohta. Muhos on tunnettu lapsiystävällisenä ja perhemyönteisenä kuntana. Yhteisöllisyys näkyy niin henkilöstön hyvinvointina, kasvatustyössä ja asukkaiden osallisuutena. Inhimillisyys ja yhdessä oppiminen ovat pohjana kehitykselle. Luonto-, liikunta ja kulttuuripalvelut tukevat arkea sekä lisäävät kunnan pito- ja vetovoimaa.

Yrittäjämyönteinen ja elinvoimainen
Muhos rakentaa elinvoimansa vahvan yrittäjyyden, omavaraisuuden ja kestävän kehityksen pohjalle. Yritykset eri toimialoilta vahvistavat yhdessä kunnan kanssa taloutta ja synnyttävät uusia työpaikkoja. Muhos Biopark kehittyy valtakunnalliseksi energiantuotannon, siirron, kulutuksen ja varastoinnin solmukohdaksi, joka houkuttelee energiaintensiivistä ja kiertotaloutta hyödyntävää teollisuutta. Alueella syntyvää hukkalämpöä hyödynnetään osana kestävää energiataloutta. Joustava kaavoitus tukee asumisen ja liiketoiminnan kasvua eri puolilla kuntaa luonnon erityispiirteitä kunnioittaen. Muhos on osa UNESCOn Global Geopark -ohjelmakohdetta, minkä kautta edistetään alueen luontoon ja kulttuuriin perustuvaa matkailua, vahvistetaan alueen asukkaiden ja yrittäjien kotiseututuntemusta ja turvataan ainutlaatuisten luonnon ja kulttuurin arvojen säilymistä.

Ketterä ja vuorovaikutteinen
Muhos uudistaa toimintatapojaan ja johtamistaan kohti osallistavaa, ketterää ja tulevaisuuteen suuntautunutta kulttuuria. Kunnasta kehittyy mukautuva ja tehokas organisaatio, digitalisaatio tukee päätöksentekoa ja arjen prosesseja. Johtoryhmä, esihenkilöt ja luottamushenkilöt kehittävät yhdessä päätöksentekokulttuuria, joka on tehokasta, tiedolla johdettua ja kestävää. Toimintakulttuuri perustuu vuorovaikutukseen ja luottamukseen. Vuorovaikutusta lisätään naapurikuntien, hyvinvointialueen, yritysten, seurakuntien, yhdistysten sekä kylätoimijoiden kanssa.

Kansainvälinen
Muhos kasvaa kansainväliseksi ja avoimeksi kunnaksi, joka houkuttelee uusia asukkaita, osaajia, ja yrityksiä ja matkailijoita. Kansainväliset verkostot ja monikulttuurisuus tekevät kunnasta paikan, jossa ideat, kulttuurit ja kielet kohtaavat. Nämä luovat pohjan uudelle elinvoimalle ja kasvulle. Kansainvälisyyttä vahvistetaan yhdessä, toisiltamme oppien. Se näkyy arjessa kouluissa, yrityksissä ja yhteisöissä.

2.3 Talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaisesti valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Valtuusto antoi kesäkuun kokouksessaan (Valt 15.06.2026 § 51) toimialakohtaisen talousarviovalmistelua ohjaavan alustavan raamin. Raamin pohjana oli vuoden 2026 talousarvio 1.1.-31.5.2026 hyväksyttyine muutoksineen, jossa vuoden 2026 arvioitu tilikauden tulos olisi noin miljoona euroa alijäämäinen. Talousarvioraamin mukainen tasapainottamistarve vuodelle 2027 oli 1,1 miljoonaa euroa. Heikosta talousnäkymästä johtuen Muhoksen kunnan kunnanhallitus päätti kokouksessaan 11.5.2026 käynnistää työnantajan ja henkilöstön yhteistoimintaneuvottelut, joiden tavoitteena on ollut löytää rakenteellisia ja pitkäaikaisia vaikutuksia toimintaan ja talouteen. Yhteistoimintaneuvotteluiden henkilöstövaikutteiset säästötoimenpiteet ovat vuositasolla yhteensä 756 000 euroa ja muut säästötoimenpiteet 273 000 euroa. Kaikki arvioidut säästöt olisivat yhteensä 1 029 000 euroa toteutuessaan, mutta koska toimenpiteet yhteisneuvottelujen päätösten osalta ajoittuvat vuosille 2026 ja 2027, täysimääräisesti säästöt näkyvät vasta vuoden 2028 puolella.

Toimialat valmistelivat talousarvioesityksiä raamin pohjalta ja arvioivat jo alustavasti yhteistoimintaneuvotteluiden säästöesityksiä seuraavalle vuodelle, minkä pohjalta noin 0,6 miljoonan euron alijäämää kuvaava kunnan talousarvioesitys (TA 2027 1.kierros) käsiteltiin valtuustoseminaarissa 14.-15.10.2026. Tämän jälkeen on lautakunnittain pyritty löytämään lisäsäästöjä tasapainoisemman talousarvion toteuttamiselle ja viimeisin versio esiteltävästä talousnäkymästä vuodelle 2027 on noin 250 tuhatta euroa alijäämäinen.

Tilikausien 2025-2027 arvioitu alijäämäisyys aiheuttaa painetta tulevien vuosien talouden suunnittelulle ja lisäsäästöjen hakemiselle sekä mahdollisuuksille hyödyntää vuoden 2025 tilinpäätöksen kertyneitä ylijäämiä (2,4 milj. €).

Muhoksen kunta tuloslaskelma (ulkoiset, 1000 €)	TP 2025	TA+LTA 2026	Raami 2027	TA 2027 1.kierros	TA 2027	Muutos TA26 ja TA27
TOIMINTATUOTOT	22 868	24 432	24 313	24 569	24 563	131
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	76	25	25	24	24	0
TOIMINTAKULUT	- 50 165	- 52 772	- 53 317	- 52 244	-52 032	740
TOIMINTAKATE	**- 27 221**	**- 28 316**	**- 28 980**	**- 27 651**	**-27 446**	**870**
VEROTULOT	20 892	22 008	22 572	22 349	22 349	341
VALTIONOSUUDET	10 604	10 824	11 056	10 670	10 670	-153
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	- 770	- 1 124	- 1 221	- 1 328	-1 188	-65
VUOSIKATE	**3 506**	**3 393**	**3 428**	**4 040**	**4 386**	**993**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	- 4 192	- 4 363	- 4 527	- 4 634	-4 634	-271
TILIKAUDEN TULOS	- 686	- 971	- 1 100	- 594	-249	722
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	6					
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**- 680**	**- 971**	**- 1 100**	**- 564**	**-249**	**722**

TP= tilinpäätös, TA=talousarvio, LTA=lisätalousarvio

2.4 Talouden tasapainotus

Muhoksen kunnan taloustilanne muuttui ratkaisevasti vuonna 2020 purettujen kiinteistöjen alaskirjausten vuoksi siten, että tilinpäätös 2020 oli 3,4 milj. euroa alijäämäinen. Tästä seuranneen alijäämän kattamisvelvollisuuden takia kunnassa laadittiin talouden tasapainotusohjelma vuosille 2022–2025. Tasapainotusohjelman toimenpiteiden sekä vuonna 2021 kunnalle myönnetyn harkinnanvaraisen valtionosuuden myötä kunnan taloutta saatiin tervehdytettyä. Vuoden 2023 tilinpäätös oli 2,85 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja kertyneet alijäämät saatiin katettua. Alijäämien kattamisen jälkeen kunnan taseeseen jäi ylijäämää noin 2 miljoonaa euroa. Tilikauden tulos vuonna 2024 oli 1,1 milj. euroa ja taseen ylijäämä nousi 3,1 miljoonaan euroon. Tilikauden 2025 tulos oli taas reilusti alijäämäinen, -0,7 milj. euroa, mistä johtuen taseen ylijäämä laski 2,4 miljoonaan euroon. Vuodelle 2026 on arvioitu noin miljoonan alijäämää ja talousarviovuosi 2027 sekä suunnitelmavuodet 2028-2029 ovat alijäämäisiä, joten riskinä on, että taseen ylijäämät sulavat alijäämäisten tulosten takia jo lyhyellä aikavälillä. Tulojen ja menojen epätasapainoa tulee pystyä tarkastelemaan kriittisesti koko ajan ja hakea tarvittavia lisäsäästöjä. Palveluverkkoselvityksen nostamat tulevaisuuden vaihtoehdot tulee harkittavaksi koulujen, päiväkotien ja muiden toimintojen suunnittelussa sekä tulisi pyrkiä löytämään muita mahdollisia tuloeriä rakenteellisen tulojen ja menojen epätasapainon oikaisemiseen.

3 TALOUSARVION SITOVUUS

3.1 Tavoitteiden sitovuus

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava. Lähtökohtaisesti kaikki valtuuston talousarviossa asettamat tavoitteet ovat sitovia siten, että ne on tarkoitettu toteutettavaksi. Jos tavoitteet eivät ole saavutettavissa talouden perusteissa tapahtuneista muutoksista johtuen, on valtuuston hyväksyttävä myös tavoitteita koskevat muutokset. Tavoitteet asetetaan valtuusto- ja lautakuntatasolle.

3.2 Rahamääräisten erien sitovuus

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat. Määräraha on valtuuston toimielimille antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen.

Toimielimellä on valtuutus käyttää sille talousarviossa osoitettu määräraha määrättyyn käyttötarkoitukseen tai määrätyn tavoitteen toteuttamiseen. Toimielin ei saa ylittää sille talousarviossa (TA) osoitettua määrärahaa. Jos määräraha osoittautuu riittämättömäksi, on talousarviota muutettava lisätalousarviomenettelyllä (LTA). Muutoksen yhteydessä on osoitettava, miten rahoitustarve katetaan. Määrärahan siirrosta sitovuustasojen välillä päättää valtuusto ja sitovuustason/toimintojen sisällä muutoksista päättävät lautakunnat (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus).

Lautakunnat määrittelevät omat tarkemmat toimintotasoiset sitovuustasot. Valtuusto vahvistaa talousarvion yhteydessä toimintojen sitovat bruttoperiaatteen mukaiset tulo- ja menoarviot (euromääräiset). Poikkeuksen meno- ja tuloarviositovuuteen ovat ateriapalvelut, puhtauspalvelut, Oulujoki-Opisto ja lomituspalvelut, jotka ovat nettobudjetissa.

Valtuuston nähden sitovat erät ovat bruttoperiaatteen mukaan toimintatuotot yhteensä sekä toimintamenot yhteensä. Nettoperiaatteen mukaan valtuuston nähden sitovaa on toimintakate. Poistot ja laskennalliset erät eivät ole valtuuston nähden sitovia. Sitovuustasot valtuustoon nähden toimialoittain (hallintokunnittain) on esitetty talousarvion luvussa 4.

Projektien määrärahat on budjetoitu konsernipalveluiden alle tulosalueelle konsernihallinto. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä hallintosäännön mukaan. Projekteille tulee aina perustaa oma projektinumero projektin talouden seurantaa ja raportointia varten. Muutkin toimialat voivat talousarvion puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät suoraan oman toiminnan kehittämiseen. Muiden toimialojen hankkeet on sijoitettava keskitetysti oman hallinnon sitovuustasolle.

Tuloslaskelmaosassa budjetoidaan valtuuston nähden sitovat tulosvaikutteiset tuloarviot ja määrärahat, joita ei ole budjetoitu hallintokunnille. Seuraavat erät ovat sitovia: Verotulot, valtionosuudet, rahoitustulot - ja menot, satunnaiset erät sekä tilinpäätössiirrot.

Rahoitusosassa valtuuston nähden sitovia eriä ovat antolainauksen muutokset, lainakannan muutokset ja oman pääoman muutokset.

Investointiosassa valtuustoon nähden sitovia ovat kaikki yksittäiset hankkeet, jotka on lueteltu tässä asiakirjassa. Valtuustoon nähden sitovaa on vuoden 2027 investoinnit, hankkeen kokonaisarvo sekä hankkeen tarkoitus/tavoitteet. Investointiosassa on kohteittain määritelty vastuullinen hallintokunta /lautakunta/viranhaltija.

Talouskatsaus käsitellään jokaisen kuukauden jälkeen ao. lautakunnassa ja kunnanhallituksessa. Kvartaalikatsaus laaditaan maalis-, kesä- sekä syyskuun toteuman jälkeen ja ne käsitellään lautakuntien ja kunnanhallituksen lisäksi valtuustossa. Valtuustolle raportoidaan sitovuustasoittain.

4 KÄYTTÖTALOUS

Toimialat yhteensä ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Toimiala	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Toimialat yhteensä					
Toimintatuotot	31 062 538	32 967 939	32 647 973	-319 967	-0,97 %
Toimintakulut	-58 359 605	-61 308 116	-60 118 185	1 189 930	-1,94 %
Toimintakate	-27 221 293	-28 315 586	-27 446 078	869 508	-3,07 %
Suunnitelman muk.poistot	-4 191 508	-4 363 027	-4 634 463	-271 436	6,22 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	5 724	0	0	0	0,00 %
Laskennalliset erät	0	0	0	0	0,00 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-31 405 940**	**-32 678 613**	**-32 080 541**	**598 072**	**-1,83 %**
Konsernipalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	18 183 962	19 062 688	17 898 173	-1 164 515	-6,11 %
Toimintakulut	-22 506 687	-24 219 407	-22 906 200	1 313 207	-5,42 %
Toimintakate	-4 322 724	-5 156 719	-5 008 027	148 692	-2,88 %
Suunnitelman muk.poistot	-79 480	-72 332	-67 613	4 719	-6,52 %
Laskennalliset erät	1 062 769	1 324 493	1 287 322	-37 171	-2,81 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-3 338 299**	**-3 904 558**	**-3 788 318**	**116 240**	**-2,98 %**
Sivistys- Ja hyvinvointipalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	1 428 393	1 515 744	1 727 526	211 782	13,97 %
Toimintakulut	-27 008 003	-27 676 427	-27 794 132	-117 705	0,43 %
Toimintakate	-25 579 611	-26 160 683	-26 066 606	94 077	-0,36 %
Suunnitelman muk.poistot	-198 878	-180 455	-126 413	54 043	-29,95 %
Laskennalliset erät	-801 469	-999 234	-957 462	41 772	-4,18 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-26 579 957**	**-27 340 372**	**-27 150 480**	**189 891**	**-0,69 %**
Opetus ja kasvatus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	1 091 803	1 190 702	1 330 951	140 249	11,78 %
Toimintakulut	-24 242 060	-24 794 187	-24 738 603	55 584	-0,22 %
Toimintakate	-23 150 258	-23 603 485	-23 407 652	195 833	-0,83 %
Suunnitelman muk.poistot	-66 069	-56 863	-29 877	26 986	-47,46 %
Laskennalliset erät	-713 520	-893 186	-850 424	42 761	-4,79 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-23 929 847**	**-24 553 533**	**-24 287 953**	**265 581**	**-1,08 %**
Hyvinvointi ja vapaa-aika	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	336 590	325 042	396 575	71 533	22,01 %
Toimintakulut	-2 765 943	-2 882 240	-3 055 529	-173 289	6,01 %
Toimintakate	-2 429 353	-2 557 198	-2 658 954	-101 756	3,98 %
Suunnitelman muk.poistot	-132 809	-123 593	-96 536	27 057	-21,89 %
Laskennalliset erät	-87 948	-106 048	-107 038	-990	0,93 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-2 650 111**	**-2 786 839**	**-2 862 528**	**-75 689**	**2,72 %**
Tekniset palvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	11 450 183	12 389 507	13 022 273	632 766	5,11 %
Toimintakulut	-8 844 915	-9 412 282	-9 417 853	-5 571	0,06 %
Toimintakate	2 681 042	3 001 816	3 628 555	626 739	20,88 %
Suunnitelman muk.poistot	-3 913 150	-4 110 240	-4 440 438	-330 198	8,03 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	5 724	0	0	0	0,00 %
Laskennalliset erät	-261 300	-325 259	-329 860	-4 601	1,41 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-1 487 683**	**-1 433 683**	**-1 141 743**	**291 940**	**-20,36 %**

4.1 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut pitävät sisällään seuraavat tulosalueet; vaalit, tarkastuslautakunta, konsernihallinto, hallintopalvelut sekä lomituspalvelut. Konsernihallinto pitää sisällään kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen, elinkeinopalveluiden, työllisyys- ja kotoutumispalveluiden, kunnallisen yhteistyön ja muun keskushallinnon tulo- ja menoerät. Hallintopalvelut pitävät sisällään taas keskustoimiston (arkiston, asiointipisteen ja toimistopalvelut), työterveyspalvelut, ICT-palvelut sekä talouspalvelut, jotka sisäisesti vyörytetään laskennallisina erinä tulosalueittain koko organisaatioon.

Konsernipalvelut tiliryhmittäin ulkoiset	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**18 162 995**	**19 062 688**	**17 898 173**	**-1 164 515**	**-6,1 %**
Myyntituotot	15 077 593	16 355 953	15 298 879	-1 057 074	-6,5 %
Maksutuotot	2 199 024	2 066 970	2 104 658	37 688	1,8 %
Tuet ja avustukset	250 292	331 765	256 636	-75 129	-22,6 %
Vuokratuotot	3 040	3 000	3 000	0	0,0 %
Muut tuotot	633 046	305 000	235 000	-70 000	-23,0 %
TOIMINTAKULUT	**-22 296 989**	**-24 032 067**	**-22 717 393**	**1 314 674**	**-5,5 %**
Henkilöstökulut	-13 621 553	-15 179 212	-14 114 888	1 064 324	-7,0 %
Palkat ja palkkiot	-10 986 890	-12 209 524	-11 423 508	786 016	-6,4 %
Henkilösivukulut	-2 634 662	-2 969 688	-2 691 380	278 308	-9,4 %
Eläkekulut	-2 332 031	-2 323 200	-2 085 748	237 452	-10,2 %
Muut henkilösivukulut	-302 632	-646 488	-605 632	40 856	-6,3 %
Palvelujen ostot	-5 324 943	-5 592 003	-5 105 938	486 065	-8,7 %
Asiakaspalvelujen ostot	0	0	0	0	0,0 %
Muiden palvelujen ostot	-5 324 943	-5 592 003	-5 105 938	486 065	-8,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-171 808	-166 370	-173 700	-7 330	4,4 %
Avustukset	-2 936 683	-2 870 846	-3 140 169	-269 323	9,4 %
Vuokrat	-116 938	-114 980	-102 670	12 310	-10,7 %
Muut toimintakulut	-125 064	-108 656	-80 028	28 628	-26,3 %
TOIMINTAKATE	**-4 133 994**	**-4 969 379**	**-4 819 220**	**150 159**	**-3,0 %**
Suunnitelman muk.poistot	-79 480	-72 332	-67 613	4 719	-6,5 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-4 212 338**	**-5 041 711**	**-4 886 833**	**154 878**	**-3,1 %**

Konsernipalvelut tiliryhmittäin ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Konsernipalvelut tiliryhmittäin U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**18 183 962**	**19 062 688**	**17 898 173**	**-1 164 515**	**-6,1 %**
Myyntituotot	15 077 593	16 355 953	15 298 879	-1 057 074	-6,5 %
Maksutuotot	2 199 024	2 066 970	2 104 658	37 688	1,8 %
Tuet ja avustukset	250 292	331 765	256 636	-75 129	-22,6 %
Vuokratuotot	3 040	3 000	3 000	0	0,0 %
Muut tuotot	654 013	305 000	235 000	-70 000	-23,0 %
TOIMINTAKULUT	**-22 506 687**	**-24 219 407**	**-22 906 200**	**1 313 207**	**-5,4 %**
Henkilöstökulut	-13 621 553	-15 179 212	-14 114 888	1 064 324	-7,0 %
Palkat ja palkkiot	-10 986 890	-12 209 524	-11 423 508	786 016	-6,4 %
Henkilösivukulut	-2 634 662	-2 969 688	-2 691 380	278 308	-9,4 %
Eläkekulut	-2 332 031	-2 323 200	-2 085 748	237 452	-10,2 %
Muut henkilösivukulut	-302 632	-646 488	-605 632	40 856	-6,3 %
Palvelujen ostot	-5 348 816	-5 604 573	-5 120 035	484 538	-8,6 %
Asiakaspalvelujen ostot	-138	0	0	0	0,0 %
Muiden palvelujen ostot	-5 348 679	-5 604 573	-5 120 035	484 538	-8,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-178 117	-166 370	-173 700	-7 330	4,4 %
Avustukset	-2 936 683	-2 870 846	-3 140 169	-269 323	9,4 %
Vuokrat	-296 454	-289 750	-277 380	12 370	-4,3 %
Muut toimintakulut	-125 064	-108 656	-80 028	28 628	-26,3 %
TOIMINTAKATE	**-4 322 724**	**-5 156 719**	**-5 008 027**	**148 692**	**-2,9 %**
Suunnitelman muk.poistot	-79 480	-72 332	-67 613	4 719	-6,5 %
Laskennalliset erät	1 062 769	1 324 493	1 287 322	-37 171	-2,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-3 338 299**	**-3 904 558**	**-3 788 318**	**116 240**	**-3,0 %**

Konsernipalvelut sitovuustasoittain ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Konsernipalvelut sitovuustasoittain U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Konsernipalvelut yhteensä					
Toimintatuotot	18 183 962	19 062 688	17 898 173	-1 164 515	-6,1 %
Toimintakulut	-22 506 687	-24 219 407	-22 906 200	1 313 207	-5,4 %
Toimintakate	-4 322 724	-5 156 719	-5 008 027	148 692	-2,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-79 480	-72 332	-67 613	4 719	-6,5 %
Laskennalliset erät	1 062 769	1 324 493	1 287 322	-37 171	-2,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 338 299	-3 904 558	-3 788 318	116 240	-3,0 %
Vaalit	**TP 2025**	**TA 2026(muut.)**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	8 996	0	10 000	10 000	0,0 %
Toimintakulut	-26 892	0	-25 143	-25 143	0,0 %
Toimintakate	-17 895	0	-15 143	-15 143	0,0 %
Laskennalliset erät	-725	0	-888	-888	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-18 620	0	-16 031	-16 031	0,0 %
Tarkastuslautakunta	**TP 2025**	**TA 2026(muut.)**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintakulut	-44 935	-35 165	-45 800	-10 635	30,2 %
Toimintakate	-44 935	-35 165	-45 800	-10 635	30,2 %
Laskennalliset erät	-845	-1 302	-1 617	-315	24,2 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-45 781	-36 467	-47 417	-10 950	30,0 %
Konsernihallinto	**TP 2025**	**TA 2026(muut.)**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	364 721	230 036	166 636	-63 400	-27,6 %
Toimintakulut	-3 741 012	-4 057 479	-3 784 501	272 978	-6,7 %
Toimintakate	-3 376 291	-3 827 443	-3 617 865	209 578	-5,5 %
Suunnitelman muk.poistot	-71 884	-66 818	-65 134	1 684	-2,5 %
Laskennalliset erät	-89 783	-150 272	-133 645	16 627	-11,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 537 958	-4 044 533	-3 816 644	227 889	-5,6 %
Hallintopalvelut	**TP 2025**	**TA 2026(muut.)**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	351 995	145 994	116 403	-29 591	-20,3 %
Toimintakulut	-1 608 053	-1 649 484	-1 569 829	79 655	-4,8 %
Toimintakate	-1 256 058	-1 503 490	-1 453 426	50 064	-3,3 %
Suunnitelman muk.poistot	-7 597	-5 514	-2 479	3 035	-55,0 %
Laskennalliset erät	1 183 359	1 509 005	1 450 905	-58 100	-3,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-80 296	1	-5 000	-5 001	-500100,0 %
Lomituspalvelut	**TP 2025**	**TA 2026(muut.)**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	17 458 250	18 686 658	17 605 134	-1 081 524	-5,8 %
Toimintakulut	-17 085 795	-18 477 279	-17 480 927	996 352	-5,4 %
Toimintakate	372 456	209 379	124 207	-85 172	-40,7 %
Laskennalliset erät	-29 236	-32 938	-27 432	5 506	-16,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	344 356	176 441	96 775	-79 666	-45,2 %

Vaalit

Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit 18.4.2027, mutta vuonna 2028 ei ole säännönmukaisia vaaleja.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta suorittaa kuntalain mukaan sille kuuluvia tehtäviä.

Konsernihallinto

Toiminnan kuvaus

Konsernihallinnon tehtäviin kuuluu työllisyyden ja elinvoiman kehittäminen ja siihen sisältyvät seuraavat toimintayksiköt: kunnanvaltuusto, kunnanhallitus, elinkeinopalvelut ja kehittäminen, muu keskushallinto, työllisyyspalvelut, kotoutumispalvelut sekä kunnallinen yhteistyö.

Kunnanjohtaja on vastuullinen viranhaltija Elinkeinopalvelut ja kehittäminen -toimintayksikössä. Toimintayksikköön sisältyvät muun muassa elinkeinopalvelut ja kehittäminen, markkinointi ja ylikunnallinen Geopark -toiminta.

Perustettavien ja alkuvaiheen yritysten palvelut hankintaan ostopalveluna Oulun seudun Uusyrityskeskuksesta. Humanpolis Oy:ltä hankitaan pääasiassa Rokua Geopark, matkailun markkinointiin ja kehittämiseen sekä Oulujokilaakson kuntien yhteistoimintaan liittyviä palveluita. Humanpolis toteuttaa myös alueellista hanketoimintaa. Rokua Geopark -toimintaan on varattu sopimuksen mukainen vuosittainen määräraha 65 500 euroa ja Humanpolis Oy:n hallintoon 20 000 euroa.

Kunnanhallitus on hyväksynyt elinvoimaohjelman kesäkuussa 2026 vuosille 2026-2029. Elinvoimaohjelmassa painottuvat strategisesti merkittävät kokonaisuudet, kuten Muhos Bioparkin kehittäminen sekä matkailun alueellinen vahvistaminen. Ohjelma konkretisoi kuntastrategian tavoitteet toimenpiteiksi ja mittareiksi ja toimii elinvoimatyön yhteisenä ohjausvälineenä. Ohjelman seurannasta vastaa elinkeinopäällikkö ja hän raportoi kunnanjohtajalle sekä elinvoima- ja konsernijaostolle.

Kunnan viestintä perustuu markkinointisuunnitelmaan. Tarkemmat toimenpiteet ja kustannusarviot esitetään vuosikellona. Markkinointiin sisältyy muun muassa viestintä eri kanavissa, messut ja tapahtumat, markkinointituotteet sekä kulttuurin ja urheilun sponsorointi. Toimenpanosta ja koordinaatiosta vastaa viestintäpäällikkö.

Konsernihallinnon kehittämisprojekteja rahoitetaan mm. kansallisista ja EU:n rahoitusohjelmista sekä Oulun seudun Leader-toiminnan kautta. Projektien omarahoitus osoitetaan kunnan talousarviosta. Projektitoimintaan on varattu talousarviossa seuraavat määrärahat:

Projektit (€)	TA 2026	TA 2027
Projektit uudet (jatkuva)	30 000	30 000
Leader-toiminta (jatkuva)	40 000	40 000
Muhos Biopark	49 483	15 170
Oulunseudun lentoliikenteen kehittämishanke	17 764	17 764
Arvovesi2-hanke	6 000	6 000
Yhteensä	**143 247**	**108 934**

Taulukossa esitettyjen projektien lisäksi on hankkeita, joihin kunnan maksuosuus katetaan omana työnä. Projektimäärärahat on pääosin budjetoitu konsernihallinnon toimialan kohtaan kunnanhallituksen projektit. Projektisuunnitelmat ja kustannusarviot on ennen projektien aloittamista käsiteltävä ko. toimielimissä. Jokaiselle projektille perustetaan projektinumero talouden seurannan ja raportoimisen tueksi rahoittajalle. Päättyneen projektin raportoimisesta rahoittajalle rahoituspäätöksen mukaisesti vastaa projektin nimetty vastuuhenkilö. Myös muut toimialat voivat talousarvion puitteissa perustaa projekteja, jotka liittyvät toiminnan kehittämiseen. Muiden toimialojen hankkeet on sijoitettava keskitetysti kyseisen hallinnon sitovuustasolle.

Elinvoima- ja konsernijaosto

Kunnanhallituksen nimeämänä toimii elinvoima- ja konsernijaosto, jolle on määrätty hallintosäännön mukainen toimivalta. Konsernijaosto osallistuu hallintosäännössä määrättyjen asioiden lisäksi tarpeen mukaan muiden asioiden valmisteluvaiheeseen käyden näistä keskustelua. Kunnanhallitus voi delegoida jaostolle erilisillä päätöksillä valmistelutehtäviä liittyen talouden tasapainotukseen, kuntastrategiaan (valmistelu ja seuranta), kunnan edunvalvontaan ja elinvoiman kehittämiseen.

Työllisyyspalvelut ja kotoutumispalvelut

Vastuu työllisyys- ja kotoutumispalveluiden järjestämisestä on kunnilla. Työllisyyspalveluihin liittyen Muhos kuuluu Oulun seudun työllisyysalueeseen, joka koostuu yhdestätoista kunnasta. Yhteistoimintasopimuksella sopijapuolet ovat sitoutuneet toteuttamaan yhdessä Oulun seudun työllisyysalueena julkisia, minimissään lakisääteisiä työvoimapalveluita ja niihin liittyviä tehtäviä 1.1.2025 alkaen. Vastuukuntana on Oulun kaupunki. Muhoksen kunta vastaa niin henkilö- kuin yritysasiakkaiden, joiden kotikunta on Muhos, palveluiden järjestämisestä ja lausuntojen antamisesta. Vuonna 2027 työllisyyspalveluja koskevat valtiolliset muutokset tuovat lisävastuita, ja kuluja, kunnille mm. oikeudellisen tuen ja koulutusten lakkautuessa KEHA-keskukselta. Kotoutumispalvelut ovat myös kuntien vastuulla. Kotoutumispalveluiden asiakkaita ovat maahanmuuttajat, jotka eivät ole työnhakija-asiakkaita. Vuonna 2027 kotoutumispalveluja koskevat muutokset tuovat lisävastuita kunnille.

Työllisyyden ja kotoutumisen tehtävät on vuoden 2027 talousarviossa jaettu kahteen toimintayksikköön: Työllisyyspalvelut ja Kotoutumispalvelut. Näiden palvelujen määrärahoissa tapahtunut merkittävin negatiivinen muutos on työttömyysetuuksien kuntaosuuksissa verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Määrärahoja on korotettu vuoden 2026 toteutuneisiin kuntaosuusmaksuihin viitaten. Tukityöllistämisen määrärahoista palkkatuen osuutta on lähes puolitettu aiempiin vuosiin verrattuna (TA 27 100 000 euroa). Nuorten Ystävät ry:n puitesopimus päättyy 31.12.2026, koskien valmennuspaja Mahista ja Nuorten Starttia, joiden yhteiskulu oli

150 000 €/vuosi. Työelämä nyt! -ESR hanke aloittaa varsinaisen toimintansa vuodenvaihteesta, missä Muhoksen maksuosuus noin 30 000 €/vuosi.

Nuorten kesätyöllistämisessä on käytössä nuorten kesätyöseteliavustus yrityksiin työllistymisen tueksi ja kunnan kesätyöpaikkoja tarjotaan noin 60 nuorelle vuonna 2027.

Kunnallinen yhteistyö

Kunnallisen yhteistyön -toimintayksikköön on keskitetty määrärahoja kustannuspaikoille: maaseutupalvelut, ympäristötoimi ja seudullinen joukkoliikenne.

Maaseutupalvelut

Maaseutupalveluiden osalta on Tyrnävän kunta toiminut isäntäkuntana palveluiden tuotannossa vuoden 2013 alusta. Muhoksen kunnassa työskentelevä maaseutuasiamies toimii Tyrnävän kunnan palveluksessa. Palvelutaso pidetään kunnassa vakiintuneella tasolla.

Ympäristötoimi

Kustannuspaikan alla ovat aiemmat ympäristöterveydenhuollon kustannuspaikat (eläinlääkintähuolto, terveysvalvonta ja ympäristönsuojelu).

Seudullinen joukkoliikenne

Oulun seudun joukkoliikenteen kustannusjakoselvitys ja päivitetty sopimus on tehty alueen kuntien yhteisellä päätöksellä syksyllä 2020. Muhoksella kustannusjaon mukainen laskutus vuonna 2027 on yhteensä 371 000 euroa ja osuus valtionavustuksesta 20 000 €. Muhoksen kunta toteuttaa Tyrnävän kunnan kanssa yhteistyösopimusta oppilaskuljetuksista. Kuljetukset palvelevat OSAO:n, Luovin, Muhoksen lukion, yläkoulun ja Muhoksen Korivaaran koulun oppilaita. Kuljetuskustannuksista laaditaan sopimus, jonka kustannus määräytyy kuljetukseen osallistuvien henkilöiden määrän suhteen.

Hallintopalvelut

Toiminnan kuvaus

Konsernipalvelujen hallintopalvelut ovat keskushallintoyksikkö, jonka tehtävä on tuottaa tukipalveluita muille toimialoille. Hallintopalvelut sisältävät keskustoimiston (arkiston, asiointipisteen ja toimistopalvelut), työterveyspalvelut, ICT-palvelut sekä talouspalvelut.

Kunta hankkii kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelut pääosin Monetra Oulu Oy:ltä ostopalveluna. Työterveyspalvelut tulevat sisältämään palvelusopimuksen mukaisesti Muhoksen kunnan henkilöstön työterveyspalvelut Pihlajalinna Terveys Oy:ltä. Työterveyspalveluista laaditaan vuosittainen toimintasuunnitelma, jonka perusteella työterveyspalveluita ohjataan. Lomituspalveluille laaditaan oma erillinen työterveyspalveluiden toimintasuunnitelma. ICT-palvelut tuottavat ICT-ohjelmistojen sekä palvelinten ylläpidon ja käyttäjien ICT-tuen yhteistyössä Joki ICT:n

kanssa. Kunnan ICT-hankinnoissa on siirrytty käyttämään pääsääntöisesti leasing-palveluja. Leasingkulut on sisällytetty kunkin toimialan käyttökuluihin.

Lomituspalvelut

Toiminnan kuvaus

Muhoksen kunta järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaiset lomituspalvelut Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen mukaisesti lomituspalvelujen Pohjois-Suomen paikallisyksikön alueella: Enontekiön, Hailuodon, Hyrynsalmen, Iin, Inarin, Keminmaan, Kempeleen, Kittilän, Kolarin, Limingan, Lumijoen, Muhoksen, Muonion, Paltamon, Pelkosenniemen, Pellon, Posion, Puolangan, Pyhännän, Ranuan, Ristijärven, Sallan, Savukosken, Siikajoen, Siikalatvan, Simon, Sodankylän, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Tervolan, Tyrnävän, Utajärven, Utsjoen, Vaalan ja Ylitornion kunnan sekä Kajaanin, Kemin, Kemijärven, Kuhmon, Kuusamon, Oulun, Pudasjärven, Rovaniemen ja Tornion kaupungin alueella.

Keskeisenä tavoitteena on järjestää maatalousyrittäjien lomituspalvelulain ja turkistuottajien lomituspalvelulain mukaiset lomituspalvelut laadukkaasti, taloudellisesti, asiakaslähtöisesti ja tasapuolisesti maatalousyrittäjien tarpeista lähtien. Lomituspalvelutoiminta tukee maatalousyrittäjien ammatissa jaksamista ja edesauttaa maaseudun elinvoimaisena pysymistä. Lomituspalvelujen toimintaympäristöön vaikuttaa maatalousyrittäjien ja turkistarhaajien määrän väheneminen, alkutuotannon taloudellisten haasteiden vuoksi.

Lomituspalveluhenkilöstön osaamista, ammattitaitoa ja yhteishenkeä kehitetään ja huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista. Lomituspalvelujen käytännön järjestäminen on jaettu kolmen toiminnallisen tiimin tehtäväksi; pohjoinen, läntinen ja itäinen tiimi. Tiimit tekevät myös kiinteää yhteistyötä keskenään yli tiimirajojen. Maatalousyrittäjiä ohjataan käyttämään vuoden 2027 alkupuolella käyttöön otettavaa Pouta järjestelmää lomahakemusten ja lomituspyyntöjen tekemiseen.

Vuoden 2027 aikana osallistumme lomituksen järjestelmäuudistuksen hallittuun läpivientiin ja uuden järjestelmäratkaisun käyttöönottoon yhdessä Melan kanssa. Uusia vuoden 2027 alkupuolella käyttöönotettavia tietojärjestelmä ratkaisuja ovat Pouta lomituksen asiointipalvelu, Linkity työvuorosuunnittelun järjestelmä ja Työaika-manager, jonka avulla määritetään tilakohtainen lomitustyöaika.

Valtuuston hyväksymät tavoitteet:
• Lomituspalvelujen tavoitteena on vapauttaa maatalousyrittäjät lomalle tarjoamalla lomituspalvelut asiakaslähtöisesti, luotettavasti ja tasapuolisesti. Paikallisyksikkö toimii siten, että lomitusta koskevan lainsäädännön, asetusten ja muun ohjeiston sekä paikallisyksikköä sitovien sopimusten tarkoitus toteutuu hyvin.
• Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen maksama hallintoraha riittää hyviin hallintopalveluihin.
Lautakunnan (hallituksen) hyväksymät tavoitteet:
• Maatalousyrittäjät saavat lakisääteiset lomituspalvelut ja palvelut toteutetaan asiakaslähtöisesti
• Maatalousyrittäjät ovat tyytyväisiä lomituspalveluihin

• Lomituspalveluja hoitaa ammattitaitoinen ja työhönsä sitoutunut henkilöstö
• Paikallisyksikkö järjestää lomituspalvelut tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti

Henkilöstösuunnitelma konsernipalvelut

Sitovuustaso	Vakinainen kokoaika	Määräaik. kokoaika	Vakinainen osa-aika	Määräaik. osa-aika	TA 2027 Yhteensä	TA 2026 Yhteensä	Muutos
Konsernihallinto	8	2	0	0	10	10,5	-0,5
Hallintopalvelut	6	2	0	0,85	8,85	8,85	0
Lomituspalvelut	37,5	0,5	132	36,6	206,6	216	-9,4
· hallinto	14,5	0,5	2	0,6	17,6	21	-3,4
· lomittajat	23		130	36	189	195	-6
Vaalit	0	0	0	0	0	0	0
Tarkastusltk	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	**51,5**	**4,5**	**132**	**37,45**	**225,45**	**235,35**	**-9,9**

Perustettavat, muutettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinainen henkilöstö

- Yhteistoimintaneuvottelujen myötä lokakuussa 2026 päätettiin lakkauttaa konsernipalvelujen lomituspalveluiden hallinnosta neljä lomituspalveluohjaajan työsopimussuhteista toimea, joista kaksi on täyttämättä.

4.2 Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut pitävät sisällään opetus- ja kasvatuspalvelut sekä hyvinvointi- ja vapaa-ajan palvelut. Opetus- ja kasvatuspalveluihin sisältyvät varhaiskasvatus, perusopetus, lukiokoulutus ja Oulujoki-opiston palvelut. Hyvinvointi ja vapaa-aikapalveluihin sisältyvät kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut.

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin ulkoiset	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**1 387 818**	**1 488 176**	**1 676 918**	**188 742**	12,7 %
Myyntituotot	521 879	632 324	800 288	167 964	26,6 %
Maksutuotot	466 672	496 945	549 012	52 067	10,5 %
Tuet ja avustukset	286 733	259 726	230 937	-28 789	-11,1 %
Vuokratuotot	110 902	96 781	96 281	-500	-0,5 %
Muut tuotot	1 632	2 400	400	-2 000	-83,3 %
TOIMINTAKULUT	**-19 693 744**	**-19 991 576**	**-20 493 256**	**-501 680**	**2,5 %**
Henkilöstökulut	-15 926 033	-16 263 337	-16 366 839	-103 502	0,6 %
Palkat ja palkkiot	-13 045 212	-13 279 951	-13 449 350	-169 399	1,3 %
Henkilösivukulut	-2 880 821	-2 983 386	-2 917 489	65 897	-2,2 %
Eläkekulut	-2 651 788	-2 501 917	-2 429 923	71 994	-2,9 %
Muut henkilösivukulut	-229 033	-481 469	-487 566	-6 097	1,3 %
Palvelujen ostot	-2 658 433	-2 646 594	-2 967 492	-320 898	12,1 %
Asiakaspalvelujen ostot	-1 240 190	-1 289 963	-1 453 069	-163 106	12,6 %
Muiden palvelujen ostot	-1 418 243	-1 356 631	-1 514 423	-157 792	11,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-393 535	-457 666	-503 034	-45 368	9,9 %
Avustukset	-398 676	-397 300	-421 800	-24 500	6,2 %
Vuokrat	-177 693	-174 424	-179 032	-4 608	2,6 %
Muut toimintakulut	-139 373	-52 255	-55 060	-2 805	5,4 %
TOIMINTAKATE	**-18 305 926**	**-18 503 400**	**-18 816 338**	**-312 938**	**1,7 %**
Suunnitelman Muk.Poistot	-198 878	-180 455	-126 413	54 043	-29,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-18 504 804**	**-18 683 855**	**-18 942 750**	**-258 895**	**1,4 %**

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**1 428 393**	**1 515 744**	**1 727 526**	**211 782**	**14,0 %**
Myyntituotot	545 390	654 022	821 986	167 964	25,7 %
Maksutuotot	466 672	496 945	549 012	52 067	10,5 %
Tuet ja avustukset	286 733	259 726	230 937	-28 789	-11,1 %
Vuokratuotot	127 965	102 651	125 191	22 540	22,0 %
Muut tuotot	1 632	2 400	400	-2 000	-83,3 %
TOIMINTAKULUT	**-27 008 003**	**-27 676 427**	**-27 794 132**	**-117 705**	**0,4 %**
Henkilöstökulut	-15 926 033	-16 263 337	-16 366 839	-103 502	0,6 %
Palkat ja palkkiot	-13 045 212	-13 279 951	-13 449 350	-169 399	1,3 %
Henkilösivukulut	-2 880 821	-2 983 386	-2 917 489	65 897	-2,2 %
Eläkekulut	-2 651 788	-2 501 917	-2 429 923	71 994	-2,9 %
Muut henkilösivukulut	-229 033	-481 469	-487 566	-6 097	1,3 %
Palvelujen ostot	-4 975 550	-5 004 551	-5 449 040	-444 489	8,9 %
Asiakaspalvelujen ostot	-1 241 896	-1 289 963	-1 453 069	-163 106	12,6 %
Muiden palvelujen ostot	-3 733 653	-3 714 588	-3 995 971	-281 383	7,6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-406 514	-457 666	-503 034	-45 368	9,9 %
Avustukset	-398 676	-397 300	-421 800	-24 500	6,2 %
Vuokrat	-5 161 857	-5 501 318	-4 998 360	502 959	-9,1 %
Muut toimintakulut	-139 373	-52 255	-55 060	-2 805	5,4 %
TOIMINTAKATE	**-25 579 611**	**-26 160 683**	**-26 066 606**	**94 077**	**-0,4 %**
Suunnitelman muk.poistot	-198 878	-180 455	-126 413	54 043	-29,9 %
Laskennalliset erät	-801 469	-999 234	-957 462	41 772	-4,2 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-26 579 957**	**-27 340 372**	**-27 150 480**	**189 891**	**-0,7 %**

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sitovuustasoittain ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sitosuustasoittain U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut yhteensä					
Toimintatuotot	1 428 393	1 515 744	1 727 526	211 782	14,0 %
Toimintakulut	-27 008 003	-27 676 427	-27 794 132	-117 705	0,4 %
Toimintakate	-25 579 611	-26 160 683	-26 066 606	94 077	-0,4 %
Suunnitelman muk.poistot	-198 878	-180 455	-126 413	54 043	-29,9 %
Laskennalliset erät	-801 469	-999 234	-957 462	41 772	-4,2 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-26 579 957**	**-27 340 372**	**-27 150 480**	**189 891**	**-0,7 %**
Opetuksen ja kasvatuksen hallinto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	188 580	161 200	81 627	-79 573	-49,4 %
Toimintakulut	-488 017	-436 989	-358 923	78 067	-17,9 %
Toimintakate	-299 437	-275 789	-277 296	-1 507	0,5 %
Laskennalliset erät	-11 961	-16 184	-12 675	3 509	-21,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-311 398**	**-291 973**	**-289 970**	**2 003**	**-0,7 %**
Varhaiskasvatus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	291 124	281 039	384 645	103 606	36,9 %
Toimintakulut	-6 868 604	-7 268 764	-7 563 814	-295 050	4,1 %
Toimintakate	-6 577 481	-6 987 725	-7 179 168	-191 443	2,7 %
Suunnitelman muk.poistot	-21 473	-21 757	-25 491	-3 734	17,2 %
Laskennalliset erät	-196 080	-246 064	-247 520	-1 457	0,6 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-6 795 034**	**-7 255 545**	**-7 452 180**	**-196 634**	**2,7 %**
Kirkonkylän koulu	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	34 830	44 000	69 000	25 000	56,8 %
Toimintakulut	-3 710 737	-3 647 987	-3 526 526	121 461	-3,3 %
Toimintakate	-3 675 907	-3 603 987	-3 457 526	146 461	-4,1 %
Suunnitelman muk.poistot	-2 267	-18 005	-488	17 516	-97,3 %
Laskennalliset erät	-112 478	-135 921	-124 535	11 386	-8,4 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-3 790 651**	**-3 757 912**	**-3 582 549**	**175 363**	**-4,7 %**
Muu perusopetus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	312 319	374 529	442 979	68 450	18,3 %
Toimintakulut	-3 918 728	-3 965 484	-3 907 578	57 906	-1,5 %
Toimintakate	-3 606 410	-3 590 955	-3 464 599	126 356	-3,5 %
Suunnitelman muk.poistot	-3 839	-3 631	-567	3 064	-84,4 %
Laskennalliset erät	-117 067	-146 302	-137 992	8 310	-5,7 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-3 727 315**	**-3 740 888**	**-3 603 157**	**137 730**	**-3,7 %**
Yläkoulu	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	5 398	15 000	6 200	-8 800	-58,7 %
Toimintakulut	-4 373 644	-4 455 599	-4 321 272	134 327	-3,0 %
Toimintakate	-4 368 246	-4 440 599	-4 315 072	125 527	-2,8 %
Suunnitelman muk.poistot	-38 189	-13 470	-3 331	10 139	-75,3 %
Laskennalliset erät	-132 653	-165 739	-152 416	13 323	-8,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-4 539 088**	**-4 619 808**	**-4 470 819**	**148 989**	**-3,2 %**
Erityisopetus/Laitoskoulut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	93 708	149 434	160 000	10 566	7,1 %
Toimintakulut	-2 333 215	-2 314 552	-2 409 339	-94 787	4,1 %
Toimintakate	-2 239 507	-2 165 118	-2 249 339	-84 221	3,9 %
Laskennalliset erät	-66 567	-82 802	-81 664	1 138	-1,4 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-2 306 074**	**-2 247 920**	**-2 331 003**	**-83 083**	**3,7 %**

Lukiokoulutus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	16 347	0	18 500	18 500	0,0 %
Toimintakulut	-1 965 292	-2 080 600	-2 075 713	4 887	-0,2 %
Toimintakate	-1 948 946	-2 080 600	-2 057 213	23 387	-1,1 %
Suunnitelman muk.poistot	-302	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-57 870	-77 057	-73 301	3 755	-4,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-2 007 117**	**-2 157 657**	**-2 130 514**	**27 142**	**-1,3 %**
Oulujoki-Opisto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	149 498	165 500	168 000	2 500	1,5 %
Toimintakulut	-583 823	-624 212	-575 439	48 773	-7,8 %
Toimintakate	-434 325	-458 712	-407 439	51 273	-11,2 %
Laskennalliset erät	-18 845	-23 118	-20 321	2 797	-12,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-453 170**	**-481 830**	**-427 760**	**54 070**	**-11,2 %**
Hyvinvoin Ja Vapaa-Ajan Hallin	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	835	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-71 038	-78 569	-96 466	-17 897	22,8 %
Toimintakate	-70 203	-78 569	-96 466	-17 897	22,8 %
Laskennalliset erät	-2 175	-2 910	-3 407	-497	17,1 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-72 377**	**-81 479**	**-99 873**	**-18 394**	**22,6 %**
Kirjastopalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	9 882	7 100	26 854	19 754	278,2 %
Toimintakulut	-665 047	-707 698	-658 396	49 302	-7,0 %
Toimintakate	-655 164	-700 598	-631 542	69 056	-9,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-54 884	-48 851	-21 676	27 175	-55,6 %
Laskennalliset erät	-22 229	-26 210	-22 386	3 824	-14,6 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-732 278**	**-775 660**	**-675 604**	**100 056**	**-12,9 %**
Kulttuuripalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	63 937	50 151	84 691	34 540	68,9 %
Toimintakulut	-308 011	-323 467	-266 076	57 391	-17,7 %
Toimintakate	-244 074	-273 316	-181 385	91 931	-33,6 %
Laskennalliset erät	-9 060	-11 980	-9 396	2 584	-21,6 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-253 134**	**-285 296**	**-190 781**	**94 515**	**-33,1 %**
Nuorisopalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	62 047	63 393	88 432	25 039	39,5 %
Toimintakulut	-153 705	-166 025	-225 263	-59 238	35,7 %
Toimintakate	-91 658	-102 632	-136 831	-34 199	33,3 %
Laskennalliset erät	-4 589	-5 451	-7 955	-2 504	45,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-96 247**	**-108 083**	**-144 786**	**-36 703**	**34,0 %**
Liikuntapalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	199 888	204 398	196 598	-7 800	-3,8 %
Toimintakulut	-1 568 142	-1 606 480	-1 809 328	-202 848	12,6 %
Toimintakate	-1 368 254	-1 402 082	-1 612 730	-210 648	15,0 %
Suunnitelman muk.poistot	-77 925	-74 741	-74 860	-119	0,2 %
Laskennalliset erät	-49 895	-59 497	-63 894	-4 397	7,4 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-1 496 074**	**-1 536 321**	**-1 751 484**	**-215 163**	**14,0 %**

Opetus- ja kasvatuspalvelut

Opetus- ja kasvatuspalvelut tiliryhmittäin ulkoiset	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**1 090 168**	**1 190 702**	**1 330 951**	**140 249**	**11,8 %**
Myyntituotot	489 841	589 924	762 388	172 464	29,2 %
Maksutuotot	382 812	404 445	446 512	42 067	10,4 %
Tuet ja avustukset	215 260	195 333	122 051	-73 282	-37,5 %
Vuokratuotot	2 034	0	0	0	0,0 %
Muut tuotot	221	1 000	0	-1 000	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	**-18 423 423**	**-18 612 811**	**-19 123 028**	**-510 217**	**2,7 %**
Henkilöstökulut	-15 003 581	-15 262 677	-15 433 141	-170 464	1,1 %
Palkat ja palkkiot	-12 282 398	-12 461 190	-12 680 053	-218 863	1,8 %
Henkilösivukulut	-2 721 184	-2 801 487	-2 753 088	48 399	-1,7 %
Eläkekulut	-2 498 609	-2 349 368	-2 293 049	56 319	-2,4 %
Muut henkilösivukulut	-222 575	-452 119	-460 039	-7 920	1,8 %
Palvelujen ostot	-2 463 200	-2 433 872	-2 714 325	-280 453	11,5 %
Asiakaspalvelujen ostot	-1 212 978	-1 277 863	-1 409 632	-131 769	10,3 %
Muiden palvelujen ostot	-1 250 222	-1 156 009	-1 304 693	-148 684	12,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-324 931	-345 895	-384 838	-38 943	11,3 %
Avustukset	-371 507	-366 000	-390 000	-24 000	6,6 %
Vuokrat	-168 767	-171 127	-168 235	2 893	-1,7 %
Muut toimintakulut	-91 436	-33 240	-32 490	750	-2,3 %
TOIMINTAKATE	**-17 333 255**	**-17 422 109**	**-17 792 077**	**-369 968**	**2,1 %**
Poistot ja arvonalentumiset	-66 069	-56 863	-29 877	26 986	-47,5 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-17 399 324**	**-17 478 972**	**-17 821 953**	**-342 982**	**2,0 %**

Opetus- ja kasvatuspalvelut tiliryhmittäin ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Opetus- ja kasvatuspalvelut tiliryhmittäin U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**1 091 803**	**1 190 702**	**1 330 951**	**140 249**	**11,8 %**
Myyntituotot	491 476	589 924	762 388	172 464	29,2 %
Maksutuotot	382 812	404 445	446 512	42 067	10,4 %
Tuet ja avustukset	215 260	195 333	122 051	-73 282	-37,5 %
Vuokratuotot	2 034	0	0	0	0,0 %
Muut tuotot	221	1 000	0	-1 000	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	**-24 242 060**	**-24 794 187**	**-24 738 603**	**55 584**	**-0,2 %**
Henkilöstökulut	-15 003 581	-15 262 677	-15 433 141	-170 464	1,1 %
Palkat ja palkkiot	-12 282 398	-12 461 190	-12 680 053	-218 863	1,8 %
Henkilösivukulut	-2 721 184	-2 801 487	-2 753 088	48 399	-1,7 %
Eläkekulut	-2 498 609	-2 349 368	-2 293 049	56 319	-2,4 %
Muut henkilösivukulut	-222 575	-452 119	-460 039	-7 920	1,8 %
Palvelujen ostot	-4 583 950	-4 598 991	-4 871 426	-272 435	5,9 %
Asiakaspalvelujen ostot	-1 214 178	-1 277 863	-1 409 632	-131 769	10,3 %
Muiden palvelujen ostot	-3 369 772	-3 321 128	-3 461 794	-140 666	4,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-329 867	-345 895	-384 838	-38 943	11,3 %
Avustukset	-371 507	-366 000	-390 000	-24 000	6,6 %
Vuokrat	-3 861 718	-4 187 384	-3 626 709	560 676	-13,4 %
Muut toimintakulut	-91 436	-33 240	-32 490	750	-2,3 %
TOIMINTAKATE	**-23 150 258**	**-23 603 485**	**-23 407 652**	**195 833**	**-0,8 %**
Poistot ja arvonalentumiset	-66 069	-56 863	-29 877	26 986	-47,5 %
Laskennalliset erät	-713 520	-893 186	-850 424	42 761	-4,8 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-23 929 847**	**-24 553 533**	**-24 287 953**	**265 581**	**-1,1 %**

Opetus- ja kasvatuspalvelut sitovuustasoittain ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Opetus- ja kasvatuspalvelut sitosuustasoittain U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Opetus- ja kasvatuspalvelut yhteensä					
Toimintatuotot	1 091 803	1 190 702	1 330 951	140 249	11,8 %
Toimintakulut	-24 242 060	-24 794 187	-24 738 603	55 584	-0,2 %
Toimintakate	-23 150 258	-23 603 485	-23 407 652	195 833	-0,8 %
Suunnitelman muk.poistot	-66 069	-56 863	-29 877	26 986	-47,5 %
Laskennalliset erät	-713 520	-893 186	-850 424	42 761	-4,8 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-23 929 847**	**-24 553 533**	**-24 287 953**	**265 581**	**-1,1 %**
Opetuksen ja kasvatuksen hallinto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	188 580	161 200	81 627	-79 573	-49,4 %
Toimintakulut	-488 017	-436 989	-358 923	78 067	-17,9 %
Toimintakate	-299 437	-275 789	-277 296	-1 507	0,5 %
Laskennalliset erät	-11 961	-16 184	-12 675	3 509	-21,7 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-311 398**	**-291 973**	**-289 970**	**2 003**	**-0,7 %**
Varhaiskasvatus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	291 124	281 039	384 645	103 606	36,9 %
Toimintakulut	-6 868 604	-7 268 764	-7 563 814	-295 050	4,1 %
Toimintakate	-6 577 481	-6 987 725	-7 179 168	-191 443	2,7 %
Suunnitelman muk.poistot	-21 473	-21 757	-25 491	-3 734	17,2 %
Laskennalliset erät	-196 080	-246 064	-247 520	-1 457	0,6 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-6 795 034**	**-7 255 545**	**-7 452 180**	**-196 634**	**2,7 %**
Perusopetus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	446 255	582 963	678 179	95 216	16,3 %
Toimintakulut	-14 336 324	-14 383 622	-14 164 715	218 907	-1,5 %
Toimintakate	-13 890 069	-13 800 659	-13 486 536	314 123	-2,3 %
Suunnitelman muk.poistot	-44 294	-35 106	-4 386	30 720	-87,5 %
Laskennalliset erät	-428 764	-530 763	-496 607	34 156	-6,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-14 363 127**	**-14 366 528**	**-13 987 529**	**378 999**	**-2,6 %**
Kirkonkylän koulu	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	34 830	44 000	69 000	25 000	56,8 %
Toimintakulut	-3 710 737	-3 647 987	-3 526 526	121 461	-3,3 %
Toimintakate	-3 675 907	-3 603 987	-3 457 526	146 461	-4,1 %
Suunnitelman muk.poistot	-2 267	-18 005	-488	17 516	-97,3 %
Laskennalliset erät	-112 478	-135 921	-124 535	11 386	-8,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-3 790 651**	**-3 757 912**	**-3 582 549**	**175 363**	**-4,7 %**
Muu perusopetus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	312 319	374 529	442 979	68 450	18,3 %
Toimintakulut	-3 918 728	-3 965 484	-3 907 578	57 906	-1,5 %
Toimintakate	-3 606 410	-3 590 955	-3 464 599	126 356	-3,5 %
Suunnitelman muk.poistot	-3 839	-3 631	-567	3 064	-84,4 %
Laskennalliset erät	-117 067	-146 302	-137 992	8 310	-5,7 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-3 727 315**	**-3 740 888**	**-3 603 157**	**137 730**	**-3,7 %**

Yläkoulu	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	5 398	15 000	6 200	-8 800	-58,7 %
Toimintakulut	-4 373 644	-4 455 599	-4 321 272	134 327	-3,0 %
Toimintakate	-4 368 246	-4 440 599	-4 315 072	125 527	-2,8 %
Suunnitelman muk.poistot	-38 189	-13 470	-3 331	10 139	-75,3 %
Laskennalliset erät	-132 653	-165 739	-152 416	13 323	-8,0 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-4 539 088**	**-4 619 808**	**-4 470 819**	**148 989**	**-3,2 %**
Erityisopetus/Laitoskoulut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	93 708	149 434	160 000	10 566	7,1 %
Toimintakulut	-2 333 215	-2 314 552	-2 409 339	-94 787	4,1 %
Toimintakate	-2 239 507	-2 165 118	-2 249 339	-84 221	3,9 %
Laskennalliset erät	-66 567	-82 802	-81 664	1 138	-1,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-2 306 074**	**-2 247 920**	**-2 331 003**	**-83 083**	**3,7 %**
Lukiokoulutus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	16 347	0	18 500	18 500	0,0 %
Toimintakulut	-1 965 292	-2 080 600	-2 075 713	4 887	-0,2 %
Toimintakate	-1 948 946	-2 080 600	-2 057 213	23 387	-1,1 %
Suunnitelman muk.poistot	-302	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-57 870	-77 057	-73 301	3 755	-4,9 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-2 007 117**	**-2 157 657**	**-2 130 514**	**27 142**	**-1,3 %**
Oulujoki-Opisto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	149 498	165 500	168 000	2 500	1,5 %
Toimintakulut	-583 823	-624 212	-575 439	48 773	-7,8 %
Toimintakate	-434 325	-458 712	-407 439	51 273	-11,2 %
Laskennalliset erät	-18 845	-23 118	-20 321	2 797	-12,1 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-453 170**	**-481 830**	**-427 760**	**54 070**	**-11,2 %**

Toiminnan kuvaus

Opetuksen ja kasvatuksen hallinnon menot sisältävät opetus- ja kasvatuslautakunnan sekä toimialajohtajan, toimistonhoitajan ja johtavan koulunkäynninohjaajan (50 %) sekä esi- ja perusopetuksen projektit. Opetus- ja kasvatuslautakunnan alle kuuluvat varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukio ja vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut.

Toimialan tulosalueita on 8: opetuksen ja kasvatuksen hallinto, varhaiskasvatus, Kirkonkylän koulu, muu perusopetus (Huovilan koulu, Hyrkin koulu, Korivaaran koulu ja Laitasaaren koulu), erityisopetus/laitoskoulut, yläkoulu, lukiokoulutus ja Oulujoki-Opisto (yleissivistävä opetus Muhos ja Utajärvi sekä kuvataide- ja musiikkikoulu).

Varhaiskasvatuspalveluja tarjotaan kolmessa päiväkodissa (Koivulehdon päiväkoti (vuorohoito), Kuusikon päiväkoti ja Päivärinteen päiväkoti ja perhepäivähoidossa. Muhoksen kunnassa on viisi vuosiluokkien 0-6 koulua (Huovila, Hyrkki, Kirkonkylä, Korivaara ja Laitasaari (1-6 lk.), yksi vuosiluokkien 7-9 peruskoulu, yksi vuosiluokkien 0-9 erityiskoulu (Oulujoen koulu, hallinnollisesti kuuluu yläkoulun alaisuuteen) ja lukio. Oulujoki-Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluita kuntalaisille.

Opetus - ja kasvatuspalvelujen tavoitteena on turvata laadukkaat ja tasa-arvoiset varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut kuntalaisille ja Muhokselle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Oulujoki-

Opiston vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana.

Opetus- ja kasvatuslautakunta asettaa keskeiset tavoitteet toiminnalle hyväksyessään kuntakohtaisen opetussuunnitelman ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat toimintasuunnitelmat ja muut hallintokunnan toimintaa ohjaavat asiakirjat. Kuntastrategian mukaan opetus- ja kasvatuslautakunnan päätöksenteko perustuu ajantasaiseen tietoon.

Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa valtuustokausittain kuntakohtaisen strategian, jonka pohjalta lautakunnat laativat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Opetus- ja kasvatuspalvelujen tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seurantaa ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2027 suurimpia epävarmuustekijöitä on muun muassa varhaiskasvatuksen päivähoitopaikkojen järjestäminen koko kunnan alueella. Tilanne ei näytä helpottuvan, vaikka kunnassa on otettu käyttöön varhaiskasvatuksen palveluseteli elokuussa 2024, sekä kuntaan on perustettu Kuusikon päiväkoti elokuussa 2024 ja Päivärinteen päiväkodin laajennus on valmistunut elokuussa 2025. Hyrkin koulun sisäilmatilanne ja siihen liittyvät haasteet sisäilman parantamiseksi tulisi ratkaista vuoden 2027 aikana. Epävarmuutta kuljetuskustannuksiin aiheuttaa se, että koulukuljetusten sopimukset päättyvät 31.7.2027, minkä jälkeen sopimukset tulee uusia. Oppimisen tuki on uudistunut 1.8.2025 alkaen esiopetuksessa, perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Oppimisen tuen uudistus on lisännyt ryhmäkohtaisen ja oppilaskohtaisen tuen tarvetta, joka tällä hetkellä on osittain riittämätön. Lasten ja oppilaiden tuen tarve on lisääntynyt varhaiskasvatuksesta alkaen.

Muhoksen kunnan strategiassa 2026-2029 olevan kunnan henkilöstön työhyvinvoinnin ja sitoutumisen kehittymiseksi on panostettava entistä enemmän henkilöstön työssäjaksamiseen. Henkilöstölle pitää olla aikaa ja keinoja työkykyä ylläpitäviin toimenpiteisiin. Tyky-toiminnalla voidaan merkittävästi vaikuttaa työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin.

Projektit

Projekteilla toteutetaan opetuksen ja kasvatuksen kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Kasvatus- ja opetuslautakunta asettaa kunkin projektin kehittämistavoitteet projektisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksen projektit on toteutettu siten, että ne on sijoitettu opetustoimen hallinnon talousarvion alaisuuteen.

Vuonna 2027 opetus- ja kasvatuspalvelut toteuttavat seuraavia kehittämisprojekteja:

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 149 000 euroa vuosille 2024–2027, omarahoitusosuus 18 625 euroa.
- Muhoksen yläkoululle myönnetty Erasmus+ -hankeavustus hankkeelle "Ympäristötietoinen Eurooppa" 14 034 euroa
- Muhoksen lukiolle myönnetty Erasmus+ - hankeavustus hankkeelle “GeoAction - Creating Digital Trails from Jurassic Seas to Ice Age Eskers” 30 000 euroa
- Valtionavustus koulujen kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 5 600 euroa lukuvuodelle 2026–2027, omarahoitusosuus 2 400 euroa.
- Valtionavustusta kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävään nuorisotyöhön - Pidetään kaikki matkassa, 30 000 euroa lukuvuodelle 2026–2027, omarahoitusosuus 7 500 euroa (hallinnollisesti hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunnan puolella, nuorisopalveluissa).

Projektien/hankkeiden tuomat määrärahat avustuksina ovat tärkeitä toimialan palveluiden kehittämisessä ja laadun parantamisessa, koska varsinaiseen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää riittävässä laajuudessa määrärahaa toiminnan kehittämiseen. Erityisesti tasa-arvorahalla on pystytty lisäämään erityisopetuksen resurssia.

Kirkonkylän koulu

Toiminnan kuvaus

Kirkonkylän koulussa annetaan esiopetusta ja perusopetusta vuosiluokilla 1–6 sekä erityisopetusta neljässä alueellisessa pienluokassa; PL1, PL2, PL3 ja PL4. Pienluokat ovat alakoulujen yhteisiä kunnallisia erityisopetusryhmiä. Koululla on lukuvuonna 2026–2027 411 oppilasta (tilanne 20.9.2026).

Kirkonkylän koulun toiminnan ytimessä on turvallisen, motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Koulun arkea ohjaa henkilökunnan ja oppilaiden yhdessä rakentama myönteinen ja kannustava oppimisilmapiiri. Oppilaita rohkaistaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toiminnan arviointiin. Heille tarjotaan mahdollisuuksia sekä itsenäiseen että yhteisölliseen oppimiseen. Kirkonkylän koulussa oppilaat ovat aktiivisia ja vastuuntuntoisia – oppilaat viihtyvät koulussa ja oppimisympäristöissään, jossa oppimistilanteet on huolellisesti suunniteltu ja tavoitteellisesti toteutettu. Avoin ja joustava toimintakulttuuri tukee koko kouluyhteisön hyvinvointia ja edistää työssä jaksamista. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden yksilölliset oppimistavat, ja heitä tuetaan heidän henkilökohtaisten tarpeidensa mukaisesti. Koulun kasvatustyössä ja oppimisympäristön kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen sekä heidän yksilölliseen kasvuun ja hyvinvointiin.

Palvelusuunnitelma

Koulun palvelujen ja rakenteiden kehittämisen perustana ovat Muhoksen kunnan strategiset linjaukset sekä velvollisuus järjestää laadukasta opetusta kaikille oppilaille.

Kunnan opetussuunnitelma asettaa oppilaan edun toiminnan keskiöön. Jokaisen oppilaan opiskelu järjestetään hänen omien edellytystensä mukaisesti, ja kaikille taataan tasa-arvoinen mahdollisuus saada tukea, riippumatta asuinpaikasta tai koulusta. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen

ja niihin puuttuminen ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää myöhemmän tuen tarvetta. Koulun toimintaa ja opetusta ohjaa opetussuunnitelma, jonka tavoitteina ovat oppilaan aktiivisuuden vahvistaminen, opiskelun merkityksellisyyden lisääminen sekä onnistumisen kokemusten mahdollistaminen jokaiselle oppilaalle. Oppilaita ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, asettamaan tavoitteita ja arvioimaan omaa edistymistään. Oppilaan tunteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet ja vuorovaikutus toisten kanssa muodostavat oppimisen perustan. Opettajan tehtävänä on ohjata oppilaita elinikäiseen oppimiseen, huomioiden yksilölliset oppimistyylit ja -tarpeet. Opetussuunnitelma toimii ensisijaisesti opettajien työn ohjaajana, mutta se on myös tärkeä tietolähde koulun sidosryhmille, kuten oppilaiden huoltajille, jotka voivat sen avulla tutustua koulutyön sisältöihin ja tavoitteisiin. Kirkonkylän koulun esi- ja perusopetuksen strateginen visio on olla arvostettu, koulutusmyönteisyyttä edistävä koulu, joka tarjoaa korkealaatuisia koulutuspalveluja. Koulun toiminta-ajatuksena on turvata jokaiselle oppijalle mahdollisuus kasvaa ja oppia henkilökohtaisten edellytystensä mukaisesti, varmistaen oppivelvollisuuden suorittamisen ja riittävät valmiudet mm. jatko-opintoihin.

Koulussa painotetaan oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämistä. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen, innostava ja monimuotoinen. Luokkahuoneiden ohella hyödynnetään yhä enemmän ulkopuolisia oppimisympäristöjä, kuten luontoa, museoita, kirjastoja ja muita opintokohteita. Myös teknologian hyödyntäminen on tärkeä osa koulun arkea ja sen hyödyntäminen opetuksessa osa nykyaikaista oppimista. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja, jotka tukevat erilaisten taitojen oppimista eri oppiaineissa ja vahvistavat oppilaiden kokonaisvaltaista osaamista.

Opetus- ja kasvatuslautakunta hyväksyy Muhoksen kunnan esi- ja perusopetuksen paikalliset opetussuunnitelmat, jotka ohjaavat koulujen ja päiväkotien toimintaa. Nämä asiakirjat ovat keskeisiä välineitä kunnan koulutuspalvelujen tuottamisessa ja kehittämisessä. Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt Kirkonkylän koulun työsuunnitelman lukuvuodelle 2026–2027 kokouksessaan 2.9.2026.

Yläkoulu

Toiminnan kuvaus

Muhoksen yläkoulu tarjoaa perusopetuslain ja -asetuksen sekä valtakunnallisen että kunnallisen opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 7.–9.

Muhoksen yläkoulun hallinnolliseen alaisuuteen kuuluu Oulujoen koulu, ja Muhoksen yläkoulun rehtori toimii myös Oulujoen koulun rehtorina. Oulujoen koulun koulusihteerinä toimii Muhoksen yläkoulun ja lukion yhteinen koulusihteeri. Oulujoen koululla on kaksi opetusryhmää, joista toinen toimii Oulujoen perhekodin tiloissa ja toinen Muhoksen yläkoululla.

Muhoksen kunnassa sijaitsevien perhekotien oppilaille annetaan perusopetusta Oulujoen koulun lisäksi myös yleisopetuksen ryhmissä tai pienryhmissä Muhoksen yläkoululla. Oulujoen perhekotiin sijoitetun nuoren koulupaikasta neuvotellaan tarvittaessa Nuorten Ystävien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille ja Muhokselle sijoitetuille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaille tarjotaan virikkeitä antava ja turvallinen kouluympäristö. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan mahdollisimman pitkälle oppivelvollisen henkilökohtaiset tarpeet muun muassa erityistä tukea ja muita tukitoimia kehittämällä.

Muhoksen yläkoululla ja Oulujoen koululla on käytössä niin sanottu joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamalli. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työpaikkaopiskelu. Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä perusopetuksen jälkeen.

1.8.2025 voimaan astuneen oppimisen tuen lainsäädäntömuutoksen toimeenpano tuo mukanaan haasteita koulun toimintaan. Uuden toimintatavan omaksuminen ja toiminnan kehittäminen ovat keskeinen osa perusopetuksen palveluiden täytäntöönpanoa. Haasteen vaativuutta lisää muutoksen toteuttamiseen osoitettujen resurssien niukkuus.

Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat edellisen kerran 15.6.2016 (§:t 90 ja 91). Opetussuunnitelma on keskeinen esiopetusta ja perusopetusta ohjaava asiakirja. Tämän lisäksi koulun vuosittaista toimintaa ohjaava keskeinen asiakirja on koulun työsuunnitelma, johon on kirjattu lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt sekä Muhoksen yläkoulun että Oulujoen koulun työsuunnitelmat kokouksessaan 2.9.2026 (§:t 91 ja 92).

Muu perusopetus

Toiminnan kuvaus

Muu perusopetus sisältää Huovilan koulun, Hyrkin koulun, Korivaaran koulun ja Laitasaaren koulun, jotka ovat perusopetusta 0-6 luokilla.

Palvelusuunnitelma

Koulujen perustehtävänä on tarjota laadukasta ja turvallista perusopetusta, joka tukee jokaisen oppilaan yksilöllistä kasvua ja oppimista.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 3.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja.

Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet.

Opetus- ja kasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt muun perusopetuksen koulujen työsuunnitelmat kokouksessaan 2.9.2026 §:t 93–94 ja 96-97.

Erityisopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Säännös on pohjana kaikelle opetuksen ja opetukseen liittyvien järjestelyjen ja tukitoimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle. Opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja sekä oppilaskohtaista tukea osana sen perustoimintaa.

Perusopetuslain (1.8.2025) muutoksen myötä oppilaalla, jolla on vaikeuksia osallistua opetukseen tai suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada oppimisen ja koulunkäynnin tukena erityisopettajan tai erityisluokanopettajan antamaa ryhmäkohtaisia tukea muun opetuksen yhteydessä. Oppilaalla, jonka opinnot eivät ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta etene, tai jolla on ryhmäkohtaisista tukimuodoista huolimatta vaikeuksia osallistua opetukseen, on oikeus oppilaskohtaisiin tukitoimiin. Oppilaskohtaista tukea tarvitsevien oppilaiden opetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä, erityisluokanopettajan opettamassa pienryhmässä tai erityisluokalla. Jos oppilaan opiskelu yleisopetuksessa ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, järjestetään opetus osittain tai kokonaan erityisluokalla.

Erityisopettajan antamaa ryhmämuotoista ja oppilaskohtaista tukea annetaan kaikissa Muhoksen esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä. Erityisluokkia on lukuvuonna 2026-2027 Kirkonkylän alakouluilla sekä Muhoksen yläkoululla.

Erityisopetuksen ja oppimisen tuen käytänteisiin ja linjauksiin liittyviin asiantuntija- ja kehittämistehtäviin Muhoksella on käytettävissä myös kunnallisen erityisopetuksen koordinaattorin palveluja.

Oulujoen koulu

Toiminnan kuvaus

Erityisopetuksen sitovuustason sisällä on yksi perusopetusta antava erityiskoulu eli Oulujoen koulu. Oulujoen koulu antaa opetusta pääasiassa Muhokselle sijoitetuille oppilaille. Koulu toimii lukuvuonna 2026–2027 Oulujoen perhekodilla, ja yksi sen luokista on sijoitettu Muhoksen yläkoululle. Osa Oulujoen perhekodilla annettavasta opetuksesta toteutetaan käyttäen joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallia. Muu erityisopetus annetaan osana muiden Muhoksella toimivien koulujen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen hyvinvointilautakunta on esi- ja perusopetuksen kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti tukea oppimiseensa.

Oppimisen ja opiskelun vaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää esim. erityissairaanhoidon tuen tarvetta. Kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määriteltyjä toimintaperiaatteita sovelletaan sekä esiopetusta että perusopetusta antavissa yksiköissä.

Erityisopettajan antama opetus suunnitellaan tavoitteelliseksi, yksilölliset opiskeluedellytykset huomioivaksi ja nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen soveltuvaksi. Tarvittaessa oppilaalle voidaan laatia oppilaskohtaisen tuen tarpeen arviointi ja suunnitelma yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilasta autetaan oppimisen ja opiskelun vaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät yksilöllisesti vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan.

Erityisopetuksen tukimuotoja ovat ryhmäkohtainen erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä, oppilaskohtainen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä ja erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa. 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle on annettava tarvittavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet. Muhoksen kunnan koulutoimi vastaa koulu- ja luokkakohtaisista apuväline- ja ohjaajapalveluista. Oppilaiden kuntoutus- ja muut henkilökohtaiset ohjaus- ja tukipalvelut toteutetaan yhteistyössä Pohteen kanssa.

Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91, jonka jälkeen opetussuunnitelmaa on päivitetty säännöllisesti vuosittain. Vuonna 2025 Opetussuunnitelman Oppimisen tuen osuus on lakimuutoksen takia uudistettu täysin.

Lukio

Toiminnan kuvaus

Muhoksen lukiossa laskentapäivänä 20.9.2026 opiskelijoita oli 211: 26-ryhmät 65 ja vaihto-opiskelija, 25-ryhmät 73, 24-ryhmät 62 ja 4. vuoden opiskelijoita 10. Lukuvuonna 2026 aloituspaikkamäärä oli 65. Muhoksen lukion keskiarvoraja oli 7,5.

Lukion opiskelijamäärä elää hieman koko lukuvuoden ajan opiskelijoiden valmistuessa tai vaihtaessa opiskelupaikkaa. Opiskelijat ovat maksuttomuuden piirissä, jolloin heille koulu tarjoaa

tietokoneet, kuulokkeet, oppimateriaalit ja pakolliset 5 ylioppilaskoetta. Alle 18-vuotiaat opiskelijat ovat oppivelvollisia, mutta maksuttomuus taas koskee koko lukioaikaa.

Lukio-opintojen tuloksia osoitetaan päättötodistuksen lisäksi ylioppilastutkintodistuksella, lukiodiplomeilla ja suullisen kielitaidon todistuksilla. Lukio-opetuksen taso vaikuttaa opiskelijoiden jatko-opintoihin pääsemiseen, koska osa korkeakoulujen aloituspaikoista jaetaan ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen perusteella.

Lukiodiplomit ja ylioppilaskirjoitukset ovat muuttumassa. Taito- ja taideaineiden diplomit jäävät pois. Tilalla ovat 1.8.2027 alkaen diplomit: Yrittäjyys, Sanataide sekä Tiede- ja teknologia. Elokuussa 2027 aloittava ikäluokka on ensimmäinen, jolla 3 opintovuoden sisällä on mahdollista osallistua ylioppilaskirjoituksissa musiikin, kuvataiteen tai liikunnan ylioppilaskokeeseen. Molemmat muutokset vaikuttavat jatkossa myös opintojaksotarjontaan, koska valmisteluun tarvitaan riittävä opetus. Uusien diplomien osalta jo nyt Muhoksen lukiossa on mm. yrittäjyys- ja TVT-opintoja. Myös liikunnan opintojaksoja on ennestään runsaasti, kun käytössä on Liikunta polku.

Kattavat ja laadukkaat toisen asteen koulutuspalvelut toimivat kunnan vetovoimatekijänä. Muhoksen lukio on ollut perinteisesti hyvä oppilaitos, jossa on sitoutunut henkilöstö, yhteisöllinen huolehtiva toimintakulttuuri sekä tarkkaan harkittu houkutteleva opintojaksotarjonta. Ylioppilaskirjoitusten tulosten perusteella Muhoksen lukio on erottunut positiivisesti Oulun seudun lukiokartalla, ja työpaikkana sillä on ollut pitovoimaa. Opettajavaihtuvuus on ollut vähäistä. Opettajissa on myös useampi valtakunnallisesti osaamisestaan palkittu opettaja.

Kokouksessaan 8.4.2026 §38 Muhoksen opetus- ja kasvatuslautakunta hyväksyi Muhoksen lukion tuntikehykseksi 298,7 vuosiviikkotuntia. Lukiossa tuntikehystä tulee tarkastella yhtenäisenä kokonaisuutena eikä opetusryhminä, koska luokattomassa lukiossa opiskelijat voivat valita opintoja vapaasti. Opetussuunnitelmassa opintojaksot muodostuvat yhdestä tai useammasta 1-3 opintopisteen moduulista. Tuntikehystä kuvaillaan vuosiviikkotunneilla: 1 vvt vastaa opiskelijalla 2 opintopisteen kokonaisuutta.

Lukion vetovoimaisuus yhteishaussa (=opiskelijamäärä suhteessa aloituspaikkoihin) on paljolti kiinni opiskelutarjonnan monipuolisuudesta. Lukion tuntikehyksen laajuus on osa lukion markkinointia. Korkeakoulujen tutkintovalinta on lisännyt ylioppilastutkinnon painoarvoa jatko-opintoihin pääsemisen kannalta. Tämä on lisännyt opettajien valmennusvastuuta ja toisaalta ylioppilaskokeiden korottajien määrää. Riittävä tuntikehys on osa tätä vastuun kantamista ja toisaalta yhteishaussa hakijoille valintakohteen yksi tärkeä valintaperuste.

Oppivelvollisuus lisäsi lukiokoulutuksen ohjaus- ja valvonta vastuuta. Lukiolaki edellyttää, että lukio tarjoaa opinto-ohjausta opiskelijoille vielä vuosi valmistumisen jälkeen. Opinto-ohjaaja on vuosityöajassa, jolloin hän on käytettävissä myös koulun kesäloman aikana sovitusti. Tuen osalta Muhoksen lukio tarjoaa 11 vuosiviikkotunnin verran laaja-alaisen erityisopettajan palveluita. Opetushenkilöstöstä 12 pääkoulu on lukio. Lisäksi opetusta antaa 5 opettajaa, joiden pääkoulu on yläkoulu. Tarvittaessa ortodoksisen uskonnon opetuksen hoitaa perusopetuksen opettaja. Jonkin verran opetusta ostetaan Oulun Aikuislukiolta pienten valintojen opintojaksoihin, kuten mm. elämänkatsomustietoon, sekä laajennetaan kielitarjontaa.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen lukio on yleissivistystä painottava yleislukio ja se jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla vastaavilla näytöillä. Korkeakoulujen tutkintovalinnan kannalta on suuri merkitys, miten opiskelijat onnistuvat lukio-opinnoissaan.

Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen. Muhoksen lukion toimintakulttuuria on hiottu niin, että se tukee näitä tavoitteita ja arvoja. Koulua kehitetään yhteisöllisesti, ja hyvinvointia mitataan valtakunnallisten mittareiden lisäksi myös koulun omilla kyselyillä.

Opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt 2.9.2026 §90 Muhoksen lukion lukuvuoden 2026–2027 työsuunnitelman. Muhoksen lukion opetussuunnitelman ja toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat: kestävä elämäntapa, yrittäjyys, teknologia sekä paikallisena painopisteenä Geopark. Muhoksen lukion toimintakulttuurissa pyritään noudattamaan kestävää kehitystä, opiskelijoita ohjataan yritteliäisyyteen, tarjotaan robotiikka ja ohjelmointi osaamista ja pidetään yllä geopark-tietoutta. Lukuvuoden 2026–2027 teemana on *Toivoa ja toimintaa*.

Varhaiskasvatus

Toiminnan kuvaus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on sekä tukea lasten kotihoitoa että järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa, perhepäivähoidossa. Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tuottaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointia tuetaan lapsen edun näkökulmasta hänen yksilöllisten tarpeidensa, vahvuuksiensa ja mielenkiintonsa kohteista käsin.

Vanhempainvapaan jälkeen, kun lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon eri tavoin. Lapsi voi mennä kunnalliseen tai yksityiseen varhaiskasvatukseen tai lasta voidaan hoitaa kotona.

Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden osa-alueet:
1) Päiväkodit
2) Perhepäivähoito
3) Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
4) Vuorohoito

5) Varhaiserityiskasvatus (sisältyy varhaiskasvatuspalveluihin)
6) Lastenhoidon tuet (kotihoidon tuki)
7) Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2026 441 lasta, joista päiväkodeissa 357 lasta ja perhepäivähoidossa 84 lasta. Lasten vuorohoitoa järjestetään Koivulehdon päiväkodissa. Esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Koivulehdon ja Päivärinteen päiväkodeissa.

Palvelusetelillä tuotetussa yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2025 40 lasta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen varhaiskasvatuspalvelut toteuttavat varhaiskasvatusta opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutena korostaen lapsen ja huoltajan osallisuutta pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalvelut huolehtivat siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät lasten vuorohoitoa Muhoksen vuorohoidon linjausten mukaisesti.

Varhaiskasvatuslain mukaisesti varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen. Lapsen tukemisessa tulee huomioida tuen eri tasot, tuen toteutus, tuen muodot, annettavat tukipalvelut ja tuen tarpeen arviointi. Varhaiskasvatuksen tehtävä on lapsen varhaisen tuen varmistaminen sekä antaa lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valmisteleman perusopetuslain muutoksen seurauksena oppimisen tuki on uudistunut esi- ja perusopetuksessa. Laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) hyväksyttiin 30.12.2024 ja lainsäädännön muutos on tullut pääosin voimaan 1.8.2025. Oppimisen tuen uudistus ei muuta varhaiskasvatuksessa annettavaa tukea.

Oppimisen tuen uudistuksen keskeisimpänä tavoitteena on kohdentaa tuen painopistettä ennaltaehkäiseviin toimiin. Huomionarvoista on, että lasten erilaiset tuen tarpeet ovat kasvaneet ja myös varhaiskasvatuslaki (540/2018, 3 a luku) edellyttää riittävän tuen varmistamista varhaiskasvatuksessa ja tässä varhaiskasvatuksen erityisopettajalla on merkittävä rooli.

Varhaiskasvatuksen tulosalueella erityisopettajaresurssia on mitoitettu uuden lain velvoittamiin toimiin ryhmä- ja lapsikohtaisen tuen toteuttamiseksi esiopetuksessa. Ryhmä- ja lapsikohtaisten tukitoimien toteuttaminen käytännössä tarkoittaa konsultaation lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettajan työn kohdentamista opetustyöhön lapsiryhmissä sekä suunnitteluyhteistyön vahvistamista päiväkodeissa eri tiimien sekä yksikön esihenkilön kanssa.

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen järjestämistä ohjaavat varhaiskasvatuslaki, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet sekä Muhoksen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma. Lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaa varhaiskasvatuksen toimintakauden

toimintasuunnitelma, esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma, lapsiryhmien pedagogiset toimintasuunnitelmat sekä lasten yksilölliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelman (2022) ja esiopetuksen opetussuunnitelman (2014), lisäksi opetus- ja kasvatuslautakunta on hyväksynyt esiopetuksen opetussuunnitelman (2014) muutokset kokouksessaan 17.6.2025.

Alle kouluikäisten lasten syntyvyys ja muutto kuntaan ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt koko päiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden myötä. Varhaiskasvatuksen järjestämistä säätää varhaiskasvatuslaki (2018/540). Kunnan tulee järjestään varhaiskasvatusta perheiden tarpeen mukaan (varhaiskasvatuslaki 2018/ 540 2 luku § 5). Tilastokeskuksen uusimman väestöennusteen (2024) mukaan Muhoksen varhaiskasvatusikäisten määrän ennustetaan laskevan tasaisesti ajanjaksolla 2026–2029. Yleinen kehityssuunta heijastaa valtakunnallista ja alueellista trendiä, jossa syntyvyyden alhaisuus pienentää nuorimpia ikäluokkia, vaikka Muhoksen kokonaisväkiluku onkin viime aikoina saanut positiivista virettä muuttovoitosta. Alueelle suuntautuva muuttoliike sekä yleinen työllisyystilanne voi lisätä varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää. Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman tavoitteena on päiväkotipaikkojen lisääminen.

Oulujoki-Opisto

Vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa merkittävä rooli kuntalaisten hyvinvoinnin, osallisuuden, sivistyksen ja elinvoiman edistäjänä. Oulujoki-Opisto tarjoaa alueellaan saavutettavia ja laadukkaita oppimismahdollisuuksia eri-ikäisille kuntalaisille sekä tukee elinikäistä oppimista, yhteisöllisyyttä ja aktiivista kansalaisuutta.

Opiston toimintaa kehitetään vastaamaan kuntien ja kuntalaisten muuttuvia tarpeita. Yksi keskeinen tulevaisuuden näkökulma on ajatella kansalaisopistoa kuntien tarpeeseen muokkautuvana koulutusalustana, jonka kautta voidaan toteuttaa monimuotoisesti erilaisia tutkintoon johtamattomia opintokokonaisuuksia.

Kansalaisopistotoiminnan keskeisiä kehittämisteemoja vuonna 2027 ovat kansalaistaitojen vahvistaminen (esim. valmiuskoulutukset ja varautuminen sekä vastuullinen tekoäly- ja digiosaaminen), entistä tiiviimpi yhteistyö kunnan muiden yksiköiden kuten työllisyyspalvelujen kanssa (kielikoulutus osana kotoutumiskoulutusta), yhdenvertaisuuden ja saavutettavuuden edistäminen, kestävän kehityksen periaatteiden toteutuminen, kulttuurihyvinvointityö sekä yhteistyö yhdistysten ja hyvinvointialueen kanssa. Oulujoki-Opisto toteuttaa näitä tavoitteita oman kehittämisohjelmansa mukaisesti osana kuntien sivistys- ja hyvinvointityötä. Kurssitarjontaa voidaan täydentää lukuvuoden aikana kysynnän perusteella taloudelliset reunaehdot huomioiden.

Opiston talouden ja toiminnan suunnittelussa varaudutaan kustannustason nousuun lähinnä palkkojen nousun myötä. Kurssi- ja lukukausimaksuja kehitetään yhdenmukaisemmiksi vuoden 2027 aikana ja niiden tasoa arvioidaan vuosittain suhteessa toiminnan kustannuksiin, alueelliseen kilpailukykyyn sekä osallistumisen saavutettavuuteen. Opiston tavoitteena on säilyttää palvelut kuntalaisille kohtuuhintaisina samalla turvaten toiminnan taloudellinen kestävyys.

Viestintä ja markkinointi ovat keskeisessä roolissa kansalaisopiston tunnettuuden kannalta. Viestintää keskitetään matalan kustannuksen sähköisiin kanaviin, mutta opisto julkaisee edelleen vuosittain myös fyysisen opinto-oppaan saavutettavuuden turvaamiseksi. Oulujoki-Opisto näkyy aktiivisesti kuntien tapahtumissa, minkä on todettu lisäävän tunnettuutta tehokkaasti.

Opetustuntimäärä pyritään pitämään vakaana. Riittävä opetuksen määrä tukee opiskelijasuoritteiden kertymistä ja valtionosuustulojen säilymistä hyvällä tasolla sekä mahdollistaa opiston palvelujen kehittämisen kuntalaisten tarpeisiin vastaaviksi.

Taiteen perusopetuksen lakiuudistus astunee voimaan 1.8.2027, jonka myötä taiteen perusopetuksen tulevaisuutta arvioidaan ja resursoidaan vuoden 2027 aikana. Uudistus tuo mukanaan myös työn uuden opetussuunnitelman parissa.

Musiikkikoulu

Musiikkikoulu tarjoaa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta klassisen musiikin soitinopetuksen ja kamarimusiikin painotuksella. Elokuun 2027 alusta voimaan tuleva taiteen perusopetuksen uudistunut lainsäädäntö ja sen myötä tarkentuvat rahoitus- ja seurantakriteerit ohjaavat toiminnan kehittämistä.

Musiikkikoulun tavoitteena on vahvistaa oppilaiden pitkäjänteisiä opiskelupolkuja sekä lisätä opintojen loppuun saattaneiden opiskelijoiden määrää. Huomiota kiinnitetään erityisesti oppilaiden sitoutumiseen ja ryhmäytymiseen, opintojen ohjaukseen sekä opiskelun nivelvaiheisiin. Opetuksen laadun turvaamiseksi hyödynnetään monipuolisia opetusmuotoja sekä yhteistyötä muiden taide- ja koulutustoimijoiden kanssa. Musiikkikoulun resurssien arvioidaan olevan riittävät nykyiseen opiskelijamäärään nähden, mutta mahdolliset muutokset rahoitusjärjestelmässä voivat vaikuttaa toiminnan kehittämistarpeisiin tulevina vuosina esimerkiksi hyödyntämällä laajemmin ryhmäopetustunteja.

Musiikkikoulun yhden päätoimisen opettajan työajasta on jaettu 30 % Utajärven kustannuspaikalle 1.8.2026 alkaen kunnanvaltuuston vuodelle 2026 päättämänä säästötoimenpiteenä. Vuoden 2027 aikana hankitaan toinen digipiano helpottamaan opetustilojen rajallisuutta.

Kuvataidekoulu

Kuvataidekoulu tarjoaa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta lapsille ja nuorille sekä vapaan sivistystyön kursseja aikuisille ja erityisryhmille. Toiminnan tavoitteena on vahvistaa luovuutta, taiteellista itseilmaisua sekä kulttuurista osallisuutta ja hyvinvointia.

Vuonna 2026 hankittu keramiikkauuni sekä siihen uusittu lämmönohjauspaneeli mahdollistaa keramiikkaopetuksen järjestämisen omissa tiloissa ja tukee kuvataidekoulun toiminnan kehittämistä. Uuden kaluston myötä opetuksen järjestäminen tehostuu, kuljetustarve vähenee ja opiskelijoille voidaan tarjota aiempaa monipuolisempia ja laajasti toivottuja sisältöjä.

Kuvataidekoulu kehittää yhteistyötä paikallisten kulttuuritoimijoiden, varhaiskasvatuksen, koulujen sekä muiden yhteisöjen kanssa. Tavoitteena on lisätä näkyvyyttä, saavutettavuutta ja osallistumismahdollisuuksia eri kohderyhmille sekä toteuttaa omalta osaltaan kulttuurihyvinvoinnin tavoitteita.

Yleissivistävä opetus Muhos

Oulujoki-Opisto järjestää vapaan sivistystyön opetusta Muhoksen kunnan alueella kuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Kurssitarjonta muodostuu vuosittain kysynnän, käytettävissä olevien resurssien sekä opettajien osaamisen pohjalta.

Opetusta järjestetään muun muassa liikunnassa, kädentaidoissa, musiikissa, kuvataiteissa, kielissä, digitaidoissa ja kulttuurihyvinvointiin liittyvissä aiheissa. Erityistä huomiota kiinnitetään ikääntyvien kuntalaisten osallisuuden ja toimintakyvyn tukemiseen sekä lasten, nuorten ja työikäisten taideharrastusten tarjontaan.

Henkilöstökulut muodostuvat pääasiassa tuntiopettajien palkka- ja matkakustannuksista. Opettajien saatavuuden turvaaminen sekä osaavan henkilöstön rekrytointi ovat edelleen toiminnan kannalta keskeisiä tekijöitä.

Yleissivistävä opetus Utajärvi

Utajärven kunta ostaa opistopalvelut Muhoksen kunnalta voimassa olevan sopimuksen mukaisesti. Opetusta järjestetään vapaan sivistystyön tavoitteiden mukaisesti muun muassa liikunnassa, kädentaidoissa, kuvataiteissa ja musiikissa. Erityistä huomiota kiinnitetään ikääntyvien kuntalaisten osallisuuden ja toimintakyvyn tukemiseen sekä lasten, nuorten ja työikäisten taideharrastusten tarjontaan.

Toiminnan tavoitteena on tarjota kuntalaisille monipuolisia harrastus- ja oppimismahdollisuuksia sekä hyödyntää käytettävissä olevat resurssit mahdollisimman tehokkaasti. Kurssien toteutumiseen vaikuttavat edelleen opettajien saatavuus, osallistujamäärät sekä opetustilojen käyttömahdollisuudet.

Opisto ja Utajärven kunta seuraavat palveluiden kysyntää ja käyttöastetta sekä kehittävät toimintaa yhteistyössä kuntalaisten tarpeiden mukaisesti. Tavoitteena on ylläpitää laadukas, saavutettava ja kustannustehokas opistopalveluverkosto myös tulevina vuosina.

Opetus- ja kasvatuslautakunta perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Määräaikaiset toimet
Varhaiskasvatuksen lastenhoitajat (2 kpl) Päivärinteen päiväkoti 1.1.-30.6.2027
Erityisluokanopettaja (2 kpl) yläkoulu lv 2027-2028
Päätoiminen tuntiopettaja Hyrkin koulu lv 2027-2028

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut

Hyvinvointi- ja vapaa-aika tiliryhmittäin ulkoiset	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**297 650**	**297 474**	**345 967**	**48 493**	**16,3 %**
Myyntituotot	32 038	42 400	37 900	-4 500	-10,6 %
Maksutuotot	83 860	92 500	102 500	10 000	10,8 %
Tuet ja avustukset	71 473	64 393	108 886	44 493	69,1 %
Muut toimintatuotot	110 279	98 181	96 681	-1 500	-1,5 %
Vuokratuotot	108 868	96 781	96 281	-500	-0,5 %
Muut tuotot	1 411	1 400	400	-1 000	-71,4 %
TOIMINTAKULUT	**-1 270 321**	**-1 378 765**	**-1 370 228**	**8 537**	**-0,6 %**
Henkilöstökulut	-922 452	-1 000 660	-933 698	66 962	-6,7 %
Palkat ja palkkiot	-762 815	-818 761	-769 297	49 464	-6,0 %
Henkilösivukulut	-159 637	-181 899	-164 401	17 498	-9,6 %
Eläkekulut	-153 179	-152 549	-136 874	15 675	-10,3 %
Muut henkilösivukulut	-6 458	-29 350	-27 527	1 823	-6,2 %
Palvelujen ostot	-195 233	-212 722	-253 167	-40 445	19,0 %
Asiakaspalvelujen ostot	-27 212	-12 100	-43 437	-31 337	259,0 %
Muiden palvelujen ostot	-168 021	-200 622	-209 730	-9 108	4,5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-68 604	-111 771	-118 196	-6 425	5,7 %
Avustukset	-27 169	-31 300	-31 800	-500	1,6 %
Vuokrat	-8 927	-3 297	-10 797	-7 500	227,5 %
Muut toimintakulut	-47 937	-19 015	-22 570	-3 555	18,7 %
TOIMINTAKATE	**-972 671**	**-1 081 291**	**-1 024 261**	**57 030**	**-5,3 %**
Suunnitelman muk.poistot	-132 809	-123 593	-96 536	27 057	-21,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-1 105 480**	**-1 204 884**	**-1 120 797**	**84 087**	**-7,0 %**

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut tiliryhmittäin ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Hyvinvointi- ja vapaa-aika tiliryhmittäin U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**336 590**	**325 042**	**396 575**	**71 533**	**22,0 %**
Myyntituotot	53 914	64 098	59 598	-4 500	-7,0 %
Maksutuotot	83 860	92 500	102 500	10 000	10,8 %
Tuet ja avustukset	71 473	64 393	108 886	44 493	69,1 %
Vuokratuotot	125 931	102 651	125 191	22 540	22,0 %
Muut tuotot	1 411	1 400	400	-1 000	-71,4 %
TOIMINTAKULUT	**-2 765 943**	**-2 882 240**	**-3 055 529**	**-173 289**	**6,0 %**
Henkilöstökulut	-922 452	-1 000 660	-933 698	66 962	-6,7 %
Palkat ja palkkiot	-762 815	-818 761	-769 297	49 464	-6,0 %
Henkilösivukulut	-159 637	-181 899	-164 401	17 498	-9,6 %
Eläkekulut	-153 179	-152 549	-136 874	15 675	-10,3 %
Muut henkilösivukulut	-6 458	-29 350	-27 527	1 823	-6,2 %
Palvelujen ostot	-391 599	-405 560	-577 614	-172 054	42,4 %
Asiakaspalvelujen ostot	-27 718	-12 100	-43 437	-31 337	259,0 %
Muiden palvelujen ostot	-363 882	-393 460	-534 177	-140 717	35,8 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-76 647	-111 771	-118 196	-6 425	5,7 %
Avustukset	-27 169	-31 300	-31 800	-500	1,6 %
Vuokrat	-1 300 139	-1 313 934	-1 371 651	-57 717	4,4 %
Muut toimintakulut	-47 937	-19 015	-22 570	-3 555	18,7 %
TOIMINTAKATE	**-2 429 353**	**-2 557 198**	**-2 658 954**	**-101 756**	**4,0 %**
Suunnitelman muk.poistot	-132 809	-123 593	-96 536	27 057	-21,9 %
Laskennalliset erät	-87 948	-106 048	-107 038	-990	0,9 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-2 650 111**	**-2 786 839**	**-2 862 528**	**-75 689**	**2,7 %**

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut sitovuustasoittain ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Hyvinvointi ja vapaa-aika sitovuustasoittain U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Hyvinvointi ja vapaa-aika yhteensä					
Toimintatuotot	336 590	325 042	396 575	71 533	22,0 %
Toimintakulut	-2 765 943	-2 882 240	-3 055 529	-173 289	6,0 %
Toimintakate	-2 429 353	-2 557 198	-2 658 954	-101 756	4,0 %
Suunnitelman muk.poistot	-132 809	-123 593	-96 536	27 057	-21,9 %
Laskennalliset erät	-87 948	-106 048	-107 038	-990	0,9 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-2 650 111**	**-2 786 839**	**-2 862 528**	**-75 689**	**2,7 %**
Hyvinvoin ja vapaa-ajan Hallinto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	835				
Toimintakulut	-71 038	-78 569	-96 466	-17 897	22,8 %
Toimintakate	-70 203	-78 569	-96 466	-17 897	22,8 %
Laskennalliset erät	-2 175	-2 910	-3 407	-497	17,1 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-72 377**	**-81 479**	**-99 873**	**-18 394**	**22,6 %**
Kirjastopalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	9 882	7 100	26 854	19 754	278,2 %
Toimintakulut	-665 047	-707 698	-658 396	49 302	-7,0 %
Toimintakate	-655 164	-700 598	-631 542	69 056	-9,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-54 884	-48 851	-21 676	27 175	-55,6 %
Laskennalliset erät	-22 229	-26 210	-22 386	3 824	-14,6 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-732 278**	**-775 660**	**-675 604**	**100 056**	**-12,9 %**
Kulttuuripalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	63 937	50 151	84 691	34 540	68,9 %
Toimintakulut	-308 011	-323 467	-266 076	57 391	-17,7 %
Toimintakate	-244 074	-273 316	-181 385	91 931	-33,6 %
Laskennalliset erät	-9 060	-11 980	-9 396	2 584	-21,6 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-253 134**	**-285 296**	**-190 781**	**94 515**	**-33,1 %**
Nuorisopalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	62 047	63 393	88 432	25 039	39,5 %
Toimintakulut	-153 705	-166 025	-225 263	-59 238	35,7 %
Toimintakate	-91 658	-102 632	-136 831	-34 199	33,3 %
Laskennalliset erät	-4 589	-5 451	-7 955	-2 504	45,9 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-96 247**	**-108 083**	**-144 786**	**-36 703**	**34,0 %**
Liikuntapalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	199 888	204 398	196 598	-7 800	-3,8 %
Toimintakulut	-1 568 142	-1 606 480	-1 809 328	-202 848	12,6 %
Toimintakate	-1 368 254	-1 402 082	-1 612 730	-210 648	15,0 %
Suunnitelman muk.poistot	-77 925	-74 741	-74 860	-119	0,2 %
Laskennalliset erät	-49 895	-59 497	-63 894	-4 397	7,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-1 496 074**	**-1 536 321**	**-1 751 484**	**-215 163**	**14,0 %**

Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto

Toiminnan kuvaus

Toimialan tulosalueita on 5: hyvinvoinnin ja vapaa-ajan hallinto, kirjastopalvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Hyvinvoinnin ja vapaa-ajanpalveluihin kuuluu kirjasto, kulttuuri ja nuoriso- ja liikuntapalvelut.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen tavoitteena on tarjota kuntalaisille tasapuolisesti ja kysyntää vastaavasti monipuolisia ja laadukkaita elämänlaatua ja terveyttä edistäviä palveluita. Hyvinvointi- ja vapaa-aikalautakunta vastaa kulttuuripalvelujen, liikunta- ja vapaa-ajanpalvelujen, kirjastopalvelujen ja nuorisopalvelujen järjestämisestä ja kehittämisestä. Lisäksi se vastaa mm. hyvinvoinnin lakisääteisten palvelujen järjestämistehtävistä sekä osallisuudesta ja järjestöavustuksista.

Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa kuntakohtaisen strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Palvelujen tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seurantaa ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2027 suurimpia epävarmuustekijöitä on muun muassa säästötoimien vaikutus palvelutasoon, henkilöstön työssäjaksaminen ja saatavuus sekä kiinteistöjen, piha-alueiden ja liikuntapaikkojen kunnossapito ja turvallisuus. Keskeiset painopisteet ovat yhteistyön kehittäminen koko kunnassa ja hyvinvointi- ja vapaa-aikapuolen korostuminen kunnan hyvinvoinnissa ja sen kehittämisessä.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut järjestävät nuorisotoimintaa monipuolisesti yhteistyökumppaneiden kanssa. Nuorisotilatoiminnan lisäksi palveluihin kuuluvat etsivä nuorisotyö, tapahtumat sekä leiri- ja retkitoiminta.

Kunnassa toimii nuorten oma vaikuttajaryhmä, nuorisovaltuusto, jonka toimikausi on kaksi vuotta. Nuorisovaltuustolla on oma määräraha, jonka käytöstä he päättävät itse. Nuorisovaltuustotoiminnan tavoitteena on varmistaa, että nuorilla on yhdenvertaiset, aidot ja oikea-aikaiset mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa kunnan päätöksentekoon sekä tuoda nuorten näkemykset mukaan heitä koskevien asioiden suunnitteluun, valmisteluun, toteutukseen ja seurantaan. Lisäksi kunnan nuorisopalveluilla, Muhoksen seurakunnalla ja Muhoksen 4H -yhdistyksellä on yhteinen nuorten vaikuttajaryhmä, Muhoksen nuoret vaikuttajat. Ryhmän tarkoituksena on ohjata sekä kehittää toimijoiden yhteistyötä. Vaikuttajaryhmän kantavana ideana on kehittää toimijoiden päivittäistä toimintaa sekä toteuttaa mahdollisuuksien mukaan yhdessä erilaisia pieniä tapahtumia ja projekteja.

Nuorisopalveluiden toimialalla tilatoimintaa järjestetään Tähtiareenan yhteydessä olevassa tilassa. Tila toimii koulupäivien aikana oppilaskunnan tilana ja iltaisin sekä viikonloppuisin nuorisotilana. Nuorisotilan tapahtumailtoja järjestetään mm. ostopalveluna yhteistyötahojen kanssa.

Tapahtumissa keskitytään vahvasti koululaisten loma-aikojen tapahtumatoiminnan järjestämiseen. Yhteistyötä toiminnallisten yhteistyökumppaneiden mm. Muhoksen seurakunnan nuorisotyö, 4H-yhdistys sekä liikunta-, nuoriso ja kulttuuripalveluiden kanssa vahvistetaan ja kehitetään. Päihteiden käytön ennaltaehkäisytyötä jatketaan kunnan päihdetyöryhmän kanssa. Kaikki nuorten tapahtumat järjestetään ns. nollarajatilaisuuksina. Kiinnitetään myös huomiota uusien ongelmakohtien, kuten sähkötupakan ja nuuskan käytön ennaltaehkäisyyn nuorten keskuudessa.

Etsivää nuorisotyötä jatketaan vakituisena toimintana. Etsivä nuorisotyö on raporttien mukaan tehostunut Muhoksella. Vuoden 2027 talousarvioon sisältyy toisen etsivän nuorisotyön tekijän palkkaaminen. Etsivään nuorisotyöhön vakituisena toimintana on mahdollisuus saada valtionapua ja valtionapua haetaan vuodelle 2027 kahden etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamiseen.

Lukion ja yläkoulun sekä hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden yhteinen koulunuorisotyö hanke "Pidetään kaikki matkassa" (14.8.2027 asti), kohderyhmänä ovat Muhoksen yläkoulun ja lukion oppilaat (n. 700 nuorta). Tavoitteena on uuden toimintamallin ja menetelmien kehittäminen koulunuorisotyöhön. Harrastamisen Muhoksen malli (31.7.2027 asti) tavoitteena on mahdollistaa jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Harrastus-tarjonta on lasten ja nuorten toiveiden mukaan 20 kerhoa viikossa, joihin osallistuu noin 150 lasta/viikko.

Kunnassa on saatu vuoden 2025 lopussa toimintaan lasten ja nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, jonka tehtävänä on valvoa lasten ja nuorten elinolosuhteita ja niiden kehitystä kunnassa isolla verkostolla (mm. Pohde, oppilaitokset, poliisi). Lasten ja nuorten monialaisen ohjaus- ja palveluverkoston tavoitteena on muodostaa ajantasainen kokonaiskuva Muhoksen nuorten kasvu- ja elinoloista, välittää tätä tietoa päätöksenteon ja suunnittelun tueksi sekä kehittää eri toimijoiden yhteistyötä, palvelujen yhteensovittamista, palveluihin ohjaamista ja tiedonkulkua nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Vuoden 2027 aikana selvitetään kirkonkylän ja Päivärinteen nuorten tilatarpeet ja toiveet nuoria kuulemalla. Lisäksi selvitetään mahdollisuudet hyödyntää olemassa olevia tiloja tai löytää uusia tilaratkaisuja sekä tilojen käyttöön, aukioloaikoihin, valvontaan ja kustannuksiin liittyviä asioita. Konkreettiset vaihtoehdot ja kustannusarviot tuodaan lautakunnan käsiteltäväksi vuoden 2027 aikana.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille, järjestöille ja muille liikuntatoimintaa järjestäville tahoille edellytyksiä harrastaa ja toteuttaa monipuolista kuntalaisten hyvinvointia tukevaa liikuntaa erilaisilla liikuntapaikoilla sekä tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa niitä tarvitseville. Liikunta-palveluihin kuuluvat liikunnanohjauspalvelut, tapahtumat, uimahallipalvelut sekä sisä- ja ulkoliikuntapaikat.

Liikunnanohjauspalveluissa tuotetaan ryhmäliikunnanohjauspalveluja yhteistyössä Oulujoki-Opiston kanssa mm. ikääntyvien liikunnanohjauspalvelujen osalta. Pyritään perustamaan tarpeen mukaisia myös uusia ryhmiä Oulujoki-Opiston kurssitarjontaan. Liikuntaneuvonta-palvelu on vakiinnuttanut paikkansa palveluna ja sitä jatketaan sekä kehitetään tarpeiden mukaan. Soveltavan liikunnan palveluiden tarvetta ja yhteistyökumppaneita kartoitetaan sekä järjestetään lajikokeiluja yhteistyötahojen mm. seurojen kanssa. Yhteistyötä liikuntapalveluiden, Muhoksen urheiluseurojen ja muiden järjestöjen kanssa jatketaan. Urheiluseurojen toimintaa tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksilla sekä alle 18-vuotiaiden ilmaisilla harjoitusvuoroilla.

Tapahtumia järjestetään yhteistyössä nuoriso- ja kulttuuripalveluiden sekä järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa mm. uimahallilla, jäähallilla, Tähtiareenalla ja ulkoalueilla sekä retkien muodossa. Tapahtumissa keskitytään vahvasti koululaisten loma-aikojen tapahtumatoiminnan järjestämiseen.

Uimahallipalveluissa normaalin uintitoiminnan lisäksi panostetaan lasten ja nuorten uimaopetukseen mm. tapahtumilla, kerhoilla ja kesäuimakouluilla. Asiakastyytyväisyyttä lisätään asiakaskyselyiden pohjalta.

Ulkoliikuntapaikat (mm. ladut, kuntoradat, jääalueet, tenniskentät) ylläpidetään sekä terveysliikunnan, että kilpaurheilun tarpeisiin. Kunnassa panostetaan ulkoliikuntapaikkojen kuntoon ja turvallisuuteen talousarvion sallimissa puitteissa ja jatketaan reaaliaikaisen hiihtolatujen ja luistelukenttien kunnossapidon seurantaa kunnan www-sivuilla. Kirkonkylän koulun uusi hiekkatekonurmi mahdollistaa lisäkapasiteettiä junioreiden pesäpallon, jalkapallon ja jääkiekon harjoitteluun. Päivärinteen kuntoradan kunnostus mahdollistaa turvallisemman ja miellyttävämmän ulkoilumahdollisuuden.

Jäähallissa seurojen ja joukkueiden vakiovuorot jatkuvat edellisten vuosien tapaan. Mailallisia ja mailattomia yleisöluisteluvuoroja tarjotaan kuntalaisille. Yleisövuorot näkyvät Muhoksen sähköisessä tilanvarausjärjestelmässä. Tähtiareenan toiminta jatkuu edellisten vuosien tapaan harjoitus-, tapahtuma- ja ottelukäytössä. Tähtiareenan täysimittainen liikuntahalli mahdollistaa suurien liikuntatapahtumien järjestämisen. Suuria liikuntatapahtumia pyritään lisäämään 2027. Kirkonkylän koulun uusi liikuntasali mahdollistaa monipuolisemman liikuntalajitarjonnan (uutena lajina telinevoimistelu) ja lisäkapasiteettiä ilta- ja viikonloppukäyttäjien salivuoroihin. Sisäliikuntapaikkoja pääsee selaamaan ja varamaan Muhoksen sähköisen tilanvarausjärjestelmän kautta.

Omaehtoista liikuntaa tuetaan laadukkailla, turvallisilla ja helposti saavutettavilla liikuntapaikoilla. Omaehtoista liikuntaa tukee myös liikuntavälinelainaamo, joka toimii yhteistyössä kirjaston kanssa ja sen välineistöä lisätään mahdollisuuksien mukaan. Kunta kannustaa muhoslaisia hoitamaan kuntoaan erilaisilla terveysliikuntatapahtumilla mm. uimataitoviikolla, pyöräilykampanjoilla.

Ponkilan urheilualueen rakentamisen loppuunsaattamiseksi alueen yleissuunnitelma on päivitetty yhteistyössä urheiluseurojen kanssa. Korkalanvaaran hiihtolatujen rakentamista ja parantamista koskeva reittisuunnitelma on valmistunut 2026 loppuvuonna. Vuonna 2027 suunnitelma hyväksytetään Lupa- ja valvontavirastolla ja hyväksymisen jälkeen haetaan reittitoimitus. Kunta kehittää ulkoliikuntapaikkoja talousarvion 2027 investointiohjelman mukaan.

Kirjastopalvelut

Muhoksen kirjasto tarjoaa asiakkailleen tasapuolisesti laadukasta, ajanmukaista ja asiantuntevaa kirjasto- ja tietopalvelua, mahdollisuuksia erilaisiin elämyksiin sekä tiedonhallintataitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen. Kirjasto panostaa myös oheistoimintaan ja sähköisten palveluiden opastukseen. Tärkein perustehtävä liittyy lukutaidon kehittämiseen ja lukemisharrastuksen tukemiseen. Uusin tehtävä liittyy yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun edistämiseen sekä aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämiseen. Kirjaston toimintaa tukee alueellinen, valtakunnallinen ja kansainvälinen kirjastoverkko sekä muut yhteistyökumppanit.

OUTI-kirjastojen tiivis yhteistyö tuo mukanaan toiminnan kehittämismahdollisuuksia. Yhteishankinnat ovat kauttaaltaan edullisempia kuin yksittäiset hankinnat. Oulun kaupunginkirjasto yhtenä OUTI-kirjastona ja alueellisena kehittämiskirjastona on tärkeä asiantuntijaresurssi. Yhteistyötä tehdään myös kaikkien Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kirjastojen kanssa mm. yhteisen e-kirjaston muodossa. Yhteinen avoimeen lähdekoodiin perustuva kirjastojärjestelmä tuo huomattavia kustannussäästöjä. Myös Muhoksen lukion kirjasto, Kirkonkylän alakoulun kirjasto ja Hyrkin koulukirjasto kuuluvat myös samaan heille maksuttomaan Koha-kirjastojärjestelmään.

Palveluiden osalta yleisesti tavoitellaan 80 % tyytyväisyysastetta, jota mitataan jatkuvalla palautteen keräämisellä. Erityisesti asiakaspalvelu, tapahtumat, kirjavinkkaukset ja kirjaston avarat tilat sekä uusi lasten ja nuorten tila saavat asiakkailta kiitosta. Kirjaston ja kulttuuripalveluiden yhteisesti järjestämillä kotiseutukahveilla saadaan arvokasta tietoa suoraan käyttäjiltä palveluiden kehittämiseksi.

Lasten ja nuorten kirjastotyön osalta ylläpidetään kirjaston ja koulujen välistä yhteistyötä. Alakouluissa on käytössä kirjastoreitti, jolla turvataan yhdenmukainen palvelu kaikille tietyn vuosiluokan oppilaille ja yläkoulussa on käytössä äidinkielen ja kirjallisuuden opettajien kanssa tehty yhteistyösopimus. Myös kunnan varhaiskasvatuspalveluiden kanssa on tehty yhteistyösopimus. Lisäksi kirjasto on mukana kunnan kulttuurikasvatussuunnitelmassa. Tietyt vuosiluokat kutsutaan vuosittain kirjastovierailulle, jolloin heille opetetaan tiedonhakua, kirjaston käyttöä ja vinkataan kirjallisuutta. Lisäksi henkilökunta tekee kouluvierailuja. Kirja-aineistoa tuodaan tutuksi kirjoihin liittyvien tietokilpailujen, lukukilpailujen sekä viikoittaisten satutuokioiden avulla. Satutuokioita järjestetään myös kirjastoautossa kahdella reitillä, joissa on yhteensä viisi tuokiota.

Yhteistyötä tapahtumajärjestelyissä kulttuurifoorumin muodossa jatketaan kulttuuripalveluiden, nuoriso- ja liikuntapalveluiden, seurakunnan ja eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Myös erilaisilla tapahtumilla houkutellaan lapsia ja aikuisia lukemisen pariin. Kirjasto osallistuu mahdollisuuksien mukaan erilaisiin tapahtumiin pop-up kirjaston tai erilaisten lukemisen edistämiseen liittyvien ohjelmanumeroiden muodossa. Ikäihmisille esitellään kirjaston palveluja ja kirjasto osallistuu vuosittain vanhustenviikkoon digiopastuksen ym. muiden tapahtumien merkeissä. Kirjasto on osallistunut vuosittain lokakuussa järjestettävään kansainväliseen 24 tuntia sarjakuvaa-tapahtumaan. Koululaisten talvi- ja syyslomaviikolle järjestetään joka vuosi ohjelmaa. Marraskuussa peliviikolla järjestetään vuosittain pelipäivä yhteistyössä 4H:n kanssa.

Kirjastolain uusimman tehtävän innoittamana on tarkoitus kehittää uudesta perusparannetusta kirjastosta päättäjien ja kuntalaisten kohtaamispaikka ja järjestää toimintaa, joka helpottaa kynnystä kuntalaisten vaikuttamiseen ja parantaa vaikuttamismahdollisuuksia kuntalaisia koskeviin asioihin. Kirjaston toiminnan tavoitteena on kirjojen sisältöjen esille tuomisen lisäksi tarjota mahdollisuuksia viihtymiseen ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Kirjastossa järjestetään lukupiiriä ja KirjastoKinoa sekä käsitöitä ja kirjallisuutta yhdistelevä Lankaklubi, joka toimii vapaaehtoisen vetäjän voimin. Paikalliset kirjailijat vierailevat kirjastossa esittelemässä teoksiaan mahdollisuuksien mukaan. E-aineistojen ja palveluiden opastamiseen panostetaan. Kirjastossa annetaan myös jatkuvaa digiopastusta.

Kirjastoautotoimintaa on tuotettu Muhoksella vuonna 2025 50 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi haettiin aluehallintovirastolta valtionavustusta ”Kirjat kyydissä kylille hankkeeseen”. Hankkeen tiimoilta on tehty asiakaskyselyjä auton asiakkaille, järjestetty lukukilpailu alakouluille ja Taiteiden yössä kaksi kirjallisuustapahtumaa Muhoksen kylillä. Vielä on tarkoitus järjestää nuorille suunnattu tapahtuma Päivärinteellä, satuvaalit kirjastoauton maskotin valitsemiseksi sekä hankkeen päätöstapahtuma.
Syksyllä 2025 haettiin valtionavustusta aikuisten lukutaitotyön kehittämiseksi yhteistyössä Utajärven ja Tyrnävän kirjastojen kanssa. Avustusta saatiin sen verran, että pystyttiin palkkaamaan hanketyöntekijä 11 kuukauden ajalle ja hanke jakautuu vuosille 2026–2027. Hankkeessa on tavoiteltu erilaisten tapahtumien kautta niitä kuntalaisia, jotka eivät käytä kirjastopalveluja, mutta hyötyisivät niistä. Yhteistyötä on vahvistettu mm. työllisyyspalvelujen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa.
Tuottoa saadaan kotiseutuhuoneen tilavuokrista silloin kun tila on kunnan ulkopuolisen toimijan käytössä eikä tilan käyttäjä ole yleishyödyllinen yhdistys. Kirjaston asiakasmaksuja ei Outi-kirjastojen yhteisellä päätöksellä koroteta, koska kirjaston tulee olla saavutettava palvelu kaikille.

Kulttuuripalvelut

Tavoitteet

Muhoksen kunnan kulttuuripalveluiden toimintaa ohjaavat Muhoksen kuntastrategia, alkuvuodesta 2027 valmistuva kunnan uusi kulttuuriohjelma sekä laki kuntien kulttuuritoiminnasta. Kulttuuripalveluiden tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä edistää kunnan elinvoimaa kulttuurin, tapahtumien ja luovien alojen yhteistyön avulla.

Muhoksen kunta on merkittävä kulttuuri- ja matkailukohde Rokua Geopark -alueella sekä Oulujokilaakson keskus. Kulttuuripalvelut edistää kunnan veto- ja pitovoimaa tarjoamalla laadukkaita kulttuuripalveluita eri ikäisille kuntalaisille, matkailijoille sekä tukemalla paikallisten taiteilijoiden, yhdistysten ja muiden kulttuuritoimijoiden toimintamahdollisuuksia.

Kulttuuriasioita valmistellaan ja kehitetään yhteistyössä kunnan hyte-tiimin, kulttuurifoorumin sekä muiden hyvinvointia ja kunnallista kulttuurityötä edistävien toimijoiden kanssa. Kulttuuripalvelut haluaa vastata kuntalaisten toiveeseen tuoda Lempi Fest takaisin ohjelmistoon. Lempi Fest on järjestetty vuonna 2023 yhden kerran, jolloin kyseessä oli Kirkkosaaren uuden sillan

avajaistapahtuma. Vuoden 2027 Lempi Fest toteutuu Kirkkosaaren venesatamassa maltillisempana versiona debyyttitapahtumasta.

Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen näyttelytila Lyyrassa toteutuvat tuttuun tapaan kuukausittain vaihtuvat näyttelyt avajaisineen. Näyttelyyn varattu määräraha kohdistuu taiteilijakorvauksiin sekä avajaiskuluihin.
Käynnissä olevan Rock Camp –hankkeen kanssa yhteistyössä toteutetaan loppuvuodesta nuorille suunnattu Raskas ei kiusaamiselle –konsertti, jossa esiintyy Rock Camp –toiminnan mahdollistamia uusia paikallisia kokoonpanoja.

Kulttuuripalvelut järjestää jälleen Oulun elokuvakeskuksen kanssa yhteistyössä Oulun kansainvälisen lasten- ja nuortenelokuvien festivaalin osatoteutuksen Muhoksella, ja tarjoaa näin ollen elokuvakokemuksen kaikille Muhoksen kasvatuksen yksiköille varhaiskasvatuksesta lukioon saakka. Yhteistyöraha 500 euroa on vapaammin suunniteltavissa esimerkiksi sidosryhmien toteuttamien tapahtumien yhteyteen. Muhoksen kunnan kulttuuripalveluilla on myös tuotantovastuu Muhoksen Vappu –tapahtumasta, jonka budjetti on markkinoinnin kustannuspaikalla.

Koivu ja tähti -kulttuurikeskus

Koivu ja Tähti -kulttuurikeskus jatkaa vuonna 2027 kehittymistään kuntalaisten, alueen toimijoiden ja matkailijoiden aktiivisena kohtaamispaikkana sekä Muhoksen kulttuurielämän keskeisenä tapahtuma- ja toimintaympäristönä. Kulttuurikeskuksen toimintaa vahvistetaan kehittämällä tilojen myyntiä, markkinointia ja käyttöastetta sekä tuottamalla monipuolista kulttuuriohjelmaa, joka tukee kunnan kulttuuriohjelman tavoitteita.

Oulu2026-kulttuuripääkaupunkivuoden jälkeen kulttuurikeskuksen tavoitteena on hyödyntää syntyneitä verkostoja, näkyvyyttä ja yhteistyömalleja sekä vahvistaa asemaansa vetovoimaisena lähikulttuurin ja lähimatkailun kohteena Pohjois-Pohjanmaalla. Kulttuurikeskus tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia kulttuurin kokemiseen, harrastamiseen ja yhteisölliseen toimintaan.

Kulttuurikeskuksen tilamyynnin ja markkinoinnin tehostamiseksi kulttuuripalvelut ottaa vuonna 2027 käyttöön Venuu-palvelun. Palvelun avulla Koivu ja Tähti -kulttuurikeskuksen tilat saadaan paremmin näkyville valtakunnallisessa tapahtuma- ja kokoustilojen hakupalvelussa, mikä tukee tilojen käyttöasteen kasvua, uusien asiakasryhmien tavoittamista sekä vuokratulojen lisäämistä. Lisäksi palvelu helpottaa tilojen varaamista ja tarjouspyyntöjen käsittelyä.

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Määräaikaiset
Kirjaston ja kulttuurin vahtimestari 50% 1.1.- 31.12.2027.
Kirjastoautonkuljettaja 100% 1.1.-31.12.2027
Etsivä nuorisotyöntekijä 100% 1.3.2027-28.2.2028

Lakkautettavat toimet
Liikuntapaikkojen hoitajan työsopimussuhteinen toimi

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden henkilöstösuunnitelma

Sitovuustaso	vakinainen kokoaika	määräaika kokoaika	vakinainen osa-aika	määräaika osa-aika	määräaika sivutoimi	TA2027	TA2026	*Muutos*
Opetus ja kasvatus hallinto	2,00	0,00	0,50	0,00	0,00	2,50	2,50	*0,00*
Varhaiskasvatus	81,83	20,85	1,10	2,24	0,00	106,02	108,50	*-2,48*
Kirkonkylän koulu	23,40	1,26	1,53	0,81	0,00	27,00	31,39	*-4,39*
Muu perusopetus	19,55	4,38	3,10	0,54	0,48	28,05	28,93	*-0,88*
Yläkoulu	29,57	0,84	7,15	0,13	0,00	37,69	39,02	*-1,33*
Erityisopetus/laitoskoulut	17,42	1,26	7,82	2,21	0,00	28,71	26,55	*2,16*
*Projektien henkilöstö**	0,00	2,20	0,00	0,00	0,00	2,20	3,99	*-1,79*
Lukiokoulutus	9,00	0,84	3,42	0,00	0,00	13,26	13,75	*-0,49*
Hyvinvoinnin ja vapaa-aikapalv.hallinto	0,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,50	0,40	*0,10*
Kirjastopalvelut	5,00	1,00	0,07	0,50	0,00	6,57	6,63	*-0,06*
Kulttuuripalvelut	1,00	0,00	0,27	0,50	0,00	1,77	1,33	*0,44*
Oulujoki-Opisto	3,00	1,00	1,60	0,00	6,41	12,01	11,60	*0,41*
Nuorisopalvelut	2,00	0,99	0,15	0,00	0,00	3,14	2,15	*0,99*
Liikuntapalvelut	5,00	0,00	0,40	0,00	0,00	5,40	9,40	*-4,00*
Yhteensä	**198,77**	**34,62**	**27,61**	**6,93**	**6,89**	**274,82**	**286,14**	***-11,32***

** valtionavustuksilla palkattu määräaikainen henkilöstö, joka on osan vuodesta työssä*

4.3 Tekniset palvelut

Tekniset palvelut pitävät sisällään ateriapalvelut, puhtauspalvelut, tilapalvelut, ympäristöpalvelut, kaavoituksen ja mittauksen palvelut ja rakennusvalvonnan.

Tekniset palvelut tiliryhmittäin ulkoiset	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**3 316 892**	**3 881 081**	**4 987 664**	**1 106 583**	**28,5 %**
Myyntituotot	133 933	660 674	143 964	-516 710	-78,2 %
Maksutuotot	113 146	144 000	1 576 000	1 432 000	994,4 %
Tuet ja avustukset	26 952	19 122	21 000	1 878	9,8 %
Vuokratuotot	3 018 413	3 047 747	3 230 350	182 603	6,0 %
Muut tuotot	24 448	9 538	16 350	6 812	71,4 %
Valmistus omaan käyttöön	75 774	24 591	24 135	-456	-1,9 %
TOIMINTAKULUT	**-8 174 039**	**-8 748 479**	**-8 821 819**	**-73 340**	**0,8 %**
Henkilöstökulut	-2 723 542	-2 769 007	-3 110 430	-341 423	12,3 %
Palkat ja palkkiot	-2 231 633	-2 264 163	-2 560 811	-296 648	13,1 %
Henkilösivukulut	-491 909	-504 844	-549 619	-44 775	8,9 %
Eläkekulut	-477 057	-423 377	-457 855	-34 478	8,1 %
Muut Henkilösivukulut	-14 851	-81 467	-91 764	-10 297	12,6 %
Palvelujen ostot	-2 297 106	-2 473 785	-2 270 644	203 141	-8,2 %
Muiden palvelujen ostot	-2 297 106	-2 473 785	-2 270 644	203 141	-8,2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 325 328	-2 695 410	-2 666 475	28 935	-1,1 %
Avustukset	-29 868	-30 000	-30 000	0	0,0 %
Vuokrat	-729 320	-752 347	-713 950	38 397	-5,1 %
Muut toimintakulut	-68 876	-27 930	-30 320	-2 390	8,6 %
TOIMINTAKATE	**-4 781 373**	**-4 842 807**	**-3 810 020**	**1 032 787**	**-21,3 %**
Suunnitelman muk.poistot	-3 913 150	-4 110 240	-4 440 438	-330 198	8,0 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	5 724	0	0	0	0,0 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-8 688 799**	**-8 953 047**	**-8 250 458**	**702 589**	**-7,8 %**

Tekniset palvelut tiliryhmittäin ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Tekniset palvelut tiliryhmittäin U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	**11 450 183**	**12 389 507**	**13 022 273**	**632 766**	**5,1 %**
Myyntituotot	2 552 991	3 107 954	2 655 319	-452 635	-14,6 %
Maksutuotot	113 146	144 000	1 576 000	1 432 000	994,4 %
Tuet ja avustukset	26 952	19 122	21 000	1 878	9,8 %
Vuokratuotot	8 732 646	9 108 893	8 753 604	-355 289	-3,9 %
Muut tuotot	24 448	9 538	16 350	6 812	71,4 %
Valmistus omaan käyttöön	75 774	24 591	24 135	-456	-1,9 %
TOIMINTAKULUT	**-8 844 915**	**-9 412 282**	**-9 417 853**	**-5 571**	**0,1 %**
Henkilöstökulut	-2 723 542	-2 769 007	-3 110 430	-341 423	12,3 %
Palkat ja palkkiot	-2 231 633	-2 264 163	-2 560 811	-296 648	13,1 %
Henkilösivukulut	-491 909	-504 844	-549 619	-44 775	8,9 %
Eläkekulut	-477 057	-423 377	-457 855	-34 478	8,1 %
Muut henkilösivukulut	-14 851	-81 467	-91 764	-10 297	12,6 %
Palvelujen ostot	-2 418 367	-2 568 850	-2 305 166	263 684	-10,3 %
Muiden palvelujen ostot	-2 418 367	-2 568 850	-2 305 166	263 684	-10,3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 327 007	-2 695 410	-2 666 475	28 935	-1,1 %
Avustukset	-29 868	-30 000	-30 000	0	0,0 %
Vuokrat	-1 277 255	-1 321 085	-1 275 462	45 623	-3,5 %
Muut toimintakulut	-68 876	-27 930	-30 320	-2 390	8,6 %
TOIMINTAKATE	**2 681 042**	**3 001 816**	**3 628 555**	**626 739**	**20,9 %**
Suunnitelman muk.poistot	-3 913 150	-4 110 240	-4 440 438	-330 198	8,0 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	5 724	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-261 300	-325 259	-329 860	-4 601	1,4 %
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-1 487 683**	**-1 433 683**	**-1 141 743**	**291 940**	**-20,4 %**

Tekniset palvelut sitovuustasoitta ulkoiset, sisäiset ja laskennalliset erät (vyörytykset)

Tekniset palvelut sitovuustasoittain U+S+V	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos eur	Muutos%
Tekniset palvelut yhteensä					
Toimintatuotot	11 450 183	12 389 507	13 022 273	632 766	5,1 %
Toimintakulut	-8 844 915	-9 412 282	-9 417 853	-5 571	0,1 %
Toimintakate	2 681 042	3 001 816	3 628 555	626 739	20,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-3 913 150	-4 110 240	-4 440 438	-330 198	8,0 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	5 724	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-261 300	-325 259	-329 860	-4 601	1,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-1 487 683**	**-1 433 683**	**-1 141 743**	**291 940**	**-20,4 %**
Teknisten Palv. Hallinto	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	1 681	0	0	0	0,0 %
Toimintakulut	-370 323	-316 339	-381 644	-65 305	20,6 %
Toimintakate	-368 643	-316 339	-381 644	-65 305	20,6 %
Suunnitelman muk.poistot	-833	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-9 785	-11 716	-11 358	357	-3,1 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-379 261**	**-328 055**	**-393 002**	**-64 948**	19,8 %
Ateriapalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	1 431 872	1 507 871	1 454 137	-53 734	-3,6 %
Toimintakulut	-1 317 719	-1 439 087	-1 451 300	-12 213	0,8 %
Toimintakate	114 153	68 784	2 837	-65 947	-95,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-7 763	0	-6 427	-6 427	0,0 %
Laskennalliset erät	-41 800	-53 298	-51 251	2 047	-3,8 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**64 590**	**15 487**	**-54 841**	**-70 327**	**-454,1 %**
Puhtauspalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	936 943	913 654	926 326	12 672	1,4 %
Toimintakulut	-868 240	-897 920	-917 667	-19 747	2,2 %
Toimintakate	68 703	15 734	8 659	-7 075	-45,0 %
Laskennalliset erät	-26 216	-33 255	-32 406	849	-2,6 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**42 487**	**-17 521**	**-23 747**	**-6 226**	**35,5 %**
Tilapalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	8 198 630	8 567 826	8 026 268	-541 558	-6,3 %
Toimintakulut	-4 307 592	-4 433 144	-4 395 752	37 392	-0,8 %
Toimintakate	3 958 795	4 159 273	3 654 651	-504 622	-12,1 %
Suunnitelman muk.poistot	-2 671 227	-2 854 701	-2 884 897	-30 196	1,1 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	3 440	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-132 047	-163 278	-160 029	3 249	-2,0 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**1 158 961**	**1 141 294**	**609 725**	**-531 569**	**-46,6 %**
Ympäristöpalvelut	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	315 887	241 656	393 942	152 286	63,0 %
Toimintakulut	-1 246 534	-1 522 834	-1 360 937	161 897	-10,6 %
Toimintakate	-922 629	-1 281 178	-966 995	314 183	-24,5 %
Suunnitelman muk.poistot	-1 199 513	-1 226 806	-1 537 859	-311 053	25,4 %
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	2 284	0	0	0	0,0 %
Laskennalliset erät	-34 423	-42 955	-48 060	-5 105	11,9 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-2 154 281**	**-2 550 940**	**-2 552 914**	**-1 974**	**0,1 %**
Kaavoitus ja mittaus	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	489 066	1 053 500	721 600	-331 900	-31,5 %
Toimintakulut	-589 530	-612 139	-663 713	-51 574	8,4 %
Toimintakate	-100 464	441 361	57 887	-383 474	-86,9 %
Suunnitelman muk.poistot	-33 813	-28 732	-11 254	17 478	-60,8 %
Laskennalliset erät	-12 801	-15 356	-18 039	-2 682	17,5 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-147 078**	**397 272**	**28 594**	**-368 678**	**-92,8 %**
Rakennusvalvonta	**TP 2025**	**TA+LTA 2026**	**TA 2027**	**Muutos eur**	**Muutos%**
Toimintatuotot	76 103	105 000	1 500 000	1 395 000	1328,6 %
Toimintakulut	-144 976	-190 819	-246 840	-56 021	29,4 %
Toimintakate	-68 873	-85 819	1 253 160	1 338 979	-1560,2 %
Laskennalliset erät	-4 228	-5 401	-8 717	-3 316	61,4 %
Tilikauden Yli-/Alijäämä	**-73 101**	**-91 220**	**1 244 443**	**1 335 663**	**-1464,2 %**

Tekniset palvelut

Rakennusvalvonnan tuottoarvioon sisältyy 1 440 000 euroa Tuike Finland Oy:n ensimmäisen datakeskuksen rakennusluvasta sekä 60 000 euroa muita lupatuloja. Kertaluonteisen tuottoerän toteutuminen edellyttää hankkeen lupaedellytysten täyttymistä.

Toimintakulujen kasvu aiheutuu palkka- ja henkilösivukulujen muutoksista, toimitilojen energia- ja ylläpitokustannuksista, rakennusten ilmanvaihdon puhdistus- ja säätöohjelmasta, katujen ja yleisten alueiden kunnossapidosta, kaavoituksen ja rakennusvalvonnan asiantuntijapalveluista sekä palvelutuotannon toiminnallisista muutoksista.

Talousarvion mukaisella rahoituksella kyetään säilyttämään teknisten palveluiden nykyinen hyvä palvelu- ja laatutaso ja edistämään Muhoksen kunnan strategian toteutumista.

Teknisen toimen hallinto

Toiminnan kuvaus

Teknisten palveluiden hallinto vastaa yhdyskuntalautakunnan valmistelu- ja toimeenpanotehtävistä, toimialan johtamisesta, talouden ja toiminnan seurannasta, hankintojen ja sopimusten ohjauksesta sekä teknisten palveluiden yhteisten kehittämistehtävien koordinoinnista. Hallinto valmistelee kunnan investointiohjelmaa ja ohjaa investointihankkeiden suunnittelua ja toteutusta yhteistyössä tulosyksiköiden kanssa.

Vuonna 2027 hallinnon määrärahoihin sisältyvät yhdyskuntalautakunnan kustannukset 7 000 euroa, keskushallinnon tietojärjestelmien ja ohjelmistojen kustannusosuudet 35 000 euroa sekä asiantuntijapalvelut 30 000 euroa. Oulujoen moninaiskäyttöä edistävien OUMO-hankkeiden toteutukseen ja yhteistoimintaosuuksiin on varattu 23 000 euroa. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin on varattu 30 000 euroa. Avustuksilla tuetaan yksityistieverkoston liikennöitävyyttä ja kunnossapitoa kunnan hyväksymien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelut vastaavat kunnan palvelutuotannon sekä yksityisten sopimuskumppaneiden tarvitsemien aterioiden valmistuksesta, jakelusta ja niihin liittyvästä omavalvonnasta. Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti, ravitsemussuositusten mukaisesti ja kustannustehokkaasti. Tilauksesta tuotetaan myös kokous- ja edustustarjoiluja kunnan omissa tiloissa käytettävissä olevien resurssien rajoissa. Ateriapalvelut toimivat nettobudjetoituna tulosyksikkönä.

Vuonna 2027 ateria- ja puhtauspalvelujen johtaminen yhdistetään siten, että ateria- ja puhtauspalvelupäällikön työpanoksesta 60 prosenttia kohdistuu ateriapalveluihin. Muhoksen, Utajärven ja Vaalan yhteisestä ateriapalvelupäällikköjärjestelystä on luovuttu, ja vapautuva johtamisresurssi kohdennetaan Muhoksen kunnan ateria- ja puhtauspalveluihin.

Sisäiset veloitushinnat tarkistetaan yksiköittäin vastaamaan palvelutuotannon kustannuksia. Toiminnassa kehitetään henkilöstön yhteiskäyttöä ja työaikojen kohdentamista ateria- ja

puhtauspalvelujen kesken. Ruokalistasuunnittelussa säilytetään lähiruoan käyttö taloudelliset ja hankintasopimusten mukaiset edellytykset huomioon ottaen.

Puhtauspalvelut

Puhtauspalvelut tuottavat kunnan rakennusten ylläpito- ja perussiivouspalvelut sekä huolehtivat tilojen puhtaudesta, hygieenisyydestä ja käyttöturvallisuudesta. Osa palveluista tuotetaan omana työnä ja osa hankitaan sopimusperusteisesti ulkopuolisilta palveluntuottajilta. Puhtauspalvelut toimivat nettobudjetoituna tulosyksikkönä.

Vuonna 2027 puhtauspalvelujen johtaminen sisältyy ateria- ja puhtauspalvelupäällikön tehtäviin, ja työpanoksesta 40 prosenttia kohdistuu puhtauspalveluihin. Ostopalvelusopimukseen sisältyvää optiota ei käytetä Hyrkin koulun osalta. Hyrkin koulun siivous siirretään omaksi työksi 1.3.2027 alkaen, ja koululle rekrytoidaan yksi uusi määräaikainen laitoshuoltaja. Kirkonkylän koululla otetaan käyttöön vuoropäiväsiivous, minkä johdosta laitoshuoltajien henkilöstömitoitus muuttuu 4,5 henkilötyövuodesta 3,2 henkilötyövuoteen. Kirkonkylän koulun liikuntasalin ympärivuotinen käyttö huomioidaan siivouksen mitoituksessa. Vuonna 2027 tarkastellaan yläkoulun ja lukion siirtymistä vuoropäiväsiivoukseen sekä mahdollisuuksia lisätä siivousrobotiikan hyödyntämistä.

Tilapalvelut

Toiminnan kuvaus

Tilapalvelut vastaavat kunnan suoraan omistamien rakennusten ja asuntojen omistajaohjauksesta, kiinteistönhoidosta, kunnossapidosta, tilaturvallisuudesta, energianhallinnasta sekä toimitilojen vuokrauksesta ja vuokrasopimuksista. Tulosyksikkö järjestää käyttäjille terveelliset, turvalliset, toimivat ja käyttötarkoitukseen soveltuvat tilat sekä vastaa rakennusomaisuuden suunnitelmallisesta ylläpidosta ja elinkaaren hallinnasta.

Vuonna 2027 sisäiset vuokrat on tarkistettu kohdekohtaisesti kustannusvastaaviksi. Päivärinteen päiväkoti ja Hyrkin koulu on eriytetty omiksi vuokrakohteikseen, keittiöiden vuokrat on erotettu koulujen vuokrista ja liikuntasalien kustannuksia kohdennetaan käyttäjäpalveluille käytön mukaisesti. Sote-kiinteistöjen mahdollisen yhtiöittämisen ja hyvinvointialueen vuokrajärjestelyjen vaikutukset huomioidaan talousarviossa erikseen, kun ratkaisut ja niiden taloudelliset vaikutukset täsmentyvät.

Vuokraneuvottelut hyvinvointialue Pohteen kanssa ovat kesken. Neuvottelujen lopputulos voi vaikuttaa tilapalveluiden vuoden 2027 ulkoisiin vuokratuloihin. Tavoitteena on, että uudet vuokrasopimukset tulevat voimaan 1.1.2027.

Rakennusten ylläpidossa painotetaan ennakoivaa kunnossapitoa, sisäolosuhteiden hallintaa ja energiatehokkuutta. Vuonna 2027 aloitetaan kiinteistöjen säännönmukainen ilmanvaihtojärjestelmien puhdistus- ja säätöohjelma, johon vuonna 2027 sisältyvät yläkoulun ja paloaseman toimenpiteet. Kiinteistöjen ilmanvaihto ja säätötyöohjelman kustannus on 240 000 euroa seuraavien viiden vuoden aja.

Rakennusten kunnossapidon investointimääräraha on 500 000 euroa. Erityisryhmien asuntokohteen arvioidaan valmistuvan lokakuussa 2027, minkä jälkeen kohteen käyttötalousvaikutukset käsitellään tarvittaessa erikseen.

Asuntotoimi hoitaa kunnan omistamien asuntojen vuokraukseen, asukasvalintoihin ja aravarajoituksiin liittyviä viranomais- ja hallintotehtäviä. Vuonna 2027 valmistellaan kunnan suorassa omistuksessa olevien asuntojen isännöinti- ja vuokranvälityspalvelujen hankintaa sekä jatketaan vajaakäytössä olevien kiinteistöjen ja tilojen tarkoituksenmukaisen käytön tarkastelua.

Tavoitteena on kattaa tilapalvelujen käyttö-, hoito-, kunnossapito- ja pääomakustannukset sisäisillä ja ulkoisilla vuokrilla. Vuokrien kustannusvastaavuutta, tilojen käyttöastetta ja kiinteistökohtaisia kustannuksia seurataan säännöllisesti, ja havaitut poikkeamat huomioidaan käyttösuunnitelmissa ja talouden raportoinnissa.

Ympäristöpalvelut

Toiminnan kuvaus

Ympäristöpalvelut vastaavat katujen, pysäköinti- ja torialueiden, hulevesijärjestelmien, puistojen, viheralueiden, leikkipaikkojen, uimarantojen, sataman, venevalkamien ja muiden yleisten alueiden rakentamisesta, kunnossapidosta ja turvallisuudesta. Tulosyksikkö toteuttaa kunnan maarakentamisen investoinnit ja peruskorjaukset sekä huolehtii katujen talvihoidosta, puhtaanapidosta, viherrakentamisesta ja yleisten alueiden käytön järjestämisestä.

Vuonna 2027 toiminnassa painottuvat katujen ja kuivatusjärjestelmien peruskorjaukset, katuvalaistuksen uudistaminen, pienet liikenneturvallisuuskohteet sekä uusien asemakaava-alueiden kunnallistekniikan rakentaminen. Investointiohjelmaan sisältyvät muun muassa Jussilan alueen katujen peruskorjaus, Nokiankankaan teollisuusalueen kunnallistekniikka, Korilan ensimmäisen vaiheen kadut ja vesihuolto sekä Urheilukentäntien ja Pajuojantien rakentaminen.

Viheralueiden hoidossa käytetään vakituisen henkilöstön lisäksi määräaikaisia kausityöntekijöitä. Vuonna 2027 henkilöstörakennetta sopeutetaan eläköitymisen ja kausityön tarpeiden mukaisesti. Maijanlenkin uuden kadun hoitokustannukset sekä Lakeuden EKO:n jäteaseman vuokratuotto 36 000 euroa on huomioitu talousarviossa. Kaavateiden hoitopalvelujen kustannuksissa on huomioitu viiden prosentin indeksitarkistus. Talousarviossa on varattu 60 000 euroa Kestinkankaan maanläjitysalueen toiminnan laajentamisen edellyttämään ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn (YVA) ja ympäristöluvan muuttamiseen. Kestinkankaan maanläjitysluvan laajentaminen on välttämätöntä Pyhänselän alueen infrastruktuurin rakentamiselle.

Kaavoitus ja mittauspalvelut

Toiminnan kuvaus

Kaavoitus- ja mittauspalvelut vastaavat kunnan maankäytön suunnittelusta, kaavoituksen valmistelusta ja ohjauksesta, maanhankinnan ja tontinluovutusten valmistelusta, paikkatieto- ja

kartta-aineistojen ylläpidosta, mittauspalveluista sekä kunnan maa- ja metsäomaisuuden hoidosta. Tulosyksikkö tuottaa ajantasaiset lähtötiedot päätöksenteolle, rakentamiselle ja elinkeinohankkeille sekä huolehtii rakennuspaikkojen merkitsemisistä, lohkomiseen liittyvistä tehtävistä ja investointikohteiden mittauksista.

Vuoden 2027 kaavoitusohjelman määräraha on yhteensä 150 000 euroa. Ohjelmassa jatketaan Pyhänselän asemakaavan laajennusta ja käynnistetään tai edistetään Koivikon alueen asemakaavan muutosta, Leppiniemen asemakaavan laajennusta sekä taajaman yleiskaavan muutoksiin liittyviä selvityksiä. Kaavahankkeet toteutetaan pääosin ostopalveluina kunnan oman valmistelun ja ohjauksen tukemina.

Aktiivisella maanhankinnalla ja tonttitarjonnalla mahdollistetaan asumisen ja yritystoiminnan kasvu. Kunnanhallituksen käyttöön varataan 300 000 euroa maanhankintaan. Pyhänselän asemakaavan laajennukseen liittyvät maanhankinnat valmistellaan erikseen valtuuston päätettäviksi kaavaratkaisun ja rahoitustarpeen täsmennyttyä.

Mittaus- ja paikkatietopalveluissa ylläpidetään kaavojen pohjakarttoja, ajantasa-asemakaavaa ja kunnan rekisteri- ja paikkatietoaineistoja sekä tehdään kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja investointien tarvitsemia mittauksia ja maaperätutkimusten valmistelua. Mittauspalveluja myydään ulkopuolisille käytettävissä olevien resurssien rajoissa.

Maa- ja metsäomaisuuden hoidossa toimitaan metsäsuunnitelman ja kaavoituksen tarpeiden mukaisesti. Vuodelle 2027 on arvioitu talousmetsien myyntituloa 70 000 euroa, puistometsien myyntituloa 35 000 euroa sekä Utajärvellä sijaitsevan Pieni-Huovinen-kiinteistön soranmyyntituloa 70 000 euroa. Teollisuus- ja liiketonttien vuokratuloiksi arvioidaan yhteensä 97 000 euroa.

Rakennusvalvonta

Toiminnan kuvaus

Rakennusvalvonta ohjaa ja valvoo rakentamista rakentamislain ja muun sovellettavan lainsäädännön mukaisesti. Tehtäviin kuuluvat lupaneuvonta, rakentamisen lupien käsittely, suunnitelmien ja kelpoisuuksien arviointi, viranomaiskatselmukset, jatkuva valvonta sekä rakennetun ympäristön valvontatehtävät. Rakennusvalvonta osallistuu myös kaavoituksen, maankäytön ja suurten teollisten hankkeiden viranomaisyhteistyöhön.

Vuonna 2027 toiminnassa varaudutaan Pyhänselän alueen teollisten investointien ja datakeskushankkeen lupakäsittelyyn ja rakentamisen aikaiseen valvontaan. Toimintatuottojen arvio on 1 500 000 euroa, josta 1 440 000 euroa perustuu Tuike Finland Oy:n ensimmäisen datakeskuksen rakennuslupaan ja 60 000 euroa muihin lupatuloihin. Tuottoarvion toteutuminen edellyttää asemakaavan lainvoimaisuutta ja hankkeen lupakäsittelyn edellytysten täyttymistä, minkä vuoksi tuloarvioon liittyy merkittävä ajoitus- ja toteutumisriski.

Teknisen palveluiden perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Sitovuustaso	Vakinainen kokoaika	Määräaik. kokoaika	Vakinainen osa-aika	Määräaik. osa-aika	TA 2027 Yhteensä	TA 2026 Yhteensä	Muutos
Hallinto	2,00				2,00	2,00	0,00
Ateriapalvelut	12,64	1,42	2,49	1,76	18,31	19,49	-1,18
Puhtauspalvelut	14,36		0,53	1,26	16,15	13,50	2,65
Tilapalvelut	9,00	1,70			10,70	12,83	-2,13
Ympäristöpalvelut	6,00	2,78		0,67	9,45	7,42	2,03
Kaav. ja mittauspalvelut	3,50	1,68			5,18	5,18	0,00
Rakennusvalvonta	2,50				2,50	2,50	0,00
Yhteensä	**50**	**7,58**	**3,02**	**3,69**	**64,29**	**62,92**	**1,37**

Teknisten palveluiden talousarvion laadinnan yhteydessä on tarkastettu henkilöstösuunnitelma vuodelle 2027. Henkilöstömäärässä on huomioitu Muhoksen kunnan YT -menettelyn päätös yhden kiinteistöhuollon ammattimiehen vähennyksestä. Liikuntapalveluiden ulkoalueiden kunnossapitohenkilöstö (2 htv) on siirtynyt ympäristöpalveluiden tiimiin yhteistoimintaneuvotteluiden päätösten mukaisesti vuoden 2027 alusta.

5 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävä on osoittaa tulorahoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Kunnan käyttötalousosan tuloslaskelmaan yhdisteltävät erät koostuvat sitovuustasojen (tulosalueiden) toimintatuotoista, toimintamenoista ja poistoista.

Vuoden 2027 talousarvion toimintatuotot ovat 24,6 milj. euroa, toimintakulut 52,1 milj. euroa ja toimintakate -27,5 milj. euroa. Verotuloiksi on arvioitu 22,3 milj. euroa ja valtionosuuksia arvioidaan kertyvän 10,7 milj. euroa. Talousarvion rahoitustuotot ja -kulut ovat -1,2 milj. euroa. Talousarvion vuosikate on 4,3 milj. euroa. Vuosikate ei kata poistoja 4,6 milj. euroa, jolloin tilikausi muodostuu 0,3 milj. euroa alijäämäiseksi.

Talousarvioon sekä suunnitelmavuosien ennustamiseen sisältyy epävarmuutta. Kunta-alan sopimuskorotukset tiedetään 1.2.2028 saakka, minkä jälkeen neuvotellaan uusista palkankorotuksista. Hankintalaki- ja valtionosuusuudistusten talousvaikutusten arviointi on kesken. Tarvittaessa tuodaan lisätalousarviomenettelyllä myös käsittelyyn sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen sekä datakeskusinvestointiin liittyvät muuttuvat talousvaikutukset.

Suunnitelmavuosien arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa henkilöstökustannusten sopimuskorotukset, muiden kustannusten maltillinen nousu sekä uusien investointien poistot. Suunnitelmavuosien valtionosuusennusteissa on käytetty syksyn 2026 kuntakohtaisten painelaskelmien valtionosuusarvioita ja verotulojen osalta Kuntaliiton veroennusteita.

Tuloslaskelmaosan yhteydessä esitetään tulorahoituksen riittävyyttä koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Tunnuslukujen kaavat:

Toimintatuotot / toimintamenot %:
100 * toimintatuotot / toimintakulut – (valmistus omaan käyttöön)

Vuosikate / poistot %: 100 * vuosikate / poistot

Vuosikate euroa / asukas: vuosikate / asukasmäärä 31.12. (ennuste)

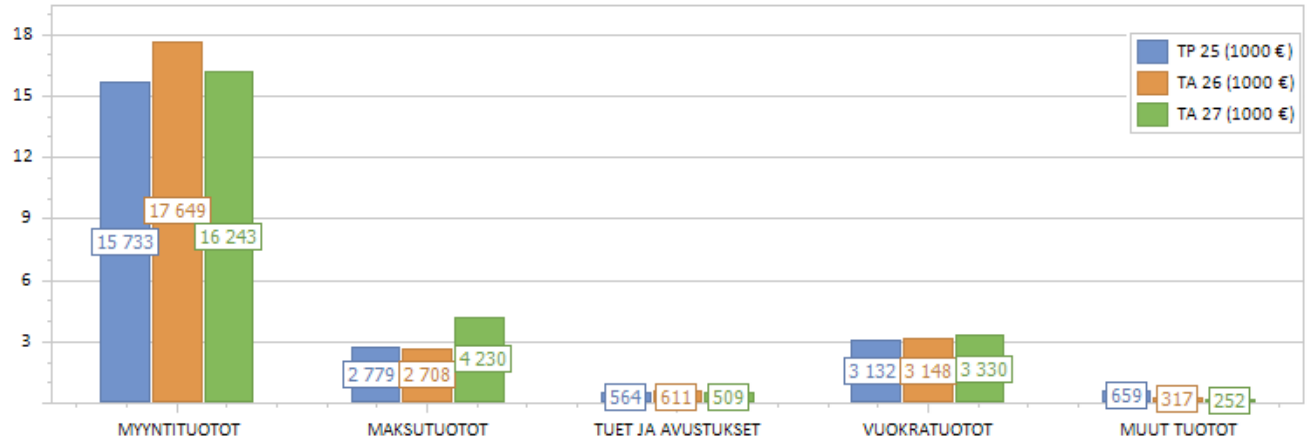
Tuloslaskelma ulkoinen TA 2027 ja suunnitelmavuodet TS 2028-2029

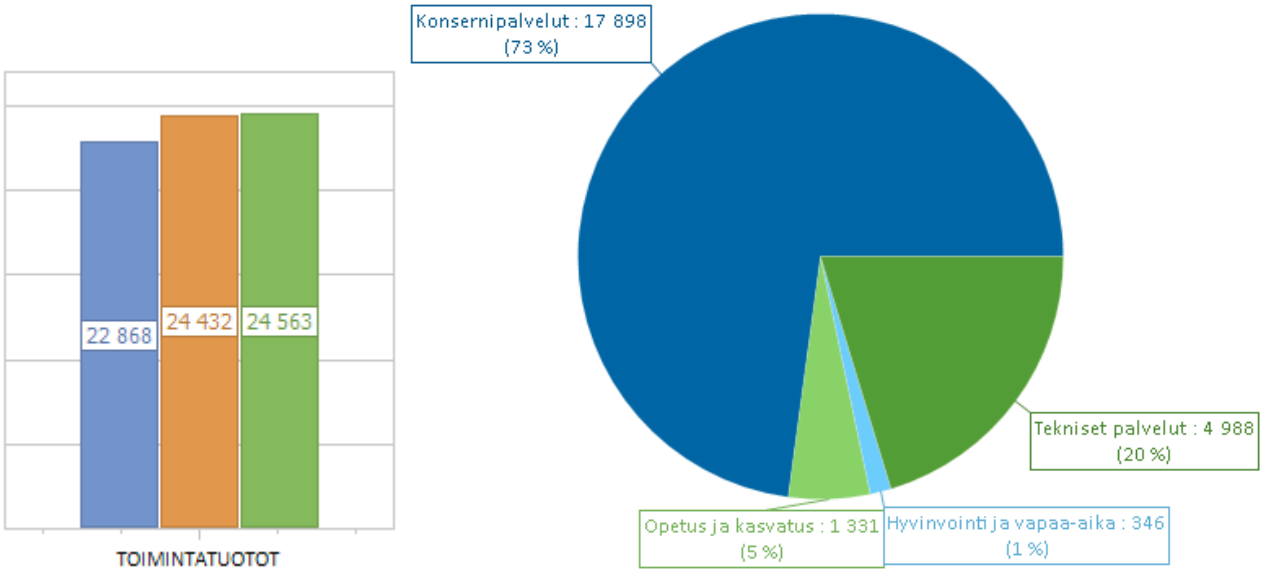
Tuloslaskelma	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	Muutos TA26 ja TA27	TA muutos %
TOIMINTATUOTOT	**22 867 706**	**24 431 945**	**24 562 756**	**130 811**	**0,5 %**
MYYNTITUOTOT	15 733 404	17 648 951	16 243 131	-1 405 820	-8,0 %
MAKSUTUOTOT	2 778 842	2 707 915	4 229 670	1 521 755	56,2 %
TUET JA AVUSTUKSET	563 978	610 613	508 573	-102 040	-16,7 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 791 482	3 464 466	3 581 381	116 915	3,4 %
VUOKRATUOTOT	3 132 355	3 147 528	3 329 631	182 103	5,8 %
MUUT TUOTOT	659 127	316 938	251 750	-65 188	-20,6 %
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	75 774	24 591	24 135	-456	-1,9 %
TOIMINTAKULUT	**-50 164 773**	**-52 772 122**	**-52 032 468**	**739 654**	**-1,4 %**
HENKILÖSTÖKULUT	-32 271 127	-34 211 556	-33 592 157	619 399	-1,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-26 263 735	-27 753 638	-27 433 669	319 969	-1,2 %
HENKILÖSIVUKULUT	-6 007 392	-6 457 918	-6 158 488	299 430	-4,6 %
PALVELUJEN OSTOT	-10 280 482	-10 712 382	-10 344 074	368 308	-3,4 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 890 671	-3 319 446	-3 343 209	-23 763	0,7 %
AVUSTUKSET	-3 365 227	-3 298 146	-3 591 969	-293 823	8,9 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 357 265	-1 230 592	-1 161 060	69 533	-5,7 %
VUOKRAT	-1 023 952	-1 041 751	-995 652	46 100	-4,4 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-333 313	-188 841	-165 408	23 433	-12,4 %
TOIMINTAKATE	**-27 221 293**	**-28 315 586**	**-27 445 578**	**870 008**	**-3,1 %**
VEROTULOT	**20 892 463**	**22 008 000**	**22 349 000**	**341 000**	**1,5 %**
Kunnan tulovero	15 419 276	16 661 000	16 646 000	-15 000	-0,1 %
Kiinteistövero	4 691 161	4 539 000	4 622 000	83 000	1,8 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	782 026	808 000	1 081 000	273 000	33,8 %
VALTIONOSUUDET	**10 604 408**	**10 823 604**	**10 670 370**	**-153 234**	**-1,4 %**
Kunnan peruspalv. valtionosuus	4 997 558	5 276 180	5 266 231	-9 949	-0,2 %
Verotulojen tasaus	5 112 023	5 138 420	5 062 066	-76 354	-1,5 %
Opetus- ja kultt. muut valtion	-134 549	-181 985	-411 985	-230 000	126,4 %
Verotulomen.kompensaatio	629 376	590 989	754 058	163 069	27,6 %
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-770 043**	**-1 123 500**	**-1 188 000**	**-64 500**	**5,7 %**
KORKOTUOTOT	106 468	100 000	462 500	362 500	362,5 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	25 999	12 500	12 500		
KORKOKULUT	-897 972	-1 233 000	-1 660 000	-427 000	34,6 %
MUUT RAHOITUSKULUT	-4 539	-3 000	-3 000		
VUOSIKATE	**3 505 535**	**3 392 518**	**4 385 792**	**993 274**	**29,3 %**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 191 508	-4 363 027	-4 634 463	-271 436	6,2 %
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	5 724	0	0		
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-680 249**	**-970 509**	**-248 671**	**721 838**	**-74,4 %**

Tuloslaskelma	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT	**22 867 706**	**24 431 945**	**24 562 756**	**23 503 209**	**23 576 114**
MYYNTITUOTOT	15 733 404	17 648 951	16 243 131	16 443 085	16 445 389
MAKSUTUOTOT	2 778 842	2 707 915	4 229 670	2 817 567	2 845 742
TUET JA AVUSTUKSET	563 978	610 613	508 573	513 659	518 795
MUUT TOIMINTATUOTOT	3 791 482	3 464 466	3 581 381	3 728 899	3 766 188
VUOKRATUOTOT	3 132 355	3 147 528	3 329 631	3 474 631	3 509 378
MUUT TUOTOT	659 127	316 938	251 750	254 268	256 810
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	75 774	24 591	24 135	24 135	24 135
TOIMINTAKULUT	**-50 164 773**	**-52 772 122**	**-52 032 468**	**-52 619 977**	**-53 214 168**
HENKILÖSTÖKULUT	-32 271 127	-34 211 556	-33 592 157	-33 995 263	-34 403 206
PALKAT JA PALKKIOT	-26 263 735	-27 753 638	-27 433 669	-27 762 873	-28 096 027
HENKILÖSIVUKULUT	-6 007 392	-6 457 918	-6 158 488	-6 232 390	-6 307 179
PALVELUJEN OSTOT	-10 280 482	-10 712 382	-10 344 074	-10 447 515	-10 551 990
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-2 890 671	-3 319 446	-3 343 209	-3 376 641	-3 410 408
AVUSTUKSET	-3 365 227	-3 298 146	-3 591 969	-3 627 889	-3 664 168
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 357 265	-1 230 592	-1 161 060	-1 172 670	-1 184 397
VUOKRAT	-1 023 952	-1 041 751	-995 652	-1 005 608	-1 015 664
MUUT TOIMINTAKULUT	-333 313	-188 841	-165 408	-167 062	-168 733
TOIMINTAKATE	**-27 221 293**	**-28 315 586**	**-27 445 578**	**-29 092 633**	**-29 613 919**
VEROTULOT	**20 892 463**	**22 008 000**	**22 349 000**	**23 152 639**	**23 769 755**
Kunnan tulovero	15 419 276	16 661 000	16 646 000	17 401 919	17 973 218
Kiinteistövero	4 691 161	4 539 000	4 622 000	4 622 479	4 622 479
Osuus yhteisöveron tuotosta	782 026	808 000	1 081 000	1 128 241	1 174 058
VALTIONOSUUDET	**10 604 408**	**10 823 604**	**10 670 370**	**11 055 015**	**11 647 015**
Kunnan peruspalv. valtionosuus	4 997 558	5 276 180	5 266 231	5 560 934	6 057 934
Verotulojen tasaus	5 112 023	5 138 420	5 062 066	5 062 066	5 062 066
Opetus- ja kultt. muut valtion	-134 549	-181 985	-411 985	-411 985	-411 985
Verotulomen.kompensaatio	629 376	590 989	754 058	844 000	939 000
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	**-770 043**	**-1 123 500**	**-1 188 000**	**-1 538 360**	**-1 896 186**
KORKOTUOTOT	106 468	100 000	462 500	362 500	112 500
MUUT RAHOITUSTUOTOT	25 999	12 500	12 500	12 500	12 500
KORKOKULUT	-897 972	-1 233 000	-1 660 000	-1 910 360	-2 018 186
MUUT RAHOITUSKULUT	-4 539	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000
VUOSIKATE	**3 505 535**	**3 392 518**	**4 385 792**	**3 576 662**	**3 906 665**
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-4 191 508	-4 363 027	-4 634 463	-4 784 463	-4 914 463
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	5 724	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	**-680 249**	**-970 509**	**-248 671**	**-1 207 801**	**-1 007 798**

Tuloslaskelman tunnusluvut	TP 2025	TA+LTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot/Toimintakulut %	45,5	46,3	47,2	44,6	44,3
Vuosikate/Poistot %	83,6	77,8	94,6	74,8	79,5
Vuosikate, eur/asukas	400	388	504	412	452
Asukasmäärä	8 770	8 741	8 707	8 671	8 637

Toimintatuotot

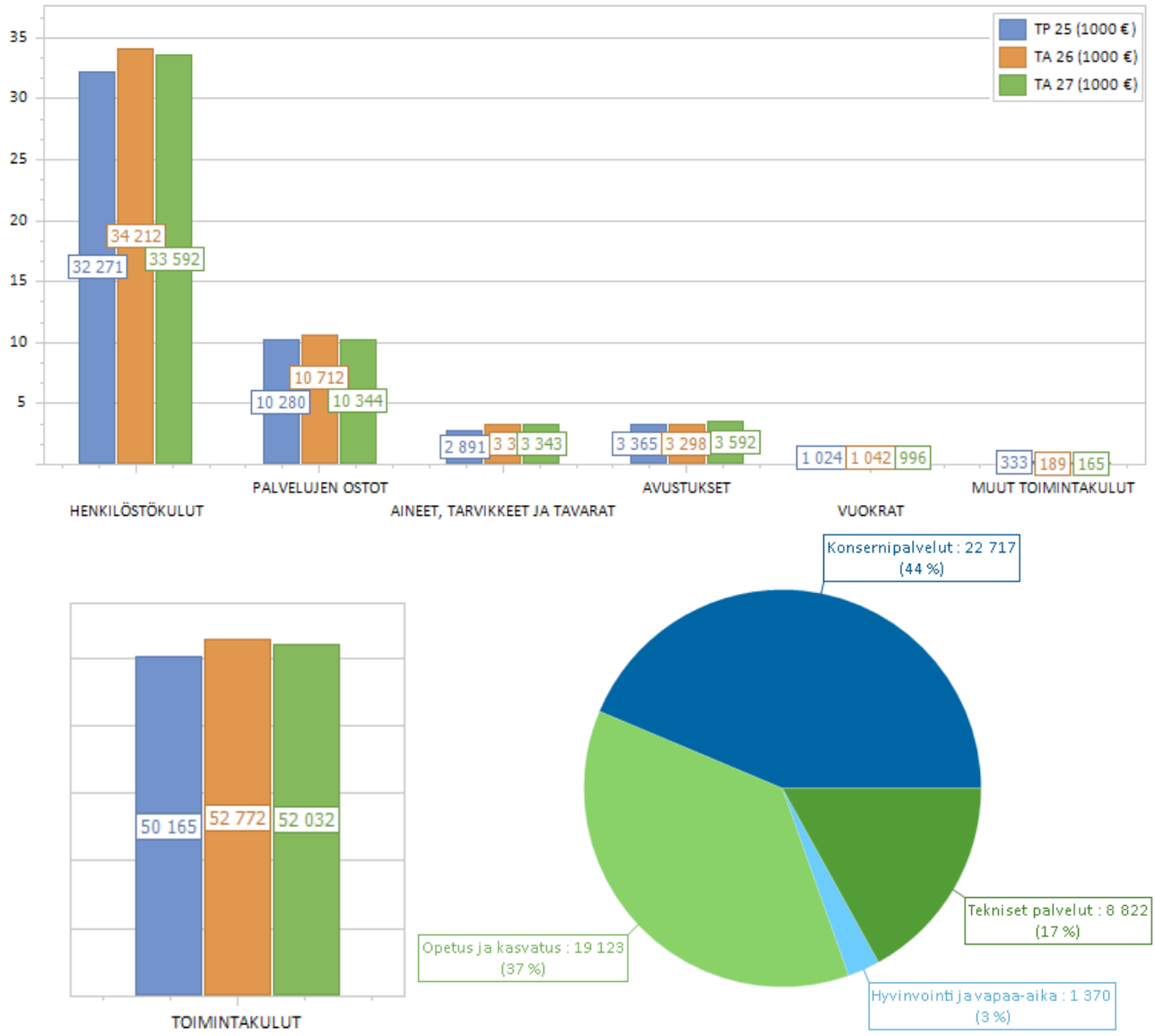
Kunnan ulkoiset toimintatuotot arvioidaan olevan yhteensä 24,56 milj. euroa vuonna 2027, mikä on noin prosentin eli 131 tuhatta euroa (teur) enemmän kuin talousarviovuonna 2026. Konsernipalveluiden tulot ovat 17,90 milj. euroa koostuen pääasiassa lomituspalveluiden tuloista, 17,61 milj. euroa. Konsernipalveluiden toimintatuotot ovat arviolta 1,17 milj. euroa vähemmän talousarviovuonna 2027 kuin talousarviossa 2026 johtuen pääasiassa lomituspalveluiden tulojen pienemmästä arvioidusta määrästä (1,08 milj.euroa), kunnanhallituksen pienemmistä projektiavustuksista (68 teur) sekä hallintopalveluiden palvelumyynneistä (30 teur). Teknisten palveluiden toimintatuotot ovat 5,00 milj. euroa, joista vuokratulojen osuus on 3,23 milj. euroa ja yhdyskuntapalveluiden maksutuottojen 1,58 milj. euroa. Tulot ovat 1,11 miljoonaa euroa suuremmat, koska muun muassa datakeskushankkeen lupatuloja on arvioitu 1,44 milj. euroa vuodelle 2027, kun taas talousmetsätuloja arvioidaan toteutuvan 0,51 milj. euroa vähemmän. Opetus- ja kasvatuspalveluiden tulot ovat 1,33 milj. euroa pitäen sisällään muun muassa perusopetuksen järjestämisen kuntakorvauksia ja -tuloja (678 teur), varhaiskasvatuksen päivähoitomaksuja (366 teur) ja Oulujoki-opiston opetusmaksuja ja muita tuottoja (168 teur). Opetus- ja kasvatuspalveluiden tuotot ovat arviolta 140 tuhatta euroa enemmän kuin vuonna 2026 varhaiskasvatuksen tulojen noustessa 104 teur ja perusopetuksen 95 teur. Erityisopetuksen valtiontuen odotetaan kuitenkin pienenevän noin 80 tuhatta euroa. Hyvinvointi ja vapaa-

aikapalveluiden toimintatuotot ovat 0,35 milj. euroa, josta liikuntapalveluiden tulot ovat 175 teur, kulttuuripalveluiden 56 teur ja kirjastopalveluiden 27 teur ja nuoripalveluiden avustustuloja 88 teur. Hyvinvointipalveluiden avustustuloja arvioidaan saatavan noin 44 tuhatta euroa vuotta 2026 enemmän.

Toimintakulut

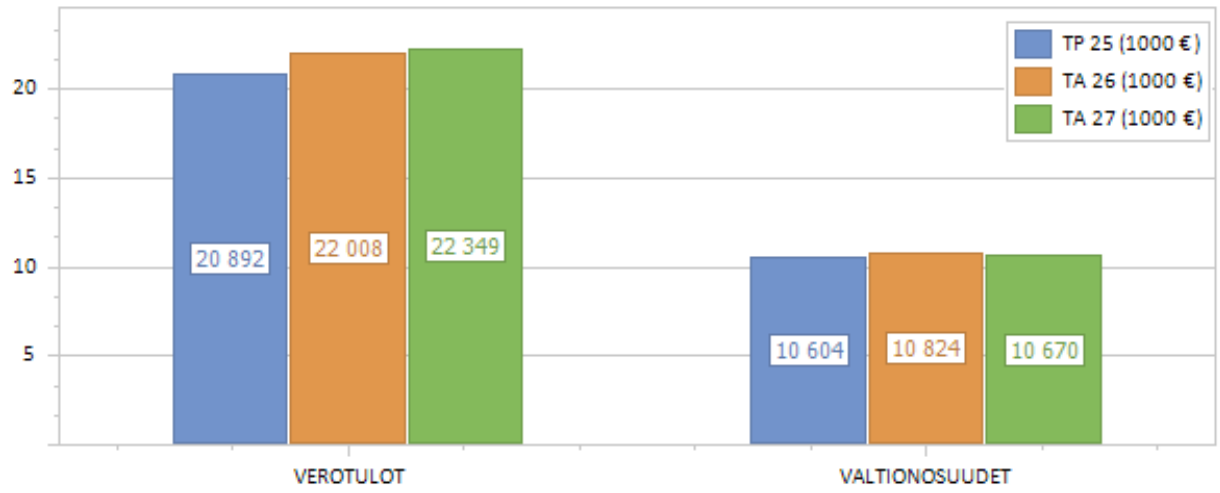
Kunnan ulkoiset toimintakulut ovat yhteensä 52,03 miljoonaa euroa vuonna 2027, joista suurin osa eli noin 65 %, 33,59 milj. euroa, tulee henkilöstökuluista. Kuluista 20 % eli 10,34 milj. euroa tulee palveluiden ostoista sisältäen muun muassa matkustus- ja kuljetusmenoja 3,12 milj. euroa, pääasiassa päivähoidon palvelusetelimenoista, kotikuntakorvauksista ja kuntalaskutuksista muodostuvia asiakaspalveluostoja 1,45 milj. euroa, alueiden ja rakennusten kunnossapitokuluja 1,06 milj. euroa, kunnan ja eri yhteisöjen kanssa tekemän yhteistyön rahoittamia yhteistoimintaosuuksia 0,94 milj. euroa, it-ohjelmisto ja palvelukuluja 0,68 milj. euroa, asiantuntijapalvelukuluja 0,52 milj. euroa, ulkoistettuja toimistopalveluostoja 0,43 milj. euroa ja työterveys- ja sosiaalipalveluostoja 0,47 milj. euroa. Aineet tarvikkeet ja tavarat ovat arviolta 3,34 milj. euroa vuonna 2027 sisältäen enimmäkseen energia, elintarvike ja materiaalikustannuksia. Avustukset koostuvat kotitalouksille menevistä avustuksista 2,43 milj. euroa ja yhteistöille menevistä 1,16 milj. euroa. Rakennusten, koneiden ja laitteiden vuokrakulut ovat 1,0 milj. euroa.

Konsernipalveluiden ulkoiset toimintakulut ovat 22,72 miljoonaa euroa sisältäen Melan korvaamia lomituspalvelukuluja 17,46 milj. euroa. Konsernihallinnon kulut ovat 3,72 milj. euroa ja hallintopalveluiden 1,48 milj. euroa. Konsernipalveluiden toimintakulut ovat arviolta 1,32 milj. euroa vähemmän talousarviovuonna 2027 kuin 2026 johtuen pääasiassa lomituspalveluiden kulujen pienemmästä määrästä (1,0 milj. euroa). Kunnan järjestämän maatalouslomituksen määrä vähenee vuosittain ensisijaisesti eläintilojen määrän vähenemisen ja maatalouden rakennemuutoksen vuoksi. Tämän lisäksi konsernipalveluissa työllisyyspalveluiden kulut ovat 0,20 milj. euroa vähemmän, koska muun muassa valmennuspaja Mahista ja Nuorten Starttia ei enää vuonna 2027 jatketa ja työllisyysalueen yhteistoimintaosuudet arvioidaan pienemmäksi. Hallintopalveluiden kulut arvioidaan noin 70 tuhatta euroa pienemmäksi henkilöstö- ja talouspalveluiden säästöjen myötä. Opetus- ja kasvatuspalveluiden ulkoiset toimintakulut ovat yhteensä 19,12 miljoonaa euroa, joista perusopetuksen kulut ovat 10,70 milj. euroa, varhaiskasvatuksen 6,19 milj. euroa, lukiokoulutuksen 1,34 milj. euroa ja Oulujoki-Opiston 0,54 milj. euroa. Opetus- ja kasvatuspalveluiden kulut ovat 0,51 miljoonaa euroa suuremmat kuin talousarviossa 2026. Palkankorotusten myötä nousseet henkilöstökulut selittävät tästä noin 0,17 milj. euroa ja 0,28 milj. euroa tulee palveluostojen kasvusta, kun kotikuntakorvaukset ovat arviolta 183 tuhatta euroa suuremmat ja esimerkiksi kuljetuskustannukset ja it-ohjelmistomenot kummatkin lähemmäs 80 tuhatta euroa enemmän. Liikunta, kirjasto, kulttuuri ja nuorisopalveluista koostuva hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluiden menot ovat talousarviovuoden 2026 mukaiset ja yhteensä 1,37 miljoonaa euroa. Teknisten palveluiden toimintakulut ovat 8,82 milj. euroa, joista tilapalveluiden kustannukset ovat arviolta 4,15 milj. euroa, ateriapalveluiden 1,29 milj. euroa, ympäristöpalveluiden 1,25 milj. euroa, puhtauspalveluiden 0,92 milj. euroa, kaavoituksen ja mittauksen 0,60 milj. euroa ja rakennusvalvonnan 0,24 milj. euroa. Teknisten palveluiden kustannukset ovat 0,07 milj. euroa suuremmat vuonna 2027 kuin talousarviossa 2026, kun henkilöstömenot ovat kasvaneet 0,34 milj. euroa, mutta taas palveluiden ostot ovat alueiden kunnossapitokustannusten myötä noin 0,20 milj. euroa pienemmät.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotilitysten ennustetaan kasvavan vuonna 2027 noin 0,341 milj. euroa yhteisövero- ja kiinteistöverotilitysten johdosta talousarvioon 2026 verrattuna. Muhoksen kunnan valtionosuuksien arvioidaan laskevan yhteensä 0,15 miljoonaa euroa vuodesta 2026 ollen yhteensä 10,67 milj. euroa. Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksen (OKM) arvioidaan laskevan pidennetyn oppivelvollisuuden kriteeristön muuttuessa, mistä johtuen määräraha tippuu noin 230 tuhatta euroa vuoden 2026 tasoon nähden.

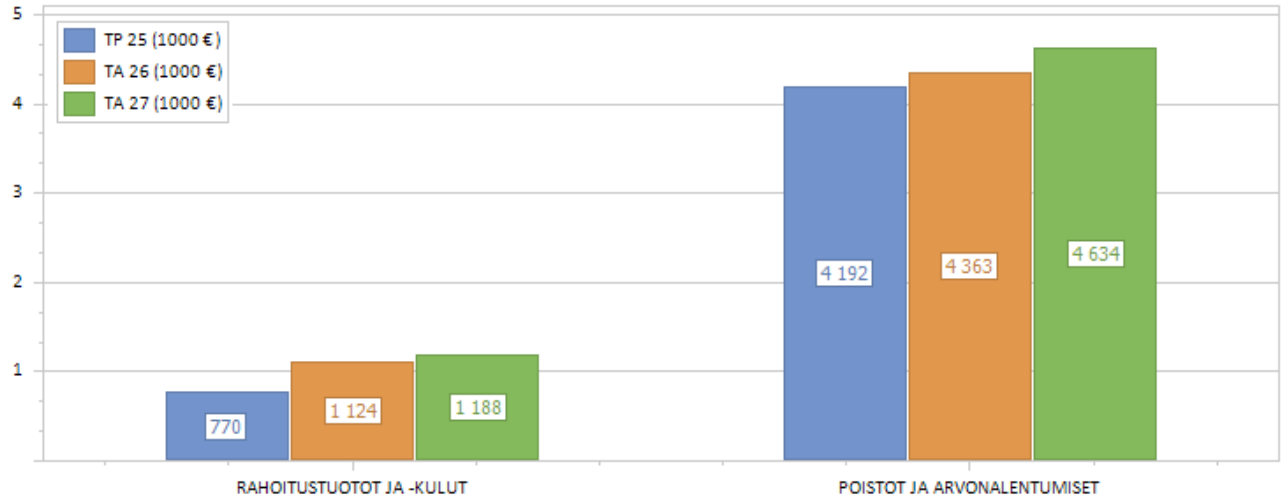

Rahoitustuotot- ja kulut

Rahoitustuotot ja -kulut ovat -1,19 milj. euroa vuonna 2027. Korkokulut kasvavat arviolta 0,43 miljoonaa euroa talousarvioon 2026 nähden, mutta taas korkotuottojen odotetaan olevan noin 0,36 miljoonaa euroa suuremmat ja tasapainottavat näin rahoituksen kokonaisuutta.

Poistot

Kunnan poistot kasvavat (0,27 milj. euroa) investointien lisääntyessä ja vuodelle 2027 ne ovat arviolta 4,63 milj. euroa.

Vuosikate on 4,39 miljoonaa euroa, mikä ei riitä tilikauden poistoihin, jolloin tuloslaskelman alijäämäksi tulee -0,25 miljoonaa euroa.

6 INVESTOINTIOHJELMA 2027 JA -SUUNNITELMA 2028–2029

Investointiosassa esitetään investoinnit vuodelle 2027, investointeja koskevat tavoitteet, hankkeiden kustannusarviot ja niiden jaksottuminen investointimenoina suunnitteluvuosille sekä investointiin saatavat rahoitusosuudet ja muut tulot. Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille tai hankeryhmille.

INVESTOINTIOHJELMA 2027 JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2028 - 2029 (1000 eur)

KONSERNIPALVELUT	**TA+LTA 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Yht. 2027-29**
Maanhankinta	351	**200**	200	200	**600**
Hallintopalveluiden hankinnat	50	**50**	50	50	**150**
Arvopaperit ja sijoitukset	10	**10**	10	10	**30**
Muhoksen Sote-Tilat Oy	100	**0**	0	0	**0**
Konsernipalvelut yhteensä	**511**	**260**	**260**	**260**	**780**

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	**TA+LTA 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Yht. 2027-29**
Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentaminen	1 600	**0**	0	0	**0**
Kirkonkylän koulun piha /hiekkatekonurmi	110	**0**	0	0	**0**
Kirkonkylän liikuntasalin ja väestönsuojan toimintavarusteet	100	**0**	0	0	**0**
Talviliikuntapaikkojen kehittäminen	0	**0**	375	280	**655**
Ponkilan ulkoliikuntapaikkojen kehittäminen	50	**415**	1 320	2 185	**3 920**
Kirkonkylän alueen lähiliikuntapuistojen ja reittien kehittäminen	**0**	**100**	0	0	**100**
Yläkoulun kalusto	**0**	**30**	0	0	**30**
Päiväkotien kalusto	**0**	**24**	24	24	**72**
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut yhteensä	**1 860**	**569**	**1 719**	**2 489**	**4 777**

TEKNISET PALVELUT /korvausinvestoinnit	**TA+LTA 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Yht. 2027-29**
Varikon kalustohankinnat ja toimintavarusteet	30	**30**	30	30	**90**
Rakennusten peruskorjaukset /kunnossapito	500	**500**	500	500	**1 500**
Kadunpito, peruskorjaus, rakentaminen ja kuivatus	500	**500**	500	500	**1 500**
Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet/ tori	100	**100**	100	100	**300**
Katuvalaistuksen uudistaminen	100	**100**	100	100	**300**
Pienet liikenneturvallisuuskohteet	50	**50**	50	50	**150**
Ratapellontien peruskorjaus	750	**0**	0	0	**0**
Jussilanalueen katujen peruskorjaus	0	**750**	750	750	**2 250**
Tekniset palvelut/korvausinvestoinnit yhteensä	**2 030**	**2 030**	**2 030**	**2 030**	**6 090**

TEKNISET PALVELUT /laajennusinvestoinnit	**TA+LTA 2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**Yht. 2027-29**
Kirkkosaaren virkistyskäytön parantaminen	70	**70**	0	0	**70**
Päivärinteen kunnallistekniikan laajennus /Maijanlenkki	350	**0**	0	0	**0**
Päivärinteen kuntoradan rakentaminen (kunnostus)	100	**0**	0	0	**0**
Nokiankankaan teollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamine	0	**0**	750	0	**750**
Korilan 1. vaiheen asemakaavan kadut ja vesihuolto	0	**510**	0	0	**510**
VT22 taajaman joukkoliikennepysäkki	210	**0**	0	0	**0**
VT22 Laukka akk ja kevyen liikenteen järjestelyt	0	**1 700**	0	0	**1 700**
Urheilukentäntien/Pajuojantien katujen rakentaminen	0	**350**	0	0	**350**
Erityisryhmien vuokra-asunnot	1 860	**1 860**	0	0	**1 860**
Hyrkin koulun uudisrakentamisen hankesuunnittelu	0	**50**	0	0	**50**
Tekniset palvelut/laajennusinvestoinnit yhteensä	**2 590**	**4 540**	**750**	**0**	**5 290**

INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	**6 991**	**7 399**	**4 759**	**4 779**	**16 937**

TULOT	TA+LTA 2026	2027	2028	2029	Yht. 2027-29
Omaisuuden myynti	100	**100**	100	100	**300**
Kirkonkylän koulun liikuntasalin ja väestönsuojan rakentaminen	120	**0**	0	0	**0**
Erityisryhmien vuokra-asunnot	235	**549**	0	0	**549**

INVESTOINNIT NETTO:	6 536	6 750	4 659	4 679	16 088

TEKNISET PALVELUT/ Maahankintasopimus	TA+LTA 2026	2027	2028	2029	Yht. 2027-29
Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamine	3 100	**6 000**	6 000	6 000	**18 000**
Maahankinta	150	**0**	0	0	**0**
	3 250	**6 000**	**6 000**	**6 000**	**18 000**

Maahankintasopimuksen mukaiset tulot *	TA+LTA 2026	2027	2028	2029	Yht. 2027-29
	3 250	**6 000**	6 000	6 000	**18 000**

* 26 milj. eur rahoitusennakko; Korvauksen tuloutus tehdään tilikausittain suhteessa toteutuneisiin kaavoituksen kustannuksiin sekä infrastruktuurin rakentamiskustannuksiin.

KONSERNIPALVELUT

Maanhankinta

Menot: 200 000 euroa

Määräraha varataan raakamaan ja muun kiinteän omaisuuden hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

Hallintopalveluiden hankinnat

Menot: 50 000 euroa

Määräraha varataan mahdollisiin kunnan ICT-kone- ja laite- sekä ohjelmistohankintoihin tai muihin hallintopalveluiden hankintoihin. Määrärahan käytöstä vastaa hallintojohtaja.

Arvopaperit ja sijoitukset

Menot: 10 000 euroa

Määräraha varataan osakkeiden ja osuuksien hankintaan. Määrärahan käytöstä vastaa kunnanhallitus.

SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Ponkilan ulkoliikuntapaikkojen kehittäminen

Menot: 415 000 €

Määräraha varataan Ponkilan ulkoliikuntapaikkojen kehittämiseen, muun muassa rakentamissuunnittelu ja pesäpallokentän hiekkatekonurmen uusiminen. Hankkeelle haetaan valtionapua.

Kirkonkylän alueen lähiliikuntapuistojen ja reittien kehittäminen

Menot: 100 000 €

Määräraha varataan Kirkonkylän alueen lähiliikuntapuistojen ja reittien kehittämiseen (ulkokuntosali).

Yläkoulun kalusto

Menot: 30 000 €

Määräraha varataan yläkoululle oppilaiden käytössä olevan käytävän irtokalusteiden ja opettajainhuoneen irtokalustuksen uusimiseen.

Päiväkotien kalusto

Menot: 24 000 €

Määräraha varataan päiväkotien kalusteiden uusimiseen työergonomian parantamiseksi.

TEKNISET PALVELUT/KORVAUSINVESTOINNIT

Varikon kalustohankinnat ja toimintavarusteet

Menot: 30 000 euroa

Määräraha varataan varikon kaluston ja työkalujen uusimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa tekninen johtaja.

Rakennusten peruskorjaukset

Menot: 500 000 euroa

Määräraha varataan rakennusten peruskorjaushankkeisiin ja hallintokuntien tekemien pienten investointiesitysten toteuttamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Kadunpito, peruskorjaukset, rakentaminen, kuivatus

Menot: 500 000 euroa

Määräraha varataan uusien katujen rakentamiseen, vanhojen peruskorjaamiseen ja kuivatukseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Puistot, leikkikentät ja yleiset alueet

Menot: 100 000 euroa

Määräraha varataan olemassa olevien puistojen ja leikkikenttien peruskorjauksiin ja elinympäristön viihtyisyyden parantamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Katuvalaistuksen uudistaminen

Menot: 100 000 euroa

Määräraha varataan vanhojen katu- ja aluevalaisinlinjojen uudistamiseen LED-valoiksi ja sähkökeskusten ohjausjärjestelmien uusimiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Pienet liikenneturvallisuuskohteet

Menot: 50 000 euroa

Määräraha varataan kuntastrategiaa tukevien pienten liikenneturvallisuushankkeiden toteutukseen tai joukkoliikenteen edellytysten parantamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Jussilanalueen katujen peruskorjaus

Menot: 750 000 euroa

Määräraha varataan Jussilan alueen katuinfran saneeraukseen vaihe 1. Kellotien sadevesirunkolinjan peruskorjaus, ja Kellotien ja Kenttätien peruskorjaukseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

TEKNISET PALVELUT/LAAJENNUSINVESTOINNIT

Kirkkosaaren virkistyskäytön parantaminen

Menot: 70 000 euroa

Määräraha varataan hankkeen rakennussuunnitteluun. Hankesuunnitelma hyväksytty yhdyskuntalautakunnassa 19.11.2024 §132. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Korilan 1. vaiheen asemakaavan kadut ja vesihuolto

Menot: 510 000 euroa

Tarhatie ja Tarhakuja nimisen kadun rakentaminen Korilan asemakaava-alueella. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Urheilukentäntien/Pajuojantien katujen rakentaminen

Menot: 350 000 euroa

Määräraha varataan Pajuojantie- ja Urheilukentäntie nimisten katujen rakentamiseen Leppiniemen asemakaava-alueella. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

Hyrkin koulun uudisrakentamisen hankesuunnittelu

Menot: 50 000 euroa

Määräraha varataan Hyrkin koulun uudisrakentamista koskevaan hankesuunnitteluun. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

VT22 Laukka akk. ja kevyen liikenteen järjestelyt

Menot: 1700 000 euroa

Määräraha varataan valtatien 22 ja maantien 834 (Ylikiimingintie) liittymän liittymäjärjestelyjen sekä valtatien 22 jkpp-väylän välillä Laitasaari - Kärnä toteutusvaiheen 1 toimenpiteiden rakentamiseksi Pohjois-Suomen elinvoimakeskuksen ja Muhoksen kunnan laatiman rakentamissuunnitelman mukaisesti. Hanke on Oulun seudun MAL-sopimuksen toimenpiteitä ja se toteutetaan vuonna 2027.

Erityisryhmien vuokra-asunnot

Menot: 1 860 000 euroa

Kunnanvaltuusto on päätöksellään (Valt 30.03.2026 § 28) hyväksynyt erityisryhmien vuokra-asuntojen rakentamisen vuosien 2026 ja 2027 aikana.

Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen

Menot: 6 000 000 euroa

Määräraha varataan Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentamiseen. Määrärahan käytöstä vastaa yhdyskuntalautakunta.

INVESTOINTITULOT

Omaisuuden myynti
Tulot: 100 000 euroa
Mahdolliset tulot muodostuvat myytävän omaisuuden tasearvosta, myyntivoitto kirjataan käyttötalouteen.

Erityisryhmien vuokra-asunnot
Tulot: 549 000 euroa
Valtion tukema asuntorahoittamisen keskus (Varke.fi) on myöntänyt hankkeelle investointiavustusta 783 950 euroa, josta vuodelle 2027 kuuluva osuus on 549 000 euroa.

Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen
Tulot: 6 000 000 euroa
Pyhänsivun alueen kunnallistekniikan rakentaminen rahoitetaan Tuike-Finland Oy:n kanssa tehdyllä maankäyttösopimuksella. Talousarviovuonna 2027 investointiin käytetty rahoitus tuloutetaan maankäyttökorvaustuloina suhteessa toteutuneisiin investointikustannuksiin nähden. Maankäyttökorvaustulot netottuvat tulokseen neutraalina, koska negatiivinen varausten lisäys on yhtä suuri tulojen kanssa.

7 RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Rahoituslaskelma TA 2027 TS 2028–2029

RAHOITUSLASKELMA	TA+LTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta	3 395 518	**4 385 792**	3 576 662	3 906 665
Vuosikate	3 395 518	4 385 792	3 576 662	3 906 665
Satunnaiset erät				
Tulorahoituksen korjauserät				
Investointien rahavirta	-9 786 000	**-12 750 000**	-10 659 000	-10 679 000
Investointimenot	-10 241 000	**-13 399 000**	-10 759 000	-10 779 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	355 000	**549 000**	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	100 000	**100 000**	100 000	100 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 390 482	**-8 364 208**	-7 082 338	-6 772 335
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset	-2 100 000	**-2 100 000**	-100 000	-100 000
Lainakannan muutokset	8 033 104	**5 208 104**	1 526 991	894 511
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	9 550 000	**8 000 000**	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 516 896	**-7 291 896**	-5 973 009	-5 605 489
Lyhytaikaisten lainojen muutos	6 000 000	**4 500 000**	7 500 000	6 500 000
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 250 000	**6 000 000**	6 000 000	6 000 000
Rahoituksen rahavirta	9 183 104	**9 108 104**	7 426 991	6 794 511
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 792 622	**743 896**	344 653	22 176
Kassavarat 31.12.	3 488 433	**4 232 329**	4 576 982	4 599 158
Kassavarat 1.1.	499 811	**3 488 433**	4 232 329	4 576 982
RAHAVAROJEN MUUTOS	2 988 622	**743 896**	344 653	22 176

Rahoitusosa

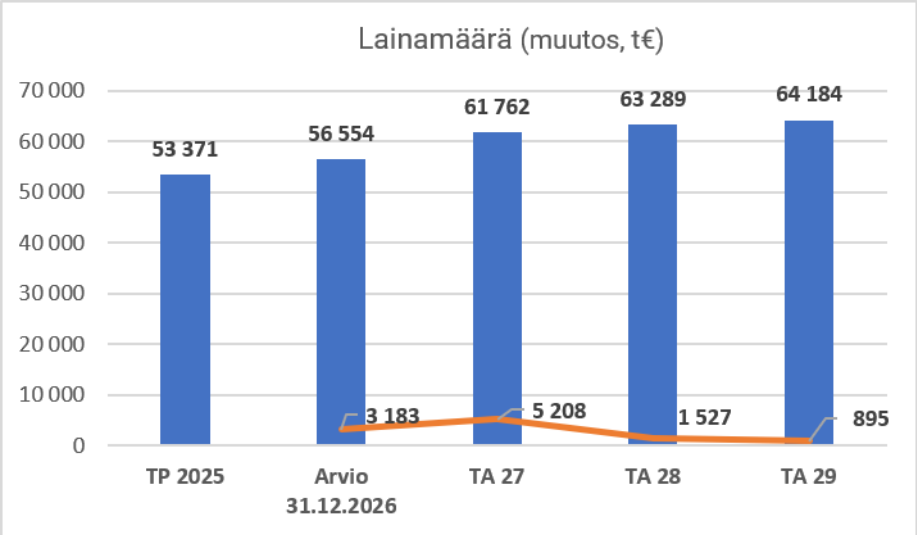
Vuosikate

Talousarviovuonna 2027 vuosikate on 4,386 miljoonaa euroa. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka toiminnan rahoituksen jälkeen jää käytettäväksi investointeihin ja lainan lyhennyksiin. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikate ei riitä kattamaan poistomenoja, minkä takia tilikauden tulos on -0,249 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Toiminnan lainarahoitus

Toiminnan ja investointien rahavirta on alijääminen -8,36 miljoonaa euroa, koska tulorahoitus ei riitä kattamaan sekä toimintaa että investointeja. Pyhänselän suurteollisuusalueen kunnallistekniikan rakentaminen ja siihen arvioidut investointimenot katetaan Tuike Finland Oy:n maankäyttösopimuksen mukaisilla korvauksilla eikä lainarahaa näihin investointeihin varata talousarviovuonna 2027 tai suunnitelmavuosina. Vuonna 2027 investointimenot ilman datakeskushanketta ovat arviolta 6,75 miljoonaa euroa rahoitusosuudet huomioiden ja investoinnit rahoitetaan osaksi uudella lainarahalla. Vuoden 2027 lainakannan lisäyksenä huomioidaan myös elokuussa 2026 tehty päätös (Valt 31.08.2026 § 66) Muhoksen Asunnot Oy:n 2,0 miljoonan euron lainarahoituksesta. Vuoden 2026 aikana kunnan tytäryhtiö ei ole käyttänyt lainarahoitusta, minkä takia päätöksen mukainen tytäryhtiölaina siirretään tilikaudelle 2027 heijastuen myös antolainojen määrän muutoksena -2,0 miljoonalla eurolla.

Talousarviovuodelle esitetään lainanottovaltuutusta rahoituslaskelman kohdan pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen lisäysten ja muutosten mukaisesti. Lainanotto voidaan kuitenkin toteuttaa lyhyt- tai pitkäaikaisena lainana markkinatilanteen mukaan.

Rahoitusosan tunnusluvut

Rahoitusosan yhteydessä esitetään toiminnan ja investointien rahoitusta koskevat tavoitteet ja niiden saavuttamista mittaavat tunnusluvut.

Rahoitusosan tunnusluvut	TA+LTA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 390	-8 364	-7 082	-6 772
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä	-9 284	-16 617	-25 098	-33 442
Lainanhoitokate	0,4	0,5	0,5	0,5
Kassan riittävyys	20	24	28	28

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä:

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Lainanhoitokate:

Lainanhoitokate: (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun luvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys:

Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x rahavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassan riittävänä tavoitearvona pidetään 14–30 päivää.

8 KUNTAKONSERNI 2027–2029

Kuntakonserni määritellään Kuntalain (410/2015) 6 §:ssä, jonka mukaan: *Yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tai 6§:n 2 momentissa tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin*. Muhoksen kuntakonserniin kuuluvat emoyhteisönä Muhoksen kunta ja tytäryhtiöt. Muhoksen kunta on osakkaana eri osakkuusyhtiöissä. Liitteessä 1 on esitetty kunnan tytäryhteisön Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoitteet kuntakonsernissa.

Kunnan tulee sisäisessä valvonnassa ja riskienhallinnassa kiinnittää huomiota sekä arvioida mahdolliset riskit sekä määräysvallassaan olevissa yhteisöissä että osakkuusyhtiöissä, joissa kunta ei käytä määräysvaltaa.

Konsernivalvonnan osalta Muhoksen kunnassa toteutetaan jo vuosien ajan käytössä ollutta tytäryhtiön toiminnan ja talouden seurannan yhteydessä tehtävää valvontaa, joka tapahtuu tytäryhtiön johdon kanssa pidettävissä vuotuisissa palavereissa.

9 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 2027

Vuonna 2027 Muhoksen kunnan henkilöstöjohtamisessa korostuu entistä vahvemmin ennakoiva johtaminen, osaamisen jatkuvaa kehittämistä ja työhyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen. Muhoksen kunta sitoutuu jatkuvaan kehittämiseen ja henkilöstön tukemiseen muutoksissa. Vuonna 2027 tavoitteena on olla houkutteleva ja pitovoimainen työnantaja, joka tarjoaa henkilöstölleen mahdollisuuksia kasvaa ja kehittyä sekä työssä että työyhteisössä.

Painopisteet

- **Ennakoiva henkilöstöjohtaminen:** Vuonna 2027 henkilöstöjohtamisen painopiste reaktiivisesta toiminnasta ennakoivaan suunnitteluun.
- **Osaamisen kehittäminen:** Kunnan henkilöstölle tarjotaan mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen, erityisesti digitaalisissa palveluissa ja asiakaslähtöisessä työskentelyssä. Koulutukset pyritään tarjoamaan koko henkilöstölle, ja osaamisen johtaminen on integroitu osaksi esihenkilöiden vastuualuetta.
- **Työhyvinvointi ja jaksaminen:** Työhyvinvoinnin tukeminen kohdistuu edelleen yksilöllisiin ratkaisuihin, kuten räätälöityihin työaikajärjestelyihin ja etätyömahdollisuuksiin. Henkilöstöetuuksia, kuten liikunta- ja kulttuurietuja, pyritään saamaan vastaamaan henkilöstön toiveita ja palautetta. Tiivistä yhteistyö työterveyshuollon kanssa jatketaan.

Esihenkilötyön ja lähijohtamisen kehittämistä jatketaan johdon foorumeiden avulla. Esihenkilöille tarjotaan tukea johtamiseen ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Henkilöstöinfojen sisältöä uudistetaan tarpeen mukaan vastaamaan ajankohtaisia haasteita ja henkilöstön tarpeita.

Henkilötyövuosien (HTV) määrää seurataan tarkasti, ja henkilöstörakenteen kehittämisessä pyritään joustavuuteen sekä resurssien tehokkaaseen käyttöön. Osa-aikatyön ja määräaikaisten työsuhteiden osuus arvioidaan vuosittain, ja tehtävien yhdistämisiä jatketaan tarpeen mukaan.

Vuoden 2025 syksyllä kunnassa otettiin käyttöön tasopalkkamalli, joka vaikutti KVTES:in ja OVTES osio G:n henkilöiden palkkausperiaatteisiin. Tasopalkkamalliin siirtymisestä johtuvia palkkaharmonisointeja katetaan paikallisilla järjestelyerillä vuosien 2026–27 kuluessa.

Vuoden 2027 henkilöstökulut ovat arvioitu 33,59 miljoonaan euroon. Kasvua edelliseen talousarvioon on 1,53 % eli 0,62 miljoonaa euroa.

YTY-ryhmän roolia vahvistetaan henkilöstön hyvinvoinnin ja yhteistoiminnan kehittämisessä. Ryhmä toimii aktiivisesti henkilöstöetuuksien ja työhyvinvoinnin kehittämisen tukena, ja henkilöstön osallistaminen päätöksentekoon lisääntyy. Henkilöstökyselystä saatua palautetta hyödynnetään toiminnan kehittämisessä.

10 TALOUSARVION 2026 TÄYTÄNTÖÖNPANO-OHJEET

Käsitteet ja sitovuus

Talousarvion sitovuus

Kunnanvaltuusto myöntää käyttötalouden määrärahat nettomääräisinä tulos- ja rahoituslaskelman ulkoisille erille. Lisäksi kunnanvaltuusto hyväksyy toimialojen toiminta- ja tulostavoitteet.

Kaikkia talousarviossa asetettuja tavoitteita koskee noudattamisvelvoite ja raportointivelvoite.

Käyttötalousosa

Talousarvion käyttötalousosassa määrärahat ja tuloarviot esitetään toimialoittain, toimielimittäin, vastuualueittain ja tulosalueittain ryhmiteltynä.

Toimielimet tarvittaessa jakavat vastuualueet yhden tai useamman portaan toimintayksiköihin sekä kohdistavat määrärahat tileille.

Määrärahat sisältävät ulkoiset ja sisäiset määrärahat. Talousarvio on lautakuntia sitova tulosaluetasolla.

Sitovan tason menojen loppusumman (=määräraha) ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen. Hyväksyminen on hankittava ennen ylityksen muodostumista ja aina ao. tilivuoden aikana.

Kunnanhallituksella on oikeus hyväksyä sitovan tason menojen ylitys, jos ao. toimialueen toisella vastuualueella saavutetaan vastaava menojen alitus.

Määrärahat on budjetoitu bruttoperiaatteella ja ne ovet jäljempänä mainituin poikkeuksin sitovia bruttomääräisinä.

Tuloarvion oleelliselle alittumiselle on hankittava valtuuston hyväksyminen, missä yhteydessä on arvioitava sen vaikutus määrärahan mitoitukseen tai talousarvion laajempaan muuttamiseen.

Määrärahat ja tuloarviot sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset toimialojen väliset meno- ja tuloerät.

Kustannuslaskennalliset erät, kuten poistot ja konsernipalveluiden laskutus (vyörytyserät) eivät sisälly määrärahoihin ja tuloarvioihin. Lisäksi määrärahojen käyttöä sitoo ohessa esitetyt erityiset sitovuusrajoitukset.

Käyttötalousosassa valtuusto hyväksyy toimielinkohtaiset toiminnalliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot. Toiminnalliset tavoitteet sekä käyttötalousmäärärahojen ja tuloarvioiden erotus eli toimintakatteet ulkoisten erien osalta ovat sitovia. Myös tunnusluvuille asetetut tavoitteet ovat sitovia. Näiden tavoitteiden osalta raportointi on arvioivaa raportointia, jossa verrataan sekä

suunniteltua että toteutunutta palvelutarjontaa palvelujen kysyntään eli tosiasialliseen palvelutarpeeseen. Näin arvioiva raportointi on myös tavoiteasettelun onnistuneisuuden arviointia.
Työllistämisen määrärahat (työllistämistukipalkat ja työllistämistuet) on talousarviossa budjetoitu keskitetysti konsernipalveluiden alaisuuteen. Määräraha siirretään talousarviovuoden aikana osavuosikatsausten yhteydessä ja tilinpäätöksessä niille toimielimille, joiden palveluksessa työllistetyt ovat olleet talousarviovuoden aikana.

Investointiosa

Investointiosan määrärahat ovat sitovia sillä tasolla, jolle valtuusto on määrärahat sitovina hyväksynyt. Mikäli investointikohteelle tulee myös tuloa, niin määräraha sitoo nettomääräisenä.

Ohjeellinen aktivointiraja on 8 500 euroa.

Investointisuunnitelma on lautakuntaa sitova vastuualuetasolla eli hanke-
(irtaimen hankinta,) tai hankeryhmäkohtaisesti (kunnallistekniikka, ICT-palvelut, vastaava) (= määräraha).

Yli 8 500 euron suuruiset hankkeet ylityksinä tai uusina kohteina tulee saattaa kunnanhallituksen käsittelyyn.

Määrärahat on budjetoitu nettoperiaatteella ja ne ovat sitovia nettomääräisinä. Vastuualuetason menojen ylityksille on hankittava valtuuston hyväksyminen.

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelman ulkoiset erät nettomääräisinä ovat sitovia.

Kunnanhallituksen on informoitava valtuustoa talousarviovuoden aikana, mikäli toimintakate tai vuosikate on poikkeamassa oleellisesti talousarviossa ennakoidusta.

Mikäli vuosikatteen on syytä arvioida poikkeavan ennakoidusta euromääräisesti enemmän kuin puolen kunnallisveron prosenttiyksikön verran, tulee valtuustolle esittää tarvittavat ehdotukset talousarvion muuttamiseksi.

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman ulkoiset erät ovat sitovia.

Rahoituslaskelman mukainen antolainojen lisäyksen määrä on sitova. Rahoituslaskelman mukainen pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäyksen määrä on sitova. Vieraan pääoman lisäys / lainanotto voidaan toteuttaa joko pitkä- tai lyhytaikaisena lainanottona markkinatilanteesta riippuen.

Talousarviolainan ottamisesta päätetään hallintosäännön mukaisesti valtuuston hyväksymissä rajoissa.

Muutokset talousarvioon

Talousarvioon tehtävistä sitovuustason ylittävistä tai lisämäärärahoihin/tuloarvioiden alittumiseen liittyvistä muutoksista päättää valtuusto. Lautakunta (konsernipalveluiden osalta kunnanhallitus) voi päättää sitovuustason sisällä tapahtuvista määrärahan uudelleen kohdentamisista.

Kuntakonserni

Kuntakonsernille (kunta ja tytäryhtiöt) asetetut tavoitteet ovat sellaisia, että niitä koskee noudattamisvelvoite ja valvontapainotteinen raportointivelvoite. Tämä tarkoittaa sitä, että raportoinnissa toteutumaa verrataan asetettuun tavoitteeseen.

Tilivelvollisuus

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet sekä asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Laki ei vaadi tilivelvollisten viranhaltijoiden määrittelemistä ennakolta. *Kuntalain perustelujen mukaan määrittely olisi suositeltavaa viranhaltijoiden johtamis-, ohjaus- ja seurantavastuun toteutumisen edistämiseksi.*

Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, viranhaltijaan voidaan kohdistaa muistutus tilintarkastajan antamassa tilintarkastuskertomuksessa ja viranhaltijalle voidaan myöntää tai olla myöntämättä vastuuvapaus. Tilivelvollinen vastaa toiminnan ja talouden osalta sekä omasta että alaistensa tekemisestä ja siitä mitä jää hoitamatta.

Tilivelvollisella on henkilökohtainen vastuu sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta. Kuntalain 125 §:n mukaan tilintarkastuskertomukseen on sisällytettävä lausunto sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä ja mahdollisesta muistutuksesta, joka voidaan kohdistaa vain tilivelvolliseen. Muistutuksen edellytyksenä on, että tilivelvollinen on toiminut vastoin lakia tai valtuuston päätöksiä eikä virhe tai aiheutunut vahinko ole vähäinen.

Muhoksen kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa on määritelty tilivelvolliset. Viime kädessä kunnan vastuunalainen JHT-tilintarkastaja määrittelee tilivelvollisen ja hän voi tilintarkastuskertomuksessaan kohdistaa muistutuksen muullekin kuin edellä olevan määritelmän piiriin kuuluvalle viranhaltijalle ja esittää vastuuvapauden epäämistä. Tilivelvollisuuden puuttuminen ei vapauta esimiestä valvontavastuusta.

Talousarvioon sisältyviä riskejä

Toimialat ovat valmistelleet syksyn 2026 aikana säästötoimenpiteitä talousarvioon. Säästötoimenpiteiden toteutumista ja vaikutuksia on tarpeen seurata säännöllisesti, koska vuoden 2027 talousarviossa ei ole ylitysvaraa, vaan talousarvio on jo lähtökohtaisesti alijäämäinen. Suunnitteluvuosien ennakoiminen on haastavaa johtuen suunnitteluvuosille ajoittuvista olennaisista muutoksista kuntien tehtäväkentässä, rakenteessa sekä rahoitusjärjestelmässä.

Sote-uudistukseen liittyvä hyvinvointialueiden sote-kiinteistöjen vuokrausvelvoite on päättynyt 31.12.2025. Vuokrattavat kiinteistöt tulisi yhtiöittää, mikä muuttaisi olennaisesti kunnan teknisten palveluiden toimialan rakennetta ja taloutta. Talousarviossa 2027 ei olla huomioitu kunnan ja konsernin osalta yhtiöittämiseen liittyviä mahdollisia talousvaikutuksia, vaan ne tuodaan lisätalousarviomenettelyllä osaksi kyseisen vuoden talousarviota.

Uusi hankintalaki astuu voimaan kesällä 2027, jonka tavoitteena on lisätä tehokkuutta julkisissa hankinnoissa sekä lisätä yritysten edellytyksiä osallistua julkisen sektorin tarjouskilpailuihin. Lakiuudistuksen mukaan kunnat eivät voi tehdä enää jatkossa hankintoja osin omistamiltaan in house-yhtiöiltä ilman kilpailutusta, jos omistusosuus on alle 10 prosenttia. Vähimmäisomistusvaatimus tuo muutoksen toiminnan järjestelyyn muun muassa kunnan sekä Monetran ja Joki ICT:n yhteistyön osalta. Muutokseen liittyviä siirtymäkustannuksia ei ole huomioitu talousarviossa 2027, koska kilpailuttamisen aikataulu ja toteutus tapahtuu seuraavan kahden vuoden aikana.

Suunnitelmavuosien aikana 2028-2029 on tarkoitus uudistaa kuntien rahoitusjärjestelmä. Uudistuksen kuntakohtaisista vaikutuksista ei ole toistaiseksi laskelmia.

Rakennusvalvonnan tuottoarvioon sisältyy 1 440 000 euroa Tuike Finland Oy:n ensimmäisen datakeskuksen rakennusluvasta. Kertaluonteisen tuottoerän toteutuminen edellyttää hankkeen lupaedellytysten täyttymistä.

Rahoitusmarkkinoiden riskeistä merkittävimpiä ovat inflaatio sekä mahdollisesta korkotason noususta johtuva lainanhoitokustannusten kasvaminen ja siten myös investointien kallistuminen.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus tuo paikoitellen haasteita. Henkilöstön osalta huomiota tulee kiinnittää työhyvinvointiin sekä esihenkilötyöhön ja johtamisen kehittämiseen. Lisäksi kunnassa on pidettävä samalla huolta henkilöstön työssä jaksamisesta ja tuesta muutoksien keskellä.

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

Lautakunnan tulee seurata asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Mikäli talousarviovuoden aikana käy ilmeiseksi, että toimialueelle tai lautakunnalle talousarvion yhteydessä tai muutoin asetettuja tavoitteita ei saavuteta, tulee lautakunnan esittää valtuustolle muutos tavoitteeseen ja sen mahdollinen vaikutus määrärahatarpeeseen ja/tai tuloarvioon.

Käyttösuunnitelmat

Lautakunnan on vahvistettava talousarvion käyttösuunnitelma, jolla tarvittaessa tarkennetaan vastuualueen määrärahan käyttöä ja tuloarvion saavuttamista lautakunnan päättämällä toimintayksikköjaotuksella.

Lautakunta päättää talousarvion määrärahojen ja tavoitteiden puitteissa omalta osaltaan tehtävien toteuttamisesta ja määrärahojen käytöstä sekä asettaa tarkennetut toiminnalliset ja taloudelliset

tulostavoitteet. Lautakunta voi delegoida käyttösuunnitelman seurannan ja laadinnan osaksi tai kokonaan alaisilleen viran- tai toimenhaltijoille.

Raportointi

Lautakuntia, kunnanhallitusta ja valtuustoa on informoitava talousarvion toteutumisesta siten, että em. seurantatehtävät ovat mahdollisia. Lautakunnille ja hallitukselle toimitetaan raportit kuukausittain, valtuustolle kvartaaleittain ja tilikauden kokonaistuloksen valmistumisen jälkeen.

Raportoinnissa on kiinnitettävä huomiota toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä niiden määrittelyn kehittämiseen ja mittaamiseen.

LIITE 1

MUHOKSEN KUNNAN

TYTÄRYHTEISÖT JA OSAKKUUSYHTEISÖT

KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Muhoksen kunnan konserniyhteisöt

Muhoksen kunnan konserniin kuuluvat seuraavat yhteisöt:

Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistus-osuus
Tytäryhteisöt		
Muhoksen Vesihuolto Oy	1827877-2	100,00 %
Kiinteistö Oy Piilorivi	0231606-8	50,00 %
Muhoksen Asunnot Oy	3505555-4	100,00%
Kuntayhtymät		
Koulutuskuntayhtymä OSAO	0992445-3	3,65 %
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	0922484-4	2,09 %
Osakkuusyhteisöt		
Hirsijärven Vesi Oy	0289184-7	50,00 %
Humanpolis Oy	2389484-4	33,00 %
Kiinteistö Oy Muhoksen Vanhustentalo	0556968-5	23,07 %

Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet

Muhoksen Vesihuolto Oy

Talousarviovuodelle 2027 asetetaan Muhoksen Vesihuolto Oy:lle seuraavat tavoitteet:

1. Tavoitteena pitää tulos positiivisena, noin 30 000 €/vuosi.

2. Tavoitteena laskuttamattoman veden määrän saaminen alle 10 %:iin (nyt 20 %) sekä tavoitteena viemärin vuotovesien määrän aleneminen alle 15 %:iin (nyt 30 %), näihin tavoitteisiin pyritään pääsemään verkoston määrätietoisella saneerauksella.

3. Muhoksen Vesihuolto Oy:n tavoite on kehittää vesihuoltoa alueellaan yhdyskuntakehitystä vastaavasti.

4. Tavoitteena on toimittaa asiakkaille puhdasta pohjavettä kohtuukustannuksin ja huolehtia viemäröinnistä terveyden- ja ympäristösuojelun kannalta asianmukaisesti ja taloudellisesti.

Muhoksen Vesihuollon tavoite lyhentää velkaansa seuraavien vuosien aikana on seuraava:

Vuosi	Lyhennys
2027	100 000 €
2028	100 000 €
2029	100 000 €

Velkapääoman korko on vuonna 2027 kiinteä 100 000 €.